

VINNOVA

- ÅRSREDOVISNING 2010

VINNOVA UTVECKLAR SVERIGES
INNOVATIONSKRAFT FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet och ska öka konkurrenskraften hos forskare och företag i Sverige.

Vår uppgift är att främja hållbar tillväxt i Sverige genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. För att göra detta har vi cirka 2 miljarder kronor att investera i nya och pågående projekt varje år.

En viktig del av VINNOVAs verksamhet är att öka samarbetet mellan företag, högskolor och universitet, forskningsinstitut och andra organisationer i innovationssystemet. Vi gör det på flera sätt, bland annat genom långsiktiga investeringar i starka forsknings- och innovationsmiljöer, genom att investera i projekt som ska öka kommersialiseringen av forskningsresultat eller genom att skapa katalyserande mötesplatser.

VINNOVA är ett statligt verk under Näringsdepartementet och nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Sammanlagt arbetar drygt 200 personer på VINNOVAs kontor i Stockholm och Bryssel. Generaldirektör är Charlotte Brogren. VINNOVA bildades 1 januari 2001.

VINNOVA ÅRSREDOVISNING 2010

SERIE: VINNOVA Information VI 2011:04

ISSN: 1650-3120

UTGIVARE: VINNOVA

DIARIENR: 2011-00123

BILDER: sid 4. VINNOVA, sid 13. Vivoline, sid 14. Stockholm stad, sid 16. Anna Rehnberg, Jeanette Andersson, sid 18. Tomologic, sid 20. Jenny Gaulitz, sid 22. SAFER, sid 28. Fiber Optic Valley, Delsbo: Fotograf Torbjörn Bergkvist, Ericsson: Fotograf Anders Lövgren, sid 30. Företagen: ClimateWell, Hövding, Tobii Technology, MRT System, Ostrea, Rototest, sid 34. Håkan Flank, Innventia, Pratt&Whitney, sid 38. VINNOVA, Anette Andersson, sid 42: VINNOVA

PRODUKTION & LAYOUT: VINNOVA, Ingrid Hernvall Creative

TRYCK: Arkitektkopia, februari 2011

INNEHÅLL

• ÅRSREDOVISNING 2010

	GD har ordet	4
	Året i korthet	6
DEL 1.	Resultatredovisning	9
1	Forskning, utveckling och innovation	11
1.1	Utmaningsdriven innovation	12
	Hälsa och vård	12
	Transport och miljö	14
	Informationsteknologi	16
	Produktion och material	18
1.2	Innovationssystemets infrastruktur	20
	Kunskapstriangeln	20
	Starka forsknings- och innovationsmiljöer	22
	Innovation management	26
	Innovativa SMF	31
	Samverkansprogram	33
	Kommunikation och samverkan	39
2	Internationellt forskningsarbete	42
2.1	Globala länkar	43
3	Strategi och analys	49
4	Organisationsstyrning	50
5	Uppdrag från regleringsbrevet	54
5.1	Pågående uppdrag	54
5.2	Nya uppdrag	55
5.3	Övriga uppgifter och uppdrag	56
6	Strategisk kompetensförsörjning	58
6.1	Lärande organisation och verksamhetsmodell	58
6.2	Personal	59
DEL 2.	Finansiell redovisning	61
7	Sammanställning av väsentliga uppgifter	62
7.1	Resultaträkning	63
7.2	Balansräkning	64
7.3	Anslagsredovisning	66
7.4	Tilläggsupplysningar och noter	67
8	Styrelsens underskrifter	74
Bil 1.	Läsanvisningar utifrån VINNOVAs instruktion och regleringsbrev	75

GD har ordet

Ar 2010 var VINNOVAs tionde verksamhetsår, vilket firades vid ett jubileumsseminarium i Stockholm. Det var också mitt första hela år som generaldirektör, vilket kan sammanfattas med orden intensivt, spännande och roligt!

Omvärlden fortsätter att förändras och utvecklas i en allt högre takt. Det gäller för Sverige att inte hamna på efterkälken. Vi måste satsa på våra styrkeområden och vi måste göra det i en effektiv samverkan inom hela innovationskedjan. Sverige ligger på många sätt bra till men vi får inte luta oss tillbaka. Den globala konkurrensen ställer idag större krav än någonsin på kunskapsinriktad produktion av varor och tjänster. De länder som hittar metoder att kombinera akademins utbildning och forskning med näringslivets behov av kunskap i varu- och tjänsteproduktionen kommer att nå de största framgångarna.

Vi måste därför bli bättre på att få forskning, utveckling, innovation, demonstration och testanläggningar att hänga ihop för att snabbare och effektivare få ut kunskapsintensiva produkter och tjänster på marknaden, öka samhällsnyttan och därmed möjligheterna till tillväxt på en global marknad. Det är också viktigt att Sverige har både nyfikenhetsbaserad och behovsmotiverad forskning av internationell toppklass – båda dessa ben måste stå starka för att vi ska fortsätta vara konkurrenskraftiga.

VINNOVA genomförde under 2010 en organisationsförändring för att ytterligare spetsa och koncentrera vårt arbete och våra insatser. Den nya organisationen ökar vår flexibilitet och vår möjlighet att anpassa arbetet inom olika områden – allt beroende på vad som krävs för ökad innovationskraft i Sverige. Vi vill eftersträva och utveckla en roll som förändringsagent i det svenska innovationssystemet. En roll som i grunden innebär att vi även med relativt små

medel, men med god omvärldsanalys och överblick samt stor kompetens och välutvecklade nätverk, kopplar ihop de aktörer och faktorer som behövs för ökad svensk innovationskraft och katalysera en positiv innovationsutveckling.

Som Sveriges innovationsmyndighet är det viktigt för VINNOVA att jobba utmaningsdrivet och fokuserat. Därför jobbar vi sedan en tid tillbaka med ett nytt arbetsätt där vi fokuserar delar av våra satsningar på fyra stora samhällsutmaningar: "Hållbara attraktiva städer", "Framtidens hälsa och sjukvård", "Informationssamhället 3.0" samt "Konkurrenskraftig produktion". Vi tror att många av Sveriges styrkeområden och framtida tillväxt ryms inom dessa utmaningar. De första satsningarna utifrån detta arbetssätt kommer att presenteras under våren 2011.

Signalerna från omvärlden understryker att arbetsättet ligger rätt i tiden. EU-kommissionen presenterade under 2010 sin "Innovation Union" som betonar att medlemsländerna måste öka innovationsförmågan och fokusera sina gemensamma satsningar för att klara den globala konkurrensen. EU ska inrikta sina insatser på en rad utmaningar, till exempel klimatförändringar, energi- och livsmedelstrygghet, samt hälsa och en åldrande befolkning. "Innovation Union" är ett mycket bra initiativ som tydligt pekar ut i vilken riktning EU måste gå. Även OECD driver frågan om innovationsstrategier som utgår från globala samhällsutmaningar. Fokuserade satsningar på innovationsområdet är avgörande för både Sveriges och EU:s konkurrenskraft och ska lägga grunden för våra framtida framgångar.

Att innovationsfrågorna står högt upp på dagordningen i Sverige bekräftades också i regeringens förklaringen där det framgick att regeringen nu tar fram en innovationsstrategi. Precis som

EU-kommissionen, så identifierar regeringen till exempel offentlig innovationsupphandling som ett centralt verktyg.

Under året har VINNOVA haft flertalet spännande möten med de projekt och miljöer som vi finansierar. Vi har dessutom ytterligare ökat samarbetet med myndigheter och organisationer inom innovations-, näringslivs- och forskningsområdena. Det har både skett i organiserade samarbeten, som i det IVA-ledda projektet "Innovation för tillväxt", och genom både formella och informella samarbeten med till exempel Innovationsbron, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, RISE, Invest Sweden, Vetenskapsrådet, FAS och Formas.

VINNOVA har under året fått flera nya uppdrag från regeringen som understryker vår viktiga roll i innovationssystemet som ett innovationspolitiskt instrument med nya tydliga närings- och forskningspolitiska uppdrag. Vi har fått flera uppdrag som breddar vårt ansvarsområde, till exempel inom kunskapstriangeln, unga och innovation, kulturella och kreativa näringar, att driva ett program för finansmarknadsforskning samt att analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområdena.

Vi på VINNOVA kommer under 2011 att fortsätta hjälpa till att driva på innovationsfrågorna i Sverige och internationellt. Vi ska fortsätta att stärka vår egen roll och effektivitet. Vi är övertygade om att innovationernas betydelse för svensk konkurrenskraft kommer att vara en minst lika viktig och het fråga under 2011! ●

Charlotte Brogren,
Generaldirektör,
VINNOVA

1. Året i korthet

För Sverige som ett litet exportberoende land är globaliseringens utmaningar särskilt påtaglig. De enklaste jobben har successivt flyttat till nya expanderande länder i Asien, Latinamerika och det forna Östblocket. Samtidigt utvecklar dessa länder i allt högre utsträckning allt större kompetens kring forsknings- och innovationsfrågornas betydelse för tillväxt. Sverige måste bygga strategier för att möta konkurrensen kring kunskapsintensiva varor och tjänster. Utmaningarna präglar VINNOVAs verksamhet

och under 2010 har de gjort avtryck på såväl organisation som insatser.

Den 1 mars omorganiserades VINNOVAs verksamhet för att bättre kunna möta kraven på verksamhetsutveckling och innovationsinriktat programarbete. Samtidigt startades ett arbete med att ta fram strategier för den framtida verksamheten, som bygger på utmaningsdriven innovation. Under hösten påbörjades ett tvärssektoriellt arbete med utgångspunkt från fyra samhällsutmaningar för Sverige: Hållbara attraktiva städer,

Framtidens hälsa och sjukvård, Konkurrenskraftig produktion samt Informationssamhället 3.0. Under början av 2011 kommer VINNOVA att föra breda diskussioner med olika aktörer inom dessa områden.

En viktig utgångspunkt för VINNOVAs framtida arbete är att förflytta fokus från att vara forskningsfinansier till att i ökad utsträckning vara en myndighet som också stimulerar till samverkan och katalyserar andra aktörers innovationsinsatser. VINNOVA har fått stöd för detta synsätt genom ett breddat uppdrag av regeringen, vilket inneburit flera nya uppdrag bland annat inom kulturella och kreativa näringar, unga och innovation, finansiering av finansmarknadsforskning, analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområdena samt ytterligare uppdrag inom den så kallade kunskapstriangeln.

Innovation handlar om att ifrågasätta det som tas för givet – att utmana normen. Innovationsförmågan hämmas av ett normativt tänkande vad gäller genus och mångfald och en ökad öppenhet kring mångfald skulle gynna innovationskraften. VINNOVAs arbetssätt är därför inriktat på att arbeta för ökad jämställdhet för att innovationsförmågan därigenom i mindre grad ska

begränsas av rådande normativt tänkande. VINNOVA har bland annat genom TIGER-programmet utvecklat en modell för det strategiska arbetet med genus och innovation, vilket innebär integrering av genusperspektiv inom våra verksamhetsområden samt i starka forsknings- och innovationsmiljöer.

Under året har VINNOVA också tagit fram en långsiktig regional strategi för arbetet med regionala tillväxtfrågor. Strategin ska stärka nationella och regionala prioriteringar och satsningar. Utgångspunkten är att innovation är en av de viktigaste faktorerna för långsiktig tillväxt och jobbskapande, i företag, regioner och länder.

VINNOVA har ytterligare ökat samarbetet med myndigheter och organisationer inom innovations-, näringslivs- och forskningsområdena. Det har skett både i formella samarbeten, det vi kallar Innovationskoordinering, och informella samarbeten med till exempel Innovationsbron, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, RISE, Invest Sweden, ALMI, Energimyndigheten, Vetenskapsrådet, FAS och Formas. VINNOVA ingår också i Innovation för tillväxt som initierats av IVA. Projektet ska förbättra förutsättningarna för innovation, utvecklingskraft och entreprenörskap. Projektet bygger bland annat på Globaliseringsrådets arbete och genomförs i samverkan mellan IVA, VINNOVA, Tillväxtverket och Svenskt Näringsliv.

Ökat fokus på små och medelstora företag

Storföretagen, som spelar en betydelsefull roll för svensk produktion, export och sysselsättning, har varit framgångsrika i att flytta fram sina positioner på den globala marknaden. Företagen har därför i allt större utsträckning förlagt produktion och FoU till nya marknader. Idag ligger två tredjedelar av de 25 största företagens verksamhet utomlands och de bidrar inte längre i samma utsträckning till ökad sysselsättning i Sverige, utan deras tillväxt sker i huvudsak utomlands. Det innebär att innovationspolitikens fokus alltmer måste riktas på att få små och medelstora företag att växa, samt öka deras förmåga att klara en ökad internationell konkurrens och export. Innovationspolitiken och VINNOVAs verksamhet har därför under året mer och mer riktats in på växande, mer innovativa företag som kan samarbeta för att klara finansiering av FoU och exportsatsningar.

De stora företagens satsningar och investeringar i Sverige är dock självklart av stor vikt för svensk tillväxt och konkurrenskraft. VINNOVA arbetar för att koppla ihop de större företagens forsknings- och innovationsinsatser med mindre företag, institut och

universitet/högskola. Genom att engagera såväl små som stora företag i de stora samhällsutmaningar som Sverige står inför skapas också en utvecklingsbas för innovationer som sedan kan exporteras. En stor del av VINNOVAs stöd till små och medelstora företag (SMF) sker sedan fem år tillbaka genom FoU-finansiering i programmet Forska&Väx. VINNOVA har under 2010 dessutom stimulerat SMF att aktivt satsa på internationella utvecklingssamarbeten genom program som Eurostars och Eureka.

Innovationsupphandling och upphandling av mer storskalig verksamhet samt andra metoder att uppnå strategiska allianser mellan näringsliv och samhälle, är viktiga instrument för att utveckla både stora och små företag. Under året har VINNOVAs arbete inom innovationsupphandling intensifierats. VINNOVA har deltagit i flera policyprocesser runt svensk innovationsupphandling, bland annat i framtagandet av Innovationsupphandlingsutredningen. VINNOVA har också drivit tre pilotprojekt och hämtat in erfarenheter från länder med initiativ inom innovationsupphandling.

Framgångsrika satsningar på SMF kräver också ett utökat och mer effektivt samarbete med andra aktörer. Ett strategiskt utvecklingsarbete har under året inletts tillsammans med IUC Sverige för att nå ut till SMF i regionerna. Arbetet innebär bland annat att identifiera områden med behov av forskning och innovation kopplat till regeringens satsning på Norrlands inland. VINNOVA har under året också samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, ALMI och RISE för att koordinera utvecklingen av insatser för SMF.

Satsningar på tjänster och tjänsteinnovationer

Bortfallet av den enklaste produktionen inom framför allt tillverkningsindustrin leder till en intensifiering av en mer kunskapsinriktad utveckling av tjänster. Under de senaste decennierna har en snabb utveckling skett inom tjänsteområdet, både inom traditionella industriföretag och företag som specialiserat sig på tjänster. Samtidigt finns det ett omfattande behov av innovationsarbete inom de offentliga tjänsteområdena, till exempel skolan, vården och omsorgen. Forskningen kring tjänster har dock inte utvecklats så snabbt som inom många andra områden. En av VINNOVAs viktigaste uppgifter framöver är därför att initiera ökad forskning inom olika tjänsteverksamheter.

Ett exempel på det är att regeringen under 2010 gav VINNOVA i uppdrag att finansiera och utveckla finansmarknadsforskningen. VINNOVA beslutade under året att finansiera tre centrum: ett nationellt centrum under ledning av Handelshögskolan i Stockholm, samt två kompetenscentra under ledning av Lunds

universitet respektive Handelshögskolan i Göteborg. Det nationella centrat finansieras från VINNOVA med 15 miljoner kronor per år i tio år, och kompetenscentrumbildningarna med 3 miljoner kronor per år i tio år.

Ökat samband mellan utbildning, forskning och innovation

Den globala konkurrensen ställer idag större krav än någonsin på en kunskapsinriktad produktion av varor och tjänster. De länder som hittar metoder att öka samarbetet mellan akademisk utbildning, forskning och näringslivets behov av kunskap i varu- och tjänsteproduktionen kommer att nå de största framgångarna. VINNOVA jobbar därför mycket aktivt inom detta område. Under 2010 fick VINNOVA regeringens uppdrag att ge förslag på metoder och verktyg som förbättrar samspelet mellan utbildning, forskning och innovation i den så kallade Kunskapstriangeln.

Ett sätt att möta utmaningen är VINNOVAs Nyckelaktörsprogram, som ökar kunskapsöverföringen mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor. En andra etapp av programmet startades 2010 och verksamheten har under året utvidgats betydligt i och med regeringens finansiering av innovationskontor vid universitet och högskolor. Verksamheten inom programmet bedrivs vid sju universitet och är kopplad till dessa universitets innovationskontor. Både Nyckelaktörsprogrammet och Innovationskontoren ska utveckla metoder som långsiktigt ökar universitetens och högskolornas förmåga att samarbeta med näringsliv och offentlig sektor.

Under 2010 har VINNOVA dessutom drivit två mobilitetsprogram för ökad rörlighet. VINNMER ska säkerställa långsiktig tillgång till kvinnliga, seniora nyckelpersoner med hög kompetens inom akademi och industri. Under året genomfördes delprogrammet Innovationsdriven mobilitet i samarbete med RISE för att öka mobiliteten mellan industri och forskningsinstitut. VINNPRO stimulerar mobiliteten för doktorander mellan akademi och näringsliv.

Ökat fokus på internationalisering

Sverige är ett litet exportberoende land, vars befolkning motsvarar 1,4 promille av världens befolkning. Sveriges världsmarknadsandel i fråga om export av varor och tjänster utvecklas sämre än EU-genomsnittet och våra nordiska grannländer. Därför måste en del

Genom att engagera såväl små som stora företag i de stora samhällsutmaningar som Sverige står inför skapas också en utvecklingsbas för innovationer som sedan kan exporteras. ●

av innovationspolitiken handla om att utveckla ett samarbete mellan globala marknader och svenska företag. Utgångspunkten är att koppla ihop länders behov och utmaningar med svensk kunskap. VINNOVAs arbete med att teckna internationella samarbetsavtal har under åren utvecklats mot att fokusera på konkret innovationssamarbete snarare än ett rent forsknings-samarbete. Målet är att svenska företag ska kunna utvecklas på nya internationella marknader.

VINNOVAs internationella arbete stödjer främst olika aktörers internationella uppkopplingar. Det sker till exempel genom främjande av svenskt deltagande inom EU-program för FoU och bilaterala FoU-program med strategiskt utvalda länder inom specifika områden. Under 2010 inleddes ett innovationsinriktat samarbete med Brasilien. Dessutom fortsatte samarbetet med bland andra Indien, Sydkorea, Kina och Japan.

Innovationsfrågorna har under 2010 även hamnat i fokus på EU-nivå, främst genom publiceringen av innovationsstrategin Innovation Union. VINNOVA har under 2010 arbetat proaktivt för att påverka framtidens EU-satsningar inom området forskning och innovation, bland annat genom att bidra med expertkunskap till interimsutvärderingen av sjunde ramprogrammet och genom underlag till Sveriges nationella inspel om utformningen av framtida ramprogram. VINNOVA har även ansvar för att främja det svenska deltagandet i det nuvarande ramprogrammet. Svenska aktörer är fortsatt framgångsrika. Sverige har hittills erhållit 3,9 procent av de beviljade medlen, vilket gör oss till den åttonde mest framgångsrika nationen.

Miljö och grön tillväxt

Både i Sverige och i övriga världen finns en allt större medvetenhet om att samhällsutvecklingen inte får ske på bekostnad av kommande generationers möjligheter till försörjning och god livskvalitet. Stora globala utmaningar är klimatförändringarna, energiförsörjning, övergödning, miljögifter, utsläpp från transporter, värme, kyl- och elproduktion, brist på rent vatten, förlust av biologisk mångfald och förlust av odlingsbar mark. För att nå uppsatta miljömål utan att äventyra välfärden för en växande befolkning kommer utveckling och implementering av ny teknik och nya innovationer att vara mycket betydelsefullt.

VINNOVA har som överordnat mål att skapa hållbar tillväxt. Alla nya program ska från och med 2011 ha tydliga hållbarhetsmål och 2012 har VINNOVA som mål att 75 procent av investeringarna ska vara kopplade till grön tillväxt. Under 2010 pågick en rad aktiviteter inom området. VINNOVA genomför

på regeringens uppdrag en satsning på forskning och kunskapsutveckling med inriktning på miljöteknikområdet. Insatserna omfattade totalt 40 miljoner kronor 2009-2010 inom områdena IT och miljöteknik, forskning om hållbart stadsbyggande och inkubatorutveckling i samverkan med Innovationsbron. Via programmet Miljöinnovationer har VINNOVA under 2010 finansierat projekt som skapar möjligheter att införa ny miljöanpassad teknik som bidrar till hållbar produktion och konsumtion samt hållbara transporter. Detta gjordes bland annat genom projekt för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden, högre energieffektivitet i datorhallar samt möjligheter att ta tillvara de material som finns nedgrävda i städer, framför allt från kablar.

Hälsa och IT

Under 2010 genomförde VINNOVA en rad satsningar för att möta att hälso- och sjukvårdssektorn måste anpassas till ändrade samhällsförhållanden, till exempel ökade krav på tillgänglighet i vården, längre livslängd, fler livsstilsrelaterade sjukdomar och IT-utvecklingens inverkan. Programmet Innovationer för framtidens hälsa finansierar svensk livsvetenskaplig forskning och innovation som svarar mot framtidens behov av nya produkter, tjänster och processer för prevention, diagnostik, behandling och vård av sjukdom. Under 2010 beviljades 11 projekt inom programmet finansiering. Innovationsslussar inom hälso- och sjukvården är ett regeringsuppdrag som stimulerar landstingen att ta till vara och utveckla idéer från vårdpersonalen. Idéerna ska leda till kommersialiserade och implementerade innovationer inom hälso- och sjukvården. Sex innovationsslussar startade 2010 i Skåne, Stockholm, Uppsala, Västerbotten, Västra Götaland och Östergötland.

De förändringar och möjligheter i samhället som är följden av den nya informationsteknologin måste tacklas. Ett exempel på satsningar där nya tjänster och affärsmöjligheter tas fram är programmet Var Dags IT, där IT-projekt finansieras för att utveckla produkter och tjänster för individers vardag och fritid. I en utlysning under 2010 finansierades IT-baserade produkter och tjänster med ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Ett exempel på arbete inom integritet och övervakning är programmet Säkerhet, integritet och robusthet för applikationer, nätverk och tjänster. Under året har VINNOVA i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomfört utlysningen Säkerhetslösningar med IKT. ●

DEL 1. Resultatredovisning

1 • Verket för innovationssystem har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdet samt områdena transport, kommunikation och arbetsliv. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.

VINNOVA investerar i forskning, utveckling och innovation såväl inom näringslivet som inom offentliga verksamheter i Sverige. Dessa investeringar ska leda till värdeskapande innovation, entreprenörskap och hållbar tillväxt i Sverige. Forskning ska nyttiggöras i form av nya eller förbättrade produkter, tjänster, processer och organisatoriska lösningar. Dessa ska i sin tur bidra till att förnya svenskt näringsliv så att det blir internationellt konkurrenskraftigt och utveckla den offentliga sektorn. VINNOVA främjar även internationellt samarbete, både inom Europa och med länder utanför Europa, som stärker svensk forskning och innovation respektive svenska forsknings- och innovationsmiljöers utvecklings- och attraktionskraft.

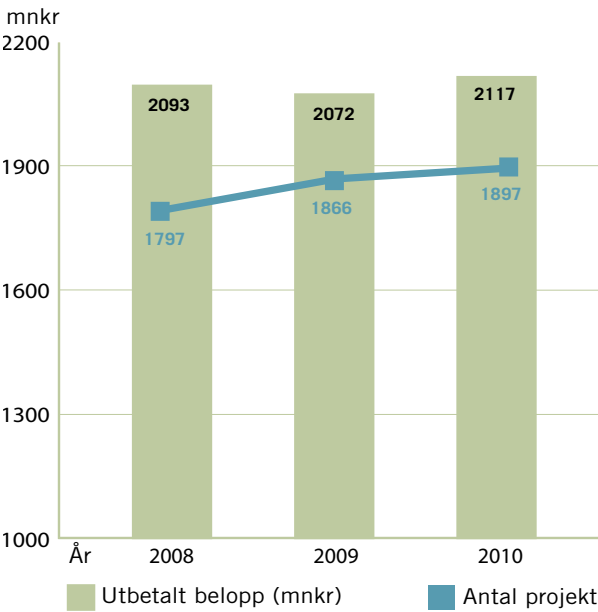
Kostnaderna och intäkterna för VINNOVAs verksamhet är indelade enligt de verksamheter som återfinns i regleringsbrevet och fördelar sig enligt figur 1. Verksamheten har för 2010 haft en indelning som inte använts i tidigare årsredovisningar och därför kan VINNOVA endast redogöra kostnader och intäkter för 2010.

FIGUR 1. Kostnader för VINNOVAs verksamhet

VERKSAMHET	INTÄKT ANSLAG (tkr)	ÖVRIGA INTÄKTER (tkr)	KOSTNAD DRIFT (tkr)
Forskning, utveckling och innovation	-267 068	-16 307	196 461
Internationellt forskningsarbete		-3 016	31 176
Strategi och analys		-129	58 883
TOTALT	-267 068	-19 452	286 520

Under året har VINNOVA betalt ut totalt 2 117 miljoner kronor till 1 897 projekt.

FIGUR 2. Utbetalade medel till projekt

VINNOVAs utbetalade medel har under året fördelats på följande grupper av mottagare.

TABELL 1. Utbetalade medel per mottagare

ORGANISATIONSTYP	Utbetalt belopp 2008 (mnkr)	Utbetalt belopp 2009 (mnkr)	Utbetalt belopp 2010 (mnkr)
Privata företag	555,3	551,9	620,5
Högskolor och universitet	792,3	982,3	1 026,6
Forskningsinstitut	502,2	267,9	243,9
Offentliga organisationer	71,4	143,6	126,6
Offentligt ägda företag	73,7	19,9	16,7
Ideella föreningar, stiftelser, fysiska personer mm	91,6	89,8	61,2
Utländska juridiska personer	6,9	17,3	21,4
TOTALT	2 093,4	2 072,7	2 116,9

VINNOVA har som regel ett villkor om minst 50 procents medfinansiering i projekt, men denna kan i vissa fall vara högre än så. Under 2010 uppgick den genomsnittliga medfinansieringen till cirka 57 procent.

För att skapa en bättre struktur för uppföljning och styrning har VINNOVA valt att dela upp verksamheten i tio strategiska områden enligt figur 3. Av dessa tio områden är fyra inriktade på samhällsutmaningar som täcker områdena teknik, transport och kommunikation. De strategiska områdena som adresserar utmaningarna är Hälsa och vård, Transport och miljö, Informationsteknologi samt Produktion och material.

Utöver dessa har vi valt fem strategiska områden som riktar in sig på forskningsinfrastrukturer eller specifika aktörer, som små och medelstora företag (SMF), universitet och högskolor eller industriforskningsinstitut. Här återfinns programområdena Kunskapstriangeln, Starka forsknings- och innovationsmiljöer, Innovation management, Innovativa SMF och Samverkansprogram. Dessa områden finns beskrivna i avsnitt 1. Det sista strategiska området, Globala länkar, redovisas under verksamheten Internationellt forskningsarbete i avsnitt 2.

VINNOVA har valt att mäta prestationer som antalet genomförda utlysningar under året. Utlysningarna utgör en väsentlig del av programverksamheten och

är det huvudsakliga sättet VINNOVA offentliggör att det finns medel att söka för forsknings- och utvecklingsprojekt. För att få en avgränsad enhet har endast utlysningar som publicerats på VINNOVAs webbportal och därmed öppnats och stängts vid bestämda tidpunkter under 2010 tagits med. De utlysningar som är löpande har utelämnats. Kostnaderna för de valda utlysningarna har beräknats som kostnader för VINNOVAs personal, overheadkostnader och övriga kostnader för genomförandet, till exempel arvoden för konsulter, hearingar, och sammanträden med programråd och bedömningsgrupper i samband med att de inkomna projektbidragen bedöms.

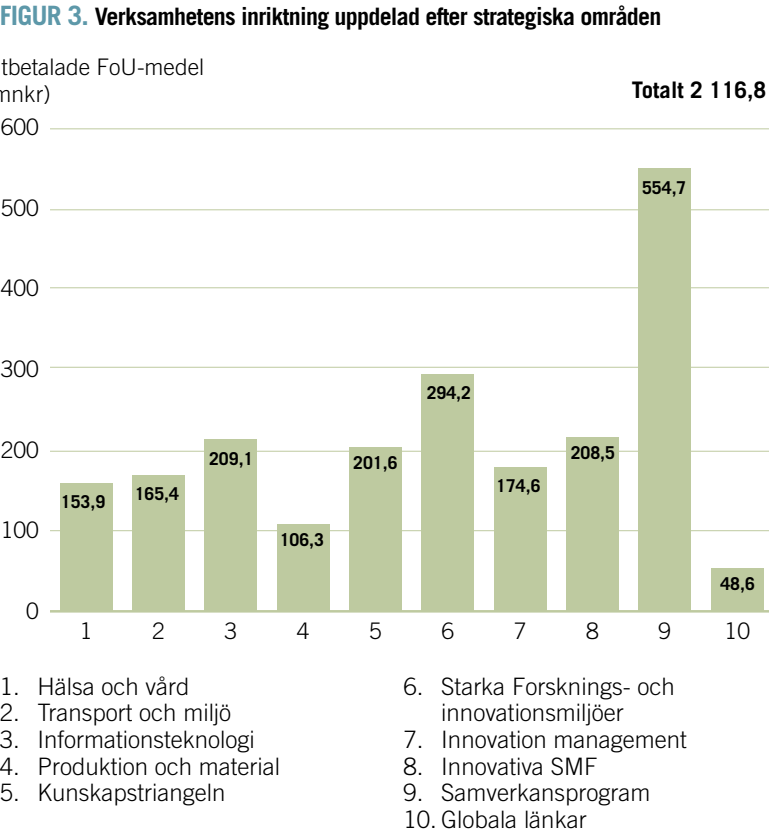
Under året har 27 utlysningar genomförts inom ramen för nya eller pågående program. De beräknade kostnaderna för dessa utlysningar redovisas tillsammans med utbetalade projektmedel i tabell 2. Som en jämförelse redovisade VINNOVA 31 utlysningar för 2009. Då en mer utarbetad kostnadsberäkningsmodell använts för 2010 kan inte någon direkt jämförelse över de sammanlagda kostnaderna göras. En jämförelse av uppskattad arbetstid visar att i genomsnitt något mindre tid per utlysning tagits i anspråk samt att kostnaderna utöver lönekostnader och overhead också ligger på en lägre nivå per utlysning under 2010

VINNOVAs arbete med att ta fram väsentliga prestationer för verksamheten kommer att fortgå under 2011. Ett nytt tidredovisningssystem som kopplas samman med redovisningen av kostnader för olika aktiviteter kommer att ge en möjlighet att visa flera prestationer för olika delar av verksamheten.

4 § • Verket för innovationssystem ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för företag och andra berörda.

TABELL 2.
Prestationer och kostnader baserade på lönekostnader för VINNOVAs personal, overheadkostnader och övriga kostnader samt utbetalade projektmedel inom ramen för utlysningar genomförda av VINNOVA under 2010.

Antal utlysningar	Kostnader (lönekostnad, overheadkostnad samt övriga kostnader) för utlysningar gjorda under 2010 (mnkr)	Utbetalda FoU-medel inom utlysningar under 2010 (mnkr)
27	22,6	416,3

För att möjliggöra en samlad bedömning av resultat och effekter av VINNOVAs insatser, öka kvalitet i data och tillgodose internt och externt informationsbehov, samt införa ett förenklat och mer enhetligt arbetssätt har VINNOVA infört ett nytt verksamhetsstödssystem, Effekta. Systemet har successivt införts på VINNOVA, och i slutet av september flyttades hela hanteringen av bidragsprojekt till det nya systemet. Effekta belastar 2010 med 19 miljoner kronor.

I samband med införandet av Effekta har VINNOVA bland annat tagit fram en rutin för att hantera elektroniska signaturer, vilket innebär att de sökande i samband med olika rapporteringar inte längre behöver skriva ut, signera och sända in dokument i fysisk form. Det har även tagits fram en visuell steg-för-steg

anvisning för hur man skickar in en projektansökan via VINNOVAs elektroniska ansökningssystem, Intressentportalen. Målet med guiden är att nå potentiella sökande redan innan de påbörjar sin ansökan. Om de är bekanta med Intressentportalen och känner till vilka uppgifter de förväntas uppges, minskar antalet hinder i processen och behovet av att kontakta VINNOVA via telefon eller e-post minskar.

Ett nytt datalager har införts under året, som ger en ökad möjlighet att såväl få översikt över verksamheten som att ta fram detaljinformation. Under året har ett arbete pågått med att underlätta uppföljningen av VINNOVAs projekt och under hösten inleddes ett arbete som ska förenkla projektledarnas delrapporteringar via den elektroniska rapporteringsfunktionen. ●

1. Forskning, utveckling och innovation

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet och jobbar för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Vi främjar hållbar tillväxt i Sverige genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. För att göra detta har vi cirka 2 miljarder kronor att investera i nya och pågående projekt varje år.

VINNOVA ska redovisa på vilka grunder prioriteringar mellan olika insatser genomförts och vilken roll framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalyser spelat.

VINNOVAs prioriteringar av insatser görs på politisk, programnivå och projektnivå. Områden där insatserna kan leda till starkt konkurrenskraft för det svenska näringslivet utgör den starkaste grunden vid prioriteringar. VINNOVAs prioriteringar under 2010 har främst varit inriktade på hur den befintliga projektportföljen ska kunna användas på ett mer effektivt sätt. I det arbetet har analyser av projektportföljen

och uppföljning av pågående program spelat en stor roll. Även de framåtblickande områdesanalyserna har påverkat prioriteringen av de pågående satsningarna.

Den kontinuerliga uppföljningen av VINNOVAs program har utgjort en viktig grund för justeringar av den pågående programportföljen. I det pågående strategiarbetet om vilka områden VINNOVA ska satsa på under 2011 och framåt har framsyn och omvärldsanalyser spelat en viktig roll. VINNOVA har för detta ändamål beställt omvärldsbevakning inom strategiska områden av Tillväxtanalys.

Ett samarbete med tankesmedjan Blue Institute har resulterat i rapporter och seminarier på temat framtida tillväxtmöjligheter för Sverige. Materialet har varit centralt för de pågående strategiprocesserna och för omprövningen av den löpande verksamheten.

Under 2010 har VINNOVA redovisat 2 effektanalyser och 14 utvärderingar. En metaanalys av tidigare effektanalyser har genomförts för att ta fram lärdomar för framtida satsningar. Den visar att VINNOVA och våra föregångares insatser på olika sätt starkt samspelar mellan företag, offentliga organisationer, universitet och högskolor samt forskningsinstitut. Vidare visar analysen att VINNOVA är en betydligt mindre forsknings- och innovationsaktör än sina föregångare STU och Nutek vilket medför att VINNOVA i ökad omfattning bör prioritera och fokusera sina insatser till färre områden där potentialen för nya innovationer är stor och där tyngre investeringar görs för att få önskat resultat och effekter. ●

1.1

UTMANINGSDRIVEN INNOVATION

Istället för det mer traditionella sättet att basera strategier på branscher eller teknologiområden har VINNOVA valt att utgå från ett antal samhällsutmaningar som inte bara är viktiga att lösa, utan också kan bidra till ökad tillväxt genom efterfrågan på nya innovationer av produkter, tjänster och lösningar, såväl nationellt som globalt. De utmaningar VINNOVA började arbeta med under 2010 bedöms generera nya innovationer och bidra till den långsiktiga tillväxten i Sverige på nya snabbt framväxande marknader. En mycket viktig del av arbetet är att bidra till att omvandla och förnya svenskt näringsliv för att bättre tillvarata de tillväxtmöjligheter som finns i framtidens samhällsutmaningar.

Ett första led i arbetet som inleddes på VINNOVA under 2010 har varit att identifiera dessa samhällsutmaningar som strategiska områden där Sverige har särskilt goda förutsättningar för internationellt ledande innovationskraft och där VINNOVA bedöms ha goda möjligheter att bidra till utvecklingen. För närvarande har fyra områden identifierats: Hälsa och vård, Transport och miljö, Informationsteknologi och Produktion och material. Flera av VINNOVAs program under 2010 har varit inriktade mot att stödja arbetet inom dessa områden.

HÄLSA OCH VÅRD

Det strategiska området Hälsa och vård handlar om att hitta nya lösningar som svarar mot de utmaningar som Sverige, liksom i alla industriländer, står inför med en snabbt växande andel äldre i befolkningen. Allt fler lever allt längre och kan också med hjälp av medicinska framsteg, kost och motion hålla sig allt friskare och vitalare. En äldre generation som är mer informerade, friskare och har god ekonomi kommer att kräva och köpa mer vård, service och bostäder av högre kvalitet. Hälsa- och sjukvårdssektorn står inför en rad viktiga förändringar och utmaningar som är nära kopplade till IT-utvecklingen, exempelvis kraven på ökad tillgänglighet till vården, ökad kvalitet och lägre vårdkostnader samt åtgärder i vård och omsorg för en åldrande befolkning. Även olyckor inom transportsystemet lyfts globalt som en hälsoutmaning.

Några viktiga områden som VINNOVA för närvarande har identifierat är tjänster inom hälsa och sjukvård, kopplingen mellan hälsa, klimat och miljö samt vårdsektorn som produktionssystem. Ett program med koppling till området är *Innovationer för framtidens hälsa* med syfte att stödja och nyttiggöra

forskning och innovation som svarar mot framtidens behov av nya produkter, tjänster och processer för prevention, diagnostik, behandling och vård av sjukdom. Ett annat program är *Innovationsslussar inom hälso- och sjukvården* som ska stimulera landstingen att ta till vara och utveckla idéer från vårdpersonalen. Utöver dessa finns program inom andra områden som på olika sätt har anknytning till framtidens hälsa och sjukvård, till exempel program inom IKT och trafiksäkerhet.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Hälsa och vård.

Ett framgångsrikt projekt inom programmet *Innovationer för framtidens hälsa* drevs av företaget Vivoline, som utvecklat en teknik för att preparera och transportera lungor för transplantation. Tekniken säljs nu till världens ledande transplantationskliniker. Andra exempel är företagen Biolamina som tagit fram ett verktyg för effektiv odling av stamceller och Riskminder som utvecklar mjukvara för att kunna bedöma risken för till exempel reumatisk artrit. Ytterligare ett exempel är företaget St Jude Medical som ingår i en forsknings- och innovationsmiljö inom programmet. Med bas vid Linköpings universitet har de omsatt forskningsresultat till en ny kemisk pacemaker som höjer eller sänker hjärtfrekvensen. Detta är av betydelse vid ett flertal hjärtåkommor, såsom kärlkramp, hjärtsvikt och förhöjd nattlig hjärtrytm. Inom programmet beviljades under året 11 projekt.

Inom programmet *Innovationsslussar inom hälso- och sjukvården* har sex innovationsslussar startat under 2010, i Skåne, Stockholm, Uppsala, Västerbotten, Västra Götaland och Östergötland. Satsningen ingår i ett regeringsuppdrag till VINNOVA och omfattar 80 miljoner kronor, varav hälften finansieras av landstingen.

VINNOVA är huvudfinansiär för *SAFER* som är en stark forskningsmiljö där aktörer från universitet,

företag, institut och regioner samarbetar inom trafiksäkerhetsområdet. Miljön jobbar aktivt för att möta ett av de största hälsoproblemen i det moderna samhället, det vill säga att det årligen dödas över 1 miljon människor i vägtrafikolyckor och att 50 miljoner skadas. Ett av de forskningsområden som växer snabbast är Naturalistiska studier (FOT, Field Operational Tests) som studerar förarens beteende vid normal bilkörning och fångar in händelseförlopp vid krissituationer. Detta för att få en bättre förståelse av förarens beteende, vilket är avgörande för hur man ska designa framtidens fordonssystem och trafikmiljöer. Sverige har idag bland annat genom SAFER en stark internationell position och en ledande ställning i Europa inom området, där vi också samverkar i ett flertal EU-projekt. Dessutom finns samarbeten med the University of Michigan Transport Research Institute (UMTRI) och Japan Automotive Research Institute (JARI). ●

TABELL 3. HÄLSA OCH VÅRD

PROGRAM INOM HÄLSA OCH VÅRD	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
e-Hälsa	3	1,6
Hälsa – Följdinvesteringar	10	3,7
Industriell bioteknik	9	17,8
Innovationer för framtidens hälsa	33	71,9
Innovationsslussar	6	15,0
Innovativa livsmedel	2	2,8
Läkemedel och diagnostika	11	29, 5
Medicinsk teknik	1	5,5
Äldre	6	6,1
TOTALT	81	153,9

Istället för det mer traditionella sättet att basera strategier på branscher eller teknologiområden har VINNOVA valt att utgå från samhällsutmaningar. Exempel på projekt inom området Hälsa och vård är företaget Vivoline som utvecklat en teknik för att preparera och transportera lungor för transplantation.

TRANSPORT OCH MILJÖ

Det strategiska området **Transport och miljö** handlar om att möta svenska och globala transport- och miljöutmaningar samt att ställa om till ett resurseffektivt och fossilfritt samhälle för att möjliggöra framtida ekonomisk tillväxt och välfärdsutveckling. Handel och resande ökar i takt med fortsatt urbanisering, ökad europeisk integration och snabbt utvecklade kontakter med omvärlden. En ökad mobilitet innebär att miljontals människor och varor får större rörelsefrihet, men ökningen innebär även problem som koldioxidutsläpp, trängsel, olyckor och ökade kostnader för vägar och trafiksystem. Att bevara och utveckla mobiliteten och att bryta vårt fossilberoende samt att hitta resurssmarta lösningar som minskar klimat- och miljöbelastningen skapar en enorm efterfrågan på nya affärsmöjligheter.

VINNOVA har för närvarande identifierat flertalet viktiga områden med stora möjligheter: lösningar för att komma tillrätta med luftföroreningar, buller, trängsel och trafikolyckor, fossila bränslen, avfall och återvinning, biobaserade material i nya tillämpningar, smarta elnät, den hållbara staden och det hållbara samhällsbyggandet, transporteffektivitet och logistik samt stadens attraktivitet och tillväxt.

Med fokus på innovation och tillväxt möjliggör VINNOVA samspel mellan aktörer för utveckling av klimatsmarta, resurseffektiva och globalt efterfrågade system, varor, processer och tjänster. Samspelet sker i bransch- och sektorsövergripande sammanhang där det är viktigt att olika möjliggörande tekniker kan utvecklas och integreras. Ett program kopplat till området är *Innovationer för en hållbar framtid*, som har till syfte att skapa möjligheter att införa ny miljöanpassad teknik som bidrar till

hållbar produktion och konsumtion samt hållbara transporter. Hållbar stadsutveckling är ett centralt tema här.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Transport och miljö

Vid det VINNOVA finansierade kompetenscentret *Centrum för Transportstudier (CTS)* har världsunik kompetens om vägavgifter byggts upp som bidragit till utformningen av det planerade trängselskattesystemet i Göteborg. Forskare vid CTS har med hjälp av trafikanalysmodeller varit engagerade i utformningen av systemet. I samband med detta har en ny generation trafikmodeller utvecklats som på ett kostnadseffektivare sätt kan bidra till att minska trafikbelastningen i de växande stadsmiljöerna.

Projektet *Automatisk videoanalys* är ett samarbete mellan Trafikteknik vid Lunds tekniska högskola och Matematikcentrum som syftar till att utveckla och utvärdera ett verktyg för beteendestudier i trafiken. Verktyget är användbart både för detaljerad beteendeanalys och som ett automatiskt alternativ till observatörer. Verktyget kan användas av planerare i kommuner, vägverk och konsulter för att förbättra beslutsunderlaget vid trafikplanering vilket bidrar till en säkrare trafikmiljö. Projektet har lett till att ett företag har bildats.

Programsatsningen *Test Site Sweden (TSS)* har halvtidsutvärderats under 2010. Utvärderarna konstaterar att TSS har lyckats utomordentligt väl i att knyta samman olika aktörer i Sverige med intresse av demonstrations- och testverksamhet av fordon. Flera av de deltagande företagen är otiditionella parter i dessa sammanhang, som kraftföretagen Vattenfall, Göteborg Energi och Fortum, och telekomföretag som Consat och Ericsson. Flera små företag som tidigare haft få eller inga kontakter med forskningsmiljöer har fått det, bland annat vintertestföretag i Norrland. Satsningen bidrar därmed till att såväl kunskap som teknik kring trafiksäkerhet sprids mellan aktörer som annars inte samverkar.

Inom området hållbar stadsutveckling och utlysningen *Miljöinnovationer* har VINNOVA finansierat flera intressanta projekt som har direkt koppling till området: *Innovation för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden* som syftar till att öka möjligheterna för Stockholms stad att bidra till innovation inom

stället för det mer traditionella sättet att basera strategier på branscher eller teknologiområden har VINNOVA valt att utgå från samhällsutmaningar. Exempel på projekt inom området Transport och miljö är projektet Innovation för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden som bidrar till innovation inom stadsbyggnadsrelaterade sektorer.

TABELL 4. TRANSPORT OCH MILJÖ

PROGRAM INOM TRANSPORT OCH MILJÖ	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Framtidens personresor	17	9,8
Hållbar framtid	2	3,4
Infrastruktur och effektiva transporter	26	25,2
Innovationer för en hållbar framtid	31	36,0
Innovativa fordon, farkoster och system	14	43,2
Innovativa logistiksystem och godstransporter	16	14,7
Miljö- och energiteknik	10	14,9
Transport – Internationellt	13	10,2
Transport – Testbäddar och demonstratorer	3	5,5
Transport och Miljö – Följdinvesteringar	3	2,6
TOTALT	135	165,4

stadsbyggnadsrelaterade sektorer. *Högre energieffektivitet i datorhallar* där målet är att uppnå tio procents besparing, vilket har gjorts för ett par olika typer av driftsfall. *Städer som gruvor* där

en kartläggning görs för att ta tillvara de material som finns nedgrävda, framför allt från kablar. *SymbioCity scenarios* där VINNOVA i samarbete med ett antal andra myndigheter har utvecklat och finansierat ett simuleringsspel, där den spelande kan agera borgmästare och utveckla en stad till att bli mer hållbar. Projektet *Hållbara transporter för människor och gods* tar fram en plan för inriktning för fortsatt forsknings- och innovationsverksamhet kring hållbara stadstransporter i Göteborgsområdet.

Ett program kopplat till området är *Innovationer för en hållbar framtid*, som har till syfte att skapa möjligheter att införa ny miljöanpassad teknik som bidrar till hållbar produktion och konsumtion samt hållbara transporter.

INFORMATIONSTEKNOLOGI

Det strategiska området Informationsteknologi handlar om att tackla de förändringar och möjligheter i samhället som är följden av den nya informationsteknologin. Europa har mer än 250 miljoner dagliga internetanvändare och så gott som alla har en mobiltelefon. Beroendet av informations- och kommunikationsteknologin har accentuerats av dess möjliggörande roll inom i princip alla sektorer. Informationsteknologin har i grunden förändrat sättet på vilket vi gör affärer, utvecklar produkter och tjänster, driver företag och agerar som konsument. Men trots att informationsteknologins positiva effekter är uppenbara så står vi samtidigt inför stora utmaningar. Personlig integritet, säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet blir allt viktigare ju mer informationsteknologin genomsyrar näringsliv och samhälle.

VINNOVA har för närvarande identifierat tre viktiga områden med stor potential: integritet och övervakning, informationshantering samt tjänster och affärsmöjligheter. VINNOVA har flera program riktade mot dessa områden. Programmet *Framtidens kommunikation* fokuserar i första hand på den svenska IT- och telekombranschens behov av forskning och innovationer. Ett exempel på arbete inom integritet och övervakning är programmet *Säkerhet, integritet och robusthet för applikationer, nätverk och tjänster*, som syftar till att skapa ett starkt innovationssystem för säkerhetsområdet. Ett exempel på satsning där nya tjänster och affärsmöjligheter tas fram är programmet *Var Dags IT*, där IT-projekt finansieras för att utveckla produkter och tjänster för individers vardag och fritid. Målet med satsningarna inom programmet *Möjliggörande IKT* är att säkra den underliggande teknologi som krävs för att skapa tjänster och applikationer som

I stället för det mer traditionella sättet att basera strategier på branscher eller teknologiområden har VINNOVA valt att utgå från samhällsutmaningar. Exempel på projekt inom området Informationsteknologi är företaget Aidera som har tagit fram en lösning där man genom mobiltelefonen kan rapportera blodsockervärden och företaget Vironova som har tagit fram en mjukvara som känner igen olika och ibland svårdefinierade virus.

kan ge tillväxt i samhället i stort och möjliggöra för alla branscher att ta in ny informations- och kommunikationsteknologi för att lösa stora utmaningar. Till området hör även e-förvaltning vars syfte är att utveckla tjänster och processer som förbättrar och förenklar medborgares och företags relationer till offentlig sektor.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Informationsteknologi

Under året har ett antal IT-baserade produkter och tjänster med ett tydligt hållbarhetsperspektiv finansierats inom programmet Var Dags IT. Dessa ska bland annat underlätta bättre miljöbeslut i privatlivet och bidra till hållbar stadsutveckling. Projekten är inom områden som lånecyklar, samåkning, visualisering av vardagsbesluts miljöeffekter, belysningsplanering, jämförelse av energianvändning mellan olika hushåll och hållbar turism.

Inom området integritet och övervakning har VINNOVA i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomfört utlysningen *Säkerhetslösningar med IKT*. Tio projekt har fått finansiering inom områden som inbyggda nätverk, inomhusmiljöer och sociala nätverk för att där förbättra säkerheten.

Ett exempel på konkreta resultat inom programmet *Framtidens kommunikation* är ett projekt som demonstrerar överföring av data med hög hastighet, 5 gigabit per sekund (Gbps), via trådlös förbindelse. Flera tjänster på smarta mobiltelefoner eller pekdtatorer kräver stora datahastigheter för ökad kvalitet och tillförlitlighet i överföring av information. Resultatet presenteras nu av Ericsson. Ett annat exempel på resultat är en applikation som automatiskt genererar så kallad metadata om bilder i en smart mobiltelefon. Applikationen möjliggör bland annat att automatiskt hitta ansikten i bilder, automatisk ansiktigenkänning av personer i användarens kontaktlista och automatisk generell objektigenkänning i bilder. Sådana applikationer underlättar social kommunikation men innebär också möjligheter till övervakning av enskilda individer och speglar på så

TABELL 5. INFORMATIONSTEKNOLOGI

PROGRAM INOM INFORMATIONSTEKNOLOGI	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Citizens Services	5	2,5
e-Förvaltning	11	12,0
Framtidens kommunikation – Smartare, snabbare, konvergerande	21	19,4
IKT Strategiska satsningar	16	7,2
IT-användning	8	4,9
JTI IKT	31	25,5
Living Labs – User Innovation	2	2,8
Möjliggörande IKT	31	50,9
Säkerhet, integritet och robusthet för applikationer, nätverk och tjänster	36	29,1
Tjänster och IKT – Följdinvesteringar	20	7,7
Tjänstesamhällets innovationer	23	24,3
Var Dags IT	38	20,6
Visualisering	1	2,2
TOTALT	243	209,1

sätt de utmaningar som informationsteknologin innebär. Ett flertal projekt bedrivs inom *e-förvaltningsområdet*. Delresultat från projekt inom området visar att implementering och kommersialisering av nya e-tjänster kan ske redan under pågående projekttid. Exempel finns bland annat inom administration av äldreomsorg och näringslivsutveckling i glesbygd vilket bidrar till att skapa en bättre möjlighet att ge service och trygghet även över stora avstånd. ●

Personlig integritet, säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet blir allt viktigare ju mer informationsteknologin genomsyrar näringsliv och samhälle. ●

PRODUKTION OCH MATERIAL

Det strategiska området Produktion och material handlar om möjligheterna för Sverige att konkurrera med varu- och tjänsteproduktion på en allt mer globaliserad marknad. De viktigaste trenderna kommer att vara efterfrågan på mer individualiserade produkter, produkter med accentuerad kundnytta och på produkter som är resurssmarta. Utöver detta kommer ett innovativt ledarskap att ha stor betydelse för en konkurrenskraftig produktion inom industrin.

VINNOVA har under 2010 arbetat med att utveckla området som baseras på tre delområden som driver utveckling och innovation framåt. Kundenpassning och efterfrågan av individualiserade produkter driver utvecklingen av produktionsflexibilitet som konkurrensfaktor. Kundkrav och klimatmål innebär radikala förändringar av produkter, produktionsprocesser och system inklusive organisation samt materialval mot resurssmart design och produktion. Konkurrensen driver den accentuerade kundnyttan, förmågan att tillfredsställa kundernas uttalade behov.

Istället för det mer traditionella sättet att basera strategier på branscher eller teknologiområden har VINNOVA valt att utgå från samhällsutmaningar. Exempel på projekt inom området Produktion och material är företaget Tomologic vars optimeringssystem för beskärning av metall inom tillverkningsindustrin förväntas spara tiotals miljarder euro.

VINNOVA har flera program med koppling till området. Två program som har haft utlysningar under året är *Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning* och *Tillverkning i ständig förändring*, som haft ett särskilt fokus på nydanande idéer och förnyelse. Andra pågående program finansierar projekt inom områden som Produktion och material, Trämanufaktur och Nanoteknik.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Produktion och material

Exempel på projekt inom programmen *Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning* och *Tillverkning i ständig förändring* är ett projekt om produktionskapacitet vid extrema variationer där man undersöker hur extrema volymsvängningar påverkar tillverkande företag och deras produktionssystem. Ett annat projekt är Kaikaku – innovativ produktionsutveckling som handlar om att hantera radikala utvecklingssteg i produktion. Båda programmen är inriktade på att öka förmågan till förnyelse och snabbare omsättning av forsknings- och utvecklingsresultat. Programmet *Produktionslyftet* som drivs i samverkan med KK-stiftelsen har under året påbörjat sin andra etapp efter en utvärdering med goda resultat. 18 företag har under 2010 fått hjälp med produktivitetsutveckling och samordning av sina produktionssystem. Under året har det publicerats en metodhandbok så att programmets idéer och arbetssätt kan spridas till fler intressenter.

Programmet *PIEp* har utvärderats av internationella utvärderare under 2010. PIEp driver en långsiktig kunskapsuppbyggnad för ökad innovationsförmåga hos människor och organisationer. Forskningsprojekten har antingen ett processfokus, hur man organiserar och leder för ökad innovationsförmåga eller ett produktfokus, ny kunskap om ny teknik för nya funktioner och nya värden. Utvärderingen rekommenderade en fortsatt finansiering av PIEp, med ökat fokus på nyttiggörande i och för svensk industri.

Satsningen *Lean Wood Engineering (LWE)* inom programmet *Trämanufaktur* är ett kompetenscenter för forskning och utveckling inom industriellt träbyggande, trämanufaktur samt interiöra lösningar. LWE är ett samarbete mellan Luleå tekniska universitet, Linköpings tekniska högskola, Lunds tekniska högskola och 16 företag inom bygg- och trämanufaktursectorn. Under året har man bland annat gjort en delegationsresa till Japan och studerat japanskt industrialiserat byggande. Resan resulterade i en

överenskommelse om gemensamma forskarutbildningskurser mellan LWE och University of Tokyo.

Som ett resultat av programmen *Grön Nano* och *MNT-ERANET* kommer företaget NLAB Solar AB att industrialisera och producera tredje generationens solceller som genom deras egenutvecklade teknik når en unikt hög verkningsgrad. Tack vare solcellernas transparens och höga verkningsgrad kan de på ett funktionellt och lönsamt sätt integreras i fasadglas.

I det avslutade programmet *Lätta material och lättviktskonstruktioner* har det under 2010 kommit goda resultat. Företaget Kockums har som ett resultat av ett projekt producerat nya ambulans- och servicebåtar samt militära fartyg med betydande inslag av nya material. VINNOVAs ursprungliga investering i projektet var 11 miljoner kronor, medan försäljningsvärdet av produkter som kommit fram som ett resultat av projektet nu kan räknas i 100-tals miljoner kronor. ●

TABELL 6. PRODUKTION OCH MATERIAL

PROGRAM INOM PRODUKTION OCH MATERIAL	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Designade material inklusive nanomaterial	21	10,0
Effektiv produktframtagning	1	0,2
Grön Nano	5	12,6
Produktframtagning	4	17,3
Produktionslyftet	1	10,0
Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning	20	23,1
Program Tillverkning i ständig förändring	38	18,6
Produktion och Material – Följdinvesteringar	7	4,7
Trämanufaktur	2	10,0
TOTALT	99	106,3

1.2 INNOVATIONSSYSTEMETS INFRASTRUKTUR

2 § 1 • Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra samhällsaktörer samt utveckla samarbetet mellan dessa inom de svenska innovationssystemen.

VINNOVAs verksamhet bygger på att samverkan mellan ovanstående aktörer sker på ett sätt så att förutsättningarna för innovation skapas. Därför genomför VINNOVA ett antal program med syfte att stärka och utveckla aktörerna i de svenska innovationssystemen, samt för att stärka

samarbetet mellan dessa genom att utveckla förutsättningar för innovationer. Program finns under de strategiska områdena Kunskapstriangeln, Starka forsknings- och innovationsmiljöer, Innovation management, Innovativa SMF och Samverkansprogram.

Disputerade kvinnliga forskare behöver bättre karriärmöjligheter. Efter lyckad meritering inom VINNOVAs VINNMER program har Rauni Seppänen, efter flerårig anställning på forskningsinstitut, blivit rekryterad till Holmen Paper.

KUNSKAPSTRIANGELN

Kunskapstriangeln syftar till att skapa samspel mellan utbildning, forskning och innovation och därigenom skapa förutsättningar för ökad relevans och nyttiggörande av universitetens verksamhet.

VINNOVAs insatser förstärks genom en väl fungerande kunskapstriangel vid lärosätena och under året har vi därför särskilt stöttat vidareutveckling av denna. En viktig del i detta är ökad mobilitet mellan högskolor och näringslivet. Detta sker genom program som syftar till att säkerställa långsiktig tillgång till seniora nyckelpersoner med hög kompetens inom akademi och industri, samt till att stimulera mobilitet bland doktorander mellan akademi och näringsliv. Andra program ska öka förmågan till samverkan hos universitet och högskolor med övriga aktörer i det svenska innovationssystemet. Finansiering av inkubatorer med koppling till universitet och högskolor är också en viktig del i arbetet inom området Kunskapstriangeln, där fokus ligger på företags tillväxtpotential i tidiga skeden med starkt tillväxtfokus och fokus på ökad internationalisering.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Kunskapstriangeln

VINNMER är ett nationellt program för att säkerställa internationell mobilitet och långsiktig tillgång till seniora nyckelpersoner med hög kompetens inom akademi och industrin, med ett särskilt fokus på att förstärka möjligheterna till forskarmeritering för kvinnliga disputerade forskare. Under 2010 har delprogrammet Innovationsdriven mobilitet

i samarbete med RISE genomförts med särskilt fokus på mobilitet mellan industri och forskningsinstitut. Programmet finansieras delvis av EU-kommissionens program Marie Curie Actions med 5 miljoner euro. Programmet har väckt ett stort internationellt intresse. VINNMER finansierar i nuläget 109 projekt med kvinnliga forskare samt 4 projekt med manliga forskare.

VINNPRO är ett mobilitetsprogram som bland annat stimulerar mobilitet av doktorander mellan akademi och näringsliv. I nuläget finansieras tio forskarskolor med totalt 262 doktorander. Under 2010 publicerades rapporten från halvtidsutvärderingen av VINNPRO där det framgår att de finansierade organisationerna har utvecklat modeller för hur medlen från VINNOVA ska investeras i forskarutbildning i näringslivs- eller samhällsrelevanta forskningsmiljöer. Interaktionen mellan akademi och samhälle respektive näringsliv har fungerat väl, liksom mobiliteten mellan forskarskolan och företag, vilket delvis förklaras av forskarskolornas närhet till företagen där 51 av 303 handledare är från industri eller forskningsinstitut. En årlig uppföljningsenkät från VINNOVA visar att doktorander vid forskarskolorna har ökat sina vistelser i både svenskt och utländskt näringsliv, liksom vid utländska universitet med 22 och 8 respektive 38 stycken vistelser. Även här visar en pågående enkät att rörligheten i svenskt näringsliv nästan tredubblats.

Nyckelaktörsprogrammets övergripande syfte är att stärka förmågan till samverkan hos universitet och högskolor i det svenska innovationssystemet. En andra etapp av programmet startades 2010. Verksamheten har under året utvidgats betydligt i och med den nya finansieringen till innovationskontoren vid universitet och högskolor. Verksamheten inom programmet bedrivs vid sju universitet och är kopplad till dessa universitets verksamhet i innovationskontoren. Bland resultaten från programmet kan nämnas att Uppsala universitet fått en nyckelroll när European Institute of Technology (EIT) storsatsar på tre europeiska institut för innovation och teknologi. Tillsammans med bland andra KTH, ABB och Vattenfall utgör Sverige nu en av sex regioner i Europa, som ska skapa det institut som ska fokusera på energi. Det handlar fullt utbyggt om en miljardsatsning.

Tillsammans med Innovationsbron har VINNOVA under 2010 utvecklat det nya inkubatorprogrammet Business Incubation and Growth Sweden (B.I.G. Sweden). Satsningen består av de tre delarna BASECAMP, EXPLORER och SUMMIT.

TABELL 7. KUNSKAPSTRIANGELN

PROGRAM INOM KUNSKAPSTRIANGELN	Projekt under 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
VINNMER	108	51,1
VINNPRO	12	21,9
Inkubatorer	5	94,6
Nyckelaktörsprogrammet	20	33,9
TOTALT	145	201,6

BASECAMP vänder sig till alla inkubatormiljöer i Sverige och syftar till att öka deras kompetens samt professionalism och därigenom öka kommersialiseringen av svensk forskning och innovation. EXPLORER erbjuder inkubatorerna möjlighet till projektfinansiering för att ta viktiga språng och förbättra branschens strukturkapital. Resultaten av dessa projekt kommer alla inkubatorer i BASECAMP tillgodo genom bland annat erfarenhetsträffar. SUMMIT erbjuder ett mindre antal inkubatorer driftfinansiering för att kunna driva en verksamhet som ligger på hög nivå. Finansieringen söks i konkurrens och kräver en ökande grad av medfinansiering från respektive inkubators intressenter. ●

STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER

En stark forsknings- och innovationsmiljö är ett geografiskt och tematiskt sammanhållet nätverk av forsknings- och innovations-aktörer som spänner över innovationsprocessens samtliga delar. En stark forsknings- och innovationsmiljö attraherar såväl resurser, företagspartner som internationellt framstående forskare för att gemensamt skapa förutsättningar för resultat med högt marknads- och processvärde. Företag som deltar visar ofta på stark innovationsförmåga och verksamheten är starkt förankrad hos större företag. Miljöerna karaktäriseras även av hög mobilitet av individer. Starka FoU-miljöer är internationellt konkurrenskraftiga och stärker detta ytterligare genom att utveckla samarbete med internationellt ledande miljöer i andra länder.

TABELL 8. STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER

PROGRAM INOM STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER	Satsningar under 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
VINNVÄXT	12	68,7
VINN Excellence Center	19	122,8
Insitute Excellence Centres	7	32,7
Berzelii Centra	4	40,0
Industry Excellence Center	4	5,2
Institutens roll i systemet – Nationell metrologi	1	24,6
TOTALT	47	294,2

En viktig del av VINNOVAs verksamhet är att utveckla starka forsknings- och innovationsmiljöer, där såväl universitet och högskolor som forskningsinstitut och företag spelar en central roll, antingen inom en viss sektor eller inom flera olika sektorer. Målsättningen med de program som drivs inom området är att skapa en infrastruktur av forsknings- och innovationsmiljöer, som genom sina relationer till andra miljöer, nationella såväl som internationella, stärker sin internationella konkurrenskraft och ökar samarbetet.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Starka forsknings- och innovationsmiljöer

VINNVÄXT är en tioårig satsning på starka miljöer för behovsmotiverad forskning fokuserad på ett område som i samverkan med geografiskt näraliggande företag och offentliga parter kan nå internationell konkurrenskraft. Syftet med programmet är att stödja och medverka till att nya jobb skapas i existerande och nya företag som växer, samt bidra till samarbeten mellan olika aktörer. I den senaste resultatredovisningen för programmet framgår att de 12 VINNVÄXT-initiativen har skapat starka samarbeten med över 300 partners bland företag, offentliga organisationer, universitet och högskolor samt industriforskningsinstitut. Uppföljning visar att den direkta uppväxlingen av VINNOVAs bidrag är cirka tre gånger VINNOVAs insats. Utifrån ett bredare perspektiv omsluter satsningarna 10–15 gånger VINNOVAs insats.

Programmet har skapat positiv uppmärksamhet för såväl VINNOVA som Sverige. Resultatet av en internationell utvärdering av tre VINNVÄXT-initiativ under 2010 visar att programmet har stor internationell

påverkan och betydelse. OECD har på regeringens uppdrag genomfört en territoriell utvärdering av Sveriges förutsättningar för regional tillväxt. I rapporten, som presenterades under året, konstaterar OECD att Sverige har tagit täten när det gäller att implementera nationella program för att främja regional innovation. VINNVÄXTs betydelse lyfts fram som särskilt viktigt.

Ett exempel på resultat är inom Process IT Innovation, en miljö inom automation i framförallt Norrbotten och Västerbotten. De fick under året i uppdrag av det europeiska teknikinitiativet ARTEMIS att etablera ett center för europeisk processindustri, ProcessIT. EU Process IT Innovation satsar 6 miljoner kronor de kommande tre åren på att delta i byggandet av detta. Ett annat exempel är Fiber Optic Valley, en miljö inriktad mot fiberoptik runt städerna Sundsvall, Hudiksvall och Gävle. Miljön tecknade under 2010 ett samarbetsavtal med branschorganisationen FTTH Council Europé (Fiber to the Home Council Europé). Avtalet stärker miljöns ställning som en ledande kraft i utvecklingen på området och öppnar nya dörrar för organisationens medlemsföretag.

VINN Excellence Center är en form för samverkan mellan näringsliv, offentlig verksamhet samt universitet och högskolor, forskningsinstitut och andra forskningsutförande organisationer. Centrumen ska verka för att ny kunskap och ny teknik leder till nya produkter, processer och tjänster. Flera VINN Excellence Center drar också till sig ytterligare investeringar baserat på de goda resultat och den företagsmedverkan som de har. Ett exempel är Wingqvistlaboratoriet på Chalmers tekniska högskola där en rad projekt och satsningar stärker det VINN Excellence Center som VINNOVA satsar på. Gruppen och institutionen är ledande i det strategiska forskningsområde inom produktionsteknik som startade i januari 2010. Dessutom har de flertalet projekt inom programmet Hållbar produktionsteknik inom satsningen Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI). Miljön har också etablerade och täta samarbeten med forskningsinstitutet Swerea IVF och Fraunhofer Chalmers Center. Främst används forskningsresultaten från VINN Excellence Centret i fordonsindustrin, bland annat på Volvo Personvagnar och Saab Automobile men också i andra sektorer, bland annat inom området mänskliga implantat.

Berzelii Centra riktar sig mot excellent forskning med en tydlig ambition att aktivt samverka med intressenter från näringsliv och offentlig verksamhet för att på sikt nyttiggöra forskningsresultaten för kommersialisering av resultaten. Centrumen som drivs tillsammans med Vetenskapsrådet utvärderades under 2009 av en

internationell utvärderargrupp och en ny utvärdering kommer att äga rum hösten 2011. Efter undertecknande av samverkansavtal har två centrum ökat antalet nationella och internationella industriparter som aktivt deltar i verksamheten.

Institute Excellence Centres är ett program där forskningsinstitut i samarbete med universitet, högskolor och näringsliv ska kraftsamla till att skapa internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljöer inom områden som är av stor betydelse för Sveriges framtida konkurrenskraft och tillväxt. Inom programmet finansieras under etapp 2 (2010–2012) sju stycken centrum. Mer om programmet finns under "Forskningsinstitutens roll" nedan.

Syftet med programmet *Industry Excellence Center* är att säkra utvecklingen av forskningscenter med en långsiktig stabilitet och stark samverkan mellan industri, universitet och högskolor. De fyra Industry Excellence Centre som VINNOVA har finansierat under 2010 är SoS (System Design on Silicon) och EASE (Embedded Applications and Software Engineering) i Lund, LINK-SIC (Sensor Informatics and Control) i Linköping och Wireless@KTH (Mobile systems for Mobile services) i Stockholm. De har utvärderats under 2010 och utvärderingarna visar att industrin stärkt sin roll och att centrena har fått mer långsiktigt fokus. Detta har lett till en kultur av starkt förtroende som har gett mycket goda resultat i form av nya produkter och fler anställningar av välutbildade personer i de deltagande företagen. Dessutom vittnar centrena om att forskningens kvalitet har gagnats av att man har arbetat med mer verklighetsnära och realistiska utmaningar och även fått generös tillgång till industrins utrustning, samt verklig användardata och engagemang från industripartners. Den kultur av förtroende som skapats har också resulterat i kunskapsöverföring direkt mellan de olika partnerföretagen.

Övriga satsningar för att stärka forsknings- och innovationsmiljöer

VINNOVA satsar även på uppbyggnad av starka miljöer inom mer specifika kunskapsområden. Ett nytt centrum för transporteffektivitet, CLOSER, har etablerats under året tillsammans med aktörer inom transportindustrin, Trafikverket och Chalmers. Centrumet arbetar med behovsdriven kunskapsutveckling, med speciellt fokus på nyttiggörandet och demonstrationer. Syftet är att industri, akademi och samhälle gemensamt ska bedriva utveckling på högsta internationella nivå inom transporteffektivitet. Inom transportområdet finansierar VINNOVA, utöver de tre centrum som drivs inom ramen för VINN

Ett av de områden som växer snabbast inom Trafiksäkerhetsområdet är Naturalistiska studier (FOT, Field Operational Tests) som studerar förarens beteende vid normal bilkörning och fångar in händelseförlopp vid krissituationer. Detta är avgörande för hur man ska designa framtidens fordonssystem och trafikmiljöer.

Sverige har idag, bland annat genom SAFER, en stark internationell positionering och en ledande ställning i Europa inom området, där vi också samverkar i ett flertal EU-projekt (t.ex. euroFOT, Drive och FOTNet). Dessutom finns ett väl upparbetat samarbete (SeMiFOT) med the University of Michigan Transport Research Institute (UMTRI) samt ett samarbete under utveckling med Japan Automotive Research Institute (JARI).

Excellence Center, sedan tidigare ett antal kompetenscentrum som SAFER (trafiksäkerhet), CTS (Centrum för Transportstudier), VIP och Lighthouse (sjöfart). CTS och Lighthouse har utvärderats under året efter sin första etapp, och utvärderingen visar att de har genomfört etableringsfasen med bra resultat

Ledarskap i centrumsatsningar

Under åren 2008–2010 genomfördes ett program för att utveckla ledarskapet hos centrumföreståndarna för de innovations- och forskningscentrum som samfinansieras av organisationer från näringslivet, universitet och forskningsinstitut samt Vetenskapsrådet, SSF, KK-stiftelsen, Norges Forskningsråd och VINNOVA. Dit hör exempelvis Berzelii Centra, Institute Excellence Centres och VINN Excellence Center. Ett 70-tal personer har deltagit i programmet som bygger på ett strukturerat erfarenhetsutbyte kring de problemställningar som en centrumföreståndare möter i sitt dagliga ledarskap. Erfarenhetsutbytet har dokumenterats i bokform "Uppdrag Ledare, Om konsten att bli en bättre centrumföreståndare" (VR 2010:18). Boken är efterfrågad internationellt och kommer att översättas till engelska under 2011.

Forskningsinstitutens roll

2 § 2 • Verket för innovationssystem ska bidra till att utveckla industriforskningsinstitutens roll inom de svenska innovationssystemen.

Som en del av VINNOVAs aktiviteter med att utveckla industriforskningsinstitutens roll i innovationssystemen har programmet Institute Excellence Centres varit centralt. Inom programmet finansieras under etapp 2 (2010–2012) sju stycken centrum. Två av dessa är knutna till Acreo, medan de övriga är knutna till YKI, Swerea Mefos, SP, SICS och FOI. VINNOVAs finansiering till dessa institut uppgick under året till 22 miljoner. Till detta kommer finansiering från KK-stiftelsen på drygt 10 miljoner kronor per år. En indikation på centrumens betydelse för näringslivet är att volymen på tillkommande finansiering bedömts av centrumföreståndarna att öka med 33 procent från 2009.

Inom Institute Excellence Center Ecobuild (SP Trätek) har nya, biobaserade och beständiga klarlacker för utomhusbruk av trä utvecklats. Detta skapar nya möjligheter för till exempel färgsättning och hållbarhet hos utemöbler och andra träprodukter utomhus. Ett annat resultat är att de tillsammans med bland annat SSAB har tagit fram nya miljövänligare färger och lacksystem som appliceras direkt på spolarna i tillverkningen. I centret IMAGIC arbetar Acreo med

integrerade bildsensorer och system för icke synlig strålning. Tekniken består i att utnyttja ett material som konverterar röntgenstrålning till synligt ljus som därefter detekteras. Utmaningen är att öka bildupplösningen genom att utnyttja avancerad mikromekanik i kisel för att minimera ljusspridningen i detektorn. Detta kan bland annat leda till bättre detektering av cancer och andra sjukdomar inom vården.

Sedan 2009 är VINNOVA huvudman för metrologin och riksmätplatsverksamheten vid SP. VINNOVA har ansvaret att fördela Metrologianslaget. För att kunna genomföra detta på ett kompetent sätt har ett arbete med att bedöma det framtida värdet av SP:s metrologiverksamhet för näringsliv och offentliga organisationer initierats under året.

Utöver programmet Institute Excellence Center, är instituten viktiga aktörer och utövare inom VINNOVAs program, med störst finansieringsvolym inom områdena Produktion och Material samt IKT. Instituterna är mycket konkurrenskraftiga i utlysningar, och leder en mängd projekt. Samverkansprogrammen är också viktiga för instituten, inom till exempel Skogs- och träindustriprogrammet drevs under året 39 projekt, varav 19 leddes av ett institut. Inom programmet FFI - Hållbar produktionsteknik leds 14 av 36 projekt av institut, och instituten medverkar i nästan alla projekt, ofta i samverkan med forskningspartners från lärosäten eller andra forskningsinstitut.

Strategiska forskningsområden

VINNOVA ska redovisa direkta och indirekta förändringar av forskningsfinansieringen mot bakgrund av de strategiska satsningar som skett inom ramen för propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, rskr. 2008/09:160, bet. 2008/09:U4U4). VINNOVA ska särskilt redovisa de förstärkningar som skett inom områdena produktionsteknik, transport, flyg samt säkerhet och krisberedskap.

Produktionsteknik

Som ett resultat av propositionen Ett lyft för forskning och innovation har VINNOVA under 2009 startat två nya program inom produktionsteknik: Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning och Tillverkning i ständig förändring. Båda programmen har under 2010 haft utlysningar med ett särskilt fokus på nydanande idéer och förnyelse. Utlysningarna har resulterat i totalt 25 nya projekt inom området med medel utbetalda för 2010 på 11,5 miljoner kronor. Tio av de 25 beviljade projekten för 2010 leds av forskningsinstitut. Projektanslag har beviljats såväl till lärosäten som fått strategiska forskningsmedel inom området produktion som till lärosäten som inte har ett sådant strategiskt forskningsområde. Ett exempel är ett projekt om friktionssvetsning för hybridfogar mellan polymerer och metaller.

Transport

Den största satsningen är inom programmet Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI) där VINNOVAs årliga finansiering är cirka 240 miljoner kronor. Sedan några år tillbaka har VINNOVA satsat på att utveckla forsknings- och innovationsmiljöer inom transportområdet. Totalt satsades 50,8 miljoner kronor på åtta miljöer under 2010. Ett nytt centrum har startat under året, CLOSER vid Lindholmens Science Park, som är verksamt inom området transporteffektivitet.

Projektportföljen inom löpande program uppgick till cirka 80 miljoner kronor under året. Inom de strategiska områdena Transport och miljö samt Hälsa och vård gjordes ett antal projektfinansieringar på sammanlagt 12 miljoner kronor inom transportområdet under 2010. Utöver detta har VINNOVA i enlighet med regeringsuppdrag genomfört satsningar på cirka 12 miljoner kronor på Test Site Sweden, som under året utvecklats vidare till att bli en värdefull nationell nod för olika testarenor runt om i Sverige.

Flyg

VINNOVA har beviljats 20 miljoner kronor per år för att stärka det Nationella flygforskningsprogrammet (NFFP). Denna satsning har använts för att stärka programmets omfattning men också mer specifikt för att göra en särskild satsning på små och medelstora företag inom flygbranschen. Ett exempel är IUC i Olofström AB som forskar i samverkan med de tre mindre företagen Degerfors Formnings, ITE Fabriks och Permascand samt Volvo Aero på formning av titanplåt under förhöjda temperaturer. Syftet är bland

annat att möjliggöra en övergång från gjutgods till fabricering av centrala motorkomponenter inom flygmotorindustrin, vilket kräver att tillverkningen virtuellt säkras genom simulering. De mindre företagen tar genom projektet nödvändiga tekniksteg för att kunna tillverka efterfrågade komponenter.

Säkerhet och krisberedskap

VINNOVA har under 2010 vidareutvecklat sina insatser inom området säkerhet och krisberedskap. Utlysningen Säkerhetslösningar med IKT har genomförts i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Syftet är att bidra till ökad säkerhet, integritet och robusthet för integrerade och interagerande tjänster, applikationer, system och enheter, vilka ofta baseras på avancerad informations- och kommunikationsteknik. Åtta projekt beviljades totalt 8,3 miljoner kronor.

VINNOVAs insatser har också fått en breddad inriktning under året, med utgångspunkt i behov i krissituationer, det vill säga händelser som enskilda individer själva saknar förutsättningar att hantera. Ett exempel på detta är insatserna mot småföretag där 5,8 miljoner kronor fördelats på totalt åtta projekt med inriktning mot säkerhet och krisberedskap. Dessutom utbetalades 9,2 miljoner kronor till projekt inom utlysningen Säkerhetsforskning som skett i samarbete med Försvarets materielverk och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap från 2007 och som avslutades under året. Under året utbetalades även 5,2 miljoner kronor till enskilda strategiska projekt inom området. Totalt investerades 28,5 miljoner inom området säkerhet och krisberedskap under året. ●

INNOVATION MANAGEMENT

Innovation management är ett samlingsbegrepp för en mängd lednings- och organisations- aspekter för att skapa stödja och utveckla innovativa organisationer och individer. Det inkluderar upprättande av innovationsstrategier, innovations- processer samt organisation och ledningsfrågor och hur dessa samverkar på ett effektivt sätt.

VINNOVA har under året arbetat med flera insatser inom området, inte minst kommersialisering som är en viktig del av VINNOVAs arbete. Andra insatser inom området rör ledarskap och organisation, offentlig innovationsupphandling samt kunskapsuppbyggnad inom innovationssystemsforskning. Genus, jämställdhet och mångfald är också ett prioriterat område inom Innovation management.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Innovation management

Offentlig innovationsupphandling

Förhållandet mellan kund och leverantör är en viktig drivkraft för innovationer inom näringslivet. En stor

del av Sveriges stora företag byggdes upp kring stora offentliga upphandlingar under 1900-talets mitt. Det är viktigt att återkoppla till denna erfarenhet och utifrån dagens förutsättningar utnyttja offentlig innovationsupphandling som ett instrument för att katalysera innovation på en bred front i Sverige.

Innovationsupphandling innebär att upphandla något som inte finns för att möta ett behov. Det är betydelsefullt för Sveriges innovationskraft på flera sätt. Offentliga organisationer kan vinna på en större medvetenhet om möjligheterna med innovationsupphandling, då det kan bidra till långsiktiga kostnadsbesparingar för offentliga verksamheter, samt till framtida förbättringar av offentliga tjänster avseende kvalitet, effektivitet och leverans. Offentlig upphandling av innovationer är betydelsefullt för svenska företags innovationskraft och i slutändan hållbar tillväxt. För enskilda innovativa företag kan ett kontrakt i en offentlig innovationsupphandling innebära att utvecklingen av en innovativ produkt till viss del finansieras, samt att företaget får en viktig första referenskund.

Under året har VINNOVA deltagit i policyprocessen, i synnerhet runt innovationsupphandlingsutredningen och inom arbetsgruppen för offentlig innovationsupphandling i IVA:s projekt Innovation för tillväxt. Två pilotprojekt inom innovationsupphandling har avslutats under året, tillsammans med ytterligare ett inom efterfrågedriven innovation.

Kommersialisering

*VINN*Verifiering är ett program som verkar för en långsiktigt effektiv kommersialisering av forskningsresultat. Satsningen riktar sig till forskare och andra anställda inom universitet, högskola och forskningsinstitut som har forskningsresultat som kan ha en stor kommersiell potential, antingen som grund till ett nytt företag eller som ett förnyande komplement till ett etablerat företag. VINNOVA finansierar projekten etappvis. Genom att tillsätta en extern styrgrupp, som tillsammans med projektgruppen definierar vad som ska åstadkommas under varje projektfas, kan projekten effektivt värdera och hantera sina möjligheter. Efter varje avslutad etapp bedöms de levererade resultaten och projektets kommersiella potential, innan ett nytt beslut avseende finansiering tas. Under året har programmet finansierat kommersialisering av forskningsresultat med totalt 21 miljoner kronor, vilket har resulterat i en handfull nystartade företag och ett par licensaffärer.

Program inom ledarskap och organisation

För att utveckla arbetslivet och för att genom kunskap om arbetsorganisation och ledning bidra till innovationsförmåga i svenska företag och organisationer har följande tre program med fokus på ledarskap och organisationer bedrivits under 2010: *Innovationsprocesser och entreprenörskap, Omställningsförmåga och kompetensförsörjning* samt *Verksamhetsledning och arbetsorganisatorisk förnyelse*. Ett tidigare program med samma inriktning, *Dynamiska arbetsmarknader och organisationer (DYNAMO)* höll slutkonferens under våren. Från programmet har två rapporter publicerats under året. "Rörlighet, pendling och regionförstoring för bättre kompetensförsörjning, sysselsättning och hållbar tillväxt" (VR 2010:08) samt "Arbetsgivarringar: samverkan, stöd, rörlighet och rehabilitering" (VR 2010:01). Satsningen har bland annat lett till att en valideringsmodell av kompetens inom trämanufakturindustrin har testats. Testet föll väl ut och gav möjlighet för personer med utländsk bakgrund med avsaknad av formell meritering att validera sin kunskap och därmed öka möjligheterna att söka jobb inom branschen.

Kunskapscentrum

För att stärka kunskapen om innovationssystem finns programmet *Dynamiska innovationssystem i omvandling (DIO)*. Inom ramen för detta har det under året gjorts en ny satsning där tre centrum valts ut i konkurrens för att finansieras med vardera 3 miljoner kronor om året i sex år.

Centre for Innovation, Research and Competence in the Learning Economy (CIRCLE) inriktar sig på innovationsforskning, entreprenörskap och forskningspolitik. De har även attraherat finansiering från andra parter och erhållit Linné-medel. *Centre of Excellence for Science and Innovation Studies (CESIS)* fokuserar på nätverksanalyser och kopplingar till innovation samt internationaliseringens effekter för små och medelstora företag. Det nya centrumet *Centre for Inter-organizational Innovation Research (CIIR)* är ett samarbete mellan Luleå och Umeå universitet som involverar multidisciplinärt samarbete mellan olika delar av de båda universiteten. Bland annat mellan områdena innovationer och entreprenörskap, informatik, informations- och kommunikationsteknologi, produktutveckling samt regional utveckling. Fokus ligger på modern IKT och hur digitala innovationer ger möjligheter till utveckling för icke-storstadsområden.

Forskningsetik, genus och jämställdhet

2 § 6 • Verket för innovationssystem ska beakta forskningsetiska frågor främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde och verka för att genusperspektiv får genomslag i forskning och utveckling.

VINNOVAs arbete med *etiska frågor* handlar huvudsakligen om att bygga upp och stimulera en medvetenhet om hur man bör handla i egenskap av bedömare av ansökningar om forskningsanslag. Myndigheten har sedan tidigare utarbetat anvisningar för VINNOVAs programråd vilka ska ge rekommendationer till VINNOVA om vilka projekt som bör beviljas medel. Anvisningarna för rådsledamöterna tar upp frågor och rutiner kring till exempel jäv, tystnadsplikt, dokumentation, protokoll från programrådets möten och samspelet mellan programråden och VINNOVAs handläggare.

Programrådets ledamöter har tystnadsplikt med avseende på uppgifter som kan leda till ekonomisk skada för projektledare, bidragsmottagare, samarbetspartner eller medfinansiar. För de fall där en handläggare hos VINNOVA vill gå emot programrådets rekommendation ska ärendet överlämnas till närmast överordnade beslutsfattare för avgörande. Samspelet mellan handläggare vid VINNOVA och programråd ska präglas av transparens, ömuthet och rationalitet.

VINNOVA har en process för att hantera etiska frågeställningar. Under 2010 har två fall förekommit där etiska överväganden gjorts.

Genus och jämställdhet är viktiga områden för VINNOVA. Mångfald är en förutsättning för att få in den kompetens som behövs för att verka på en global marknad. Forskningsområdena teknik och naturvetenskap är områden som traditionellt dominerats av män, vilket återspeglas i att andelen kvinnor som söker anslag från VINNOVA är låg. Ungefär 24 procent av de beviljade projekten för 2010 hade en kvinnlig projektledare. Det är svårt att på egen hand öka den andelen. VINNOVA har i sin strategi för jämställdhetsintegrering sedan tidigare satsat på att stödja framväxten av ett forsknings- och utvecklingsområde för genusforskning som syftar till att minska en normativ syn på kön och genus. Forskningen ska leda till ett nytänkande vad gäller kompetenser, discipliner, branscher och marknader, vilket i sig kan leda till innovativitet, tillväxt och ett jämställt samhälle på lång sikt. Resultaten från projekten har framför allt varit metoder och modeller för att höja genusmedvetandet i företag och organisationer.

TABELL 9. INNOVATION MANAGEMENT

PROGRAM INOM INNOVATION MANAGEMENT	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Dynamiska innovationssystem i omvandling (DIO)	24	20,8
Genus och Innovation	32	26,1
Innovationsprocesser och entreprenörskap	26	24,4
Innovationsupphandling	4	1,9
Strategisk samverkanskommunikation	11	2,1
Utveckling av innovationssystem i regioner	9	10,3
Verksamhetsledning och arbetsorganisation (PROGR)	12	8,8
VINN Verifiering	48	20,5
Policy – Följdinvesteringar	5	5,6
Strategiunderlag	7	8,8
Arbetsorganisation – Följdinvesteringar	10	5,5
Verksamhetsledning och arbetsorganisation	28	28,5
Omställningsförmåga och kompetensförsörjning	11	11,2
TOTALT	227	174,6

Fiber Optic Valley är en VINNVÄXT-miljö där genusperspektivet spelar en viktig strategisk roll i tillväxtarbetet. Synen är att ett aktivt jämställdhetsarbete öppnar vägen för nytänkande och är en förutsättning för att nå de uppsatta målen. Dess genusarbete befinner sig i framkant i såväl Sverige som internationellt.

ÖVRE BILD: Cheferna Magdalena Lindström Eriksson och Fredrik Andersson på Ericsson i Hudiksvall jobbar aktivt att bemanna med jämnare könsfördelning.

NEDRE BILD: På Delsbo Candle har alla samma arbetsuppgifter, oavsett om du är man eller kvinna. Operatörerna Magnus Backström och Lisa Östberg hjälps åt att ta bort stelnat stearin från ljusmaskinerna.

För att främja jämställdhet inom VINNOVAs områden har vi utvecklat en modell för det strategiska arbetet med genus och innovation, vilket innebär integrering av genusperspektiv inom verksamhetsområdena samt i starka forsknings- och innovationsmiljöer. Detta görs genom programmet *Tillämpad genusforskning för starka forsknings- och innovationsmiljöer (TIGER-programmet)*. Detta program kompletteras med de särskilda satsningarna inom VINNMER, där kvinnliga forskares meritering är i fokus för satsningen, och med regeringsuppdraget Kvinnors företagande. Sammantaget är de långsiktiga satsningarna ett resultat av att genus och mångfald ska vara ett viktigt perspektiv i VINNOVAs

verksamhet. Aktiviteter för spridning och samverkan är viktiga för att utveckla området och synliggöra hur detta arbete och de metoder som utvecklas kan bidra till innovation genom att försöka bryta ett normativt tänkande om kvinnor och män.

Under en längre tid har VINNOVAs program VINNVÄXT och TIGER samverkat med Tillväxtverkets klusterprogram och Innovation Norges Excellence-program kring hur genus kan bidra till tillväxt i kluster och innovationsmiljöer. Detta samarbete resulterade i en internationell publikation med titeln "Gender and Innovation" som publiceras under 2011.

Under 2010 avslutades en studie av VINNVÄXT-miljöerna. De tre senaste åren har miljöerna följts av en forskare utifrån ett genusperspektiv. Enligt rapporten utgör genusmedvetenhet en viktig men underutnyttjad resurs för ledningen. Sådan medvetenhet bidrar till att synliggöra fler valmöjligheter för innovationssystemens framtida utveckling. Därför kommer uppföljning av jämställdhet och genus att vara viktiga delar i återkommande internationella utvärderingar av långsiktiga centrumbildningar.

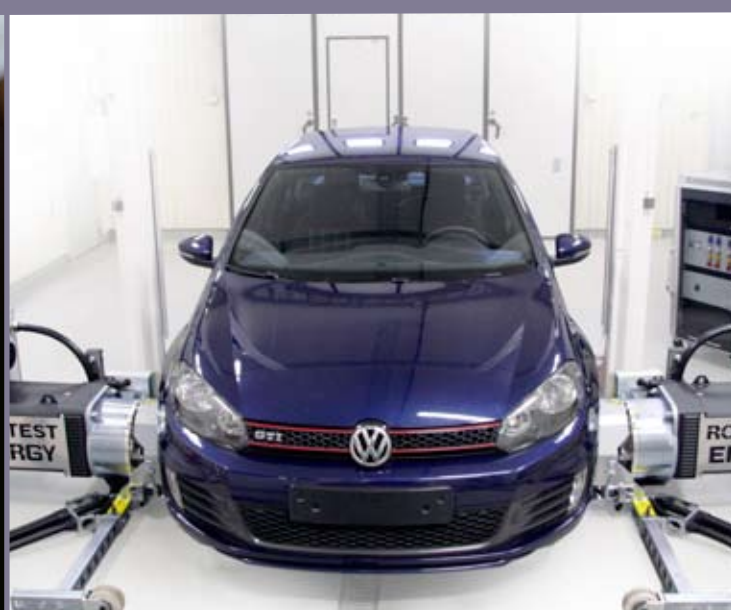
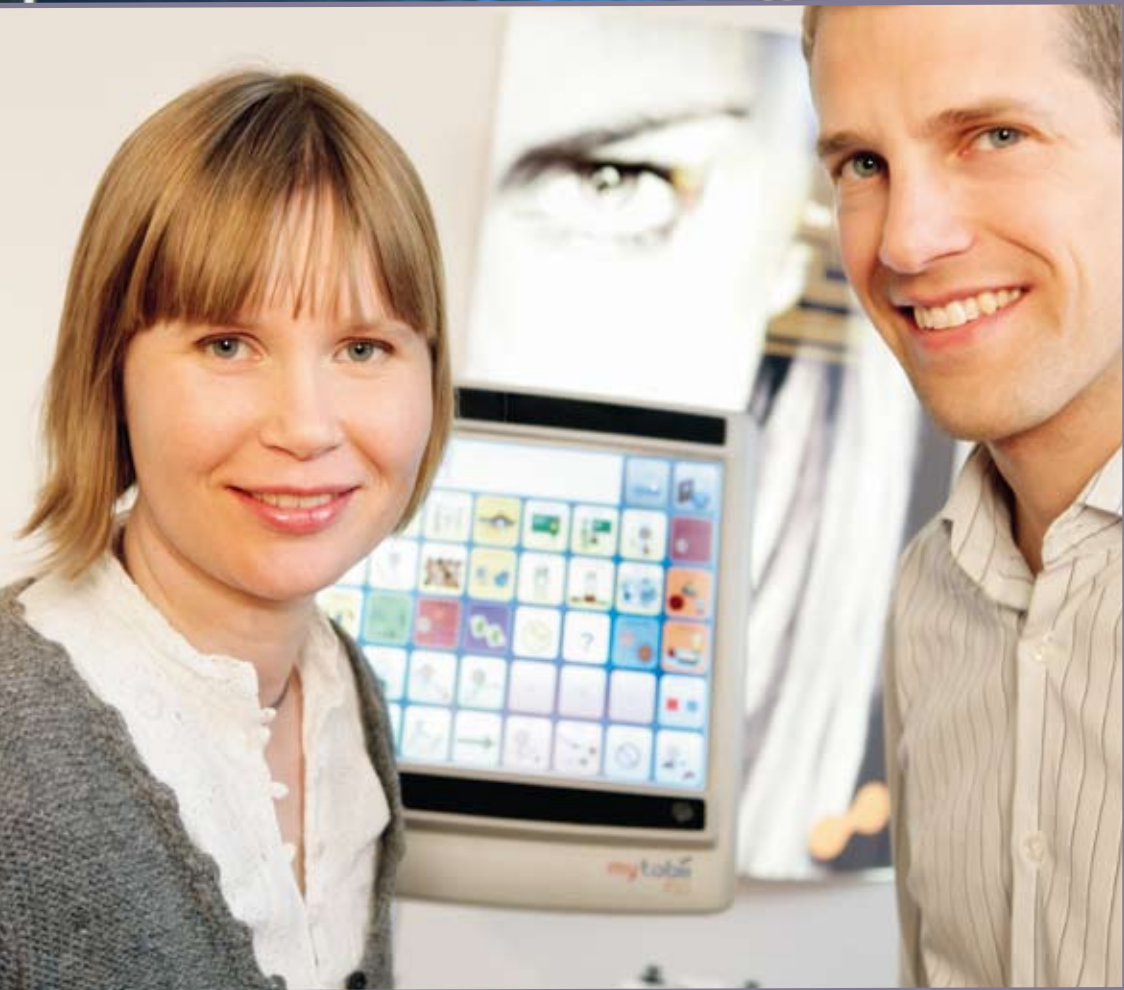
VINNOVA har lyckats väl i sina jämställdhetsambitioner i starka forsknings- och innovationsmiljöer, skriver författarna av rapporten "Hans Excellence: om miljardsatsningarna på starka forskningsmiljöer." Flera av de kvinnliga mottagarna av excellensbidrag finansieras av VINNOVA, trots att vi huvudsakligen arbetar inom teknikområdet, det område som har den lägsta andelen kvinnor som forskningsledare. I rapporten dras slutsatsen att VINNOVA har arbetat fram en jämställdhetsprofil på sin verksamhet som ser ut att ha gett effekt.

VINNOVA har under året medverkat i ett antal aktiviteter på genusområdet till exempel Almedalsveckan och en internationell konferens på temat "Gender, Equality and Growth – Do they mix?". Deltagande på den åttonde Triple Helix konferensen i Madrid innebar att genus som en innovationsdrivare blev synliggjort på en internationell konferens. VINNOVA har även medverkat i regeringsuppdraget "Jämställd IT" (där Tillväxtverket är ansvarig myndighet). Syftet är att utveckla en nationell policy och handlingsplan för hur jämställdhet ska integreras i de kommande strukturfondsprogrammen med koppling till regionalt och lokalt utvecklingsarbete.

På uppdrag av EU-kommissionen arrangerade VINNOVA under 2010 en kurs "Gender in research as a mark of excellence". Kursen genomfördes efter att man identifierat en brist på genusperspektiv i ansökningar till EU:s sjunde ramprogram. Eftersom detta forskningsområde är ett styrkeområde för Sverige, har ett viktigt arbete under året varit att synliggöra detta internationellt samt att skapa arenor för de forskare som finns på området både nationellt och internationellt. Under året har VINNOVA deltagit i ett antal internationella sammanhang. Bland annat har VINNOVA medverkat i ett seminarium på Clayman Institutet på Stanford University, besökt FFG i Österrike för att presentera våra genussatsningar och gjort en presentation i Bratislava för FP7-projektet GENDERA om VINNOVAs arbete med genus.

VINNOVA finns också med i ett antal referens- och styrgrupper inom området, till exempel insynsrådet för Nationella sekretariatet för genusforskning, styrelsen för Tidskrift för genusvetenskap, referensgrupp för tidningen Genus, och regeringsuppdraget JÄMI-programmet. Inom transportområdet finns VINNOVA med i ämneskommittén för "Ett jämställt transportsystem" inom Transportforum och TRB:s kommitté Women's Issues in Transportation. Exempel på resultat av dessa insatser är att tidningen Genus har haft ett temanummer om innovation samt att Transportforum sedan ett antal år har två sessioner som behandlar jämställda transportsystem. ●

Resultaten från projekten har framför allt varit metoder och modeller för att höja genusmedvetandet i företag och organisationer. ●

INNOVATIVA SMF

Innovativa små och medelstora företag kännetecknas av förmågan att ta emot, tillämpa och utveckla nya kunskaper och tekniker i nya affärsmöjligheter. På så sätt stärker de sin konkurrenskraft och därmed möjligheten att växa. Ökad tillväxt och nya arbetstillfällen är ett prioriterat område för Sverige. Därför behöver dessa förmågor utvecklas och stärkas för att vi ska få ett innovationsinriktat näringslivsklimat med fler och växande företag.

VINNOVA stärker företags konkurrenskraft såväl nationellt som internationellt genom att bidra med finansiering till forskning, utveckling och innovation, i såväl nystartade forskningsnära företag som etablerade företag.

Exempel på VINNOVAs insatser inom Innovativa SMF

Forska&Väx har fokus på forsknings- och utvecklingsprojekt i små och medelstora företag (SMF), där redan etablerade företag genom samarbete med forskningsutförare ska stärka sin internationella konkurrenskraft och innovativa förmåga. Programmet är riktat till SMF i alla branscher. Etablerade företag får genom programmet möjlighet att samarbeta med kvalificerade forskningsutförare inom universitet, högskolor och forskningsinstitut. Under 2010 sökte över 900 företag finansiering från Forska&Väx. Fördelat på två ansökningsomgångar beviljades totalt 87 företag finansiering motsvarande 90 miljoner kronor för genomförande av forsknings- och utvecklingsprojekt, innovationsprojekt eller förstudier, medan 69 företag beviljades projektfinansiering för behovsanalys motsvarande 6,8 miljoner kronor.

Resultat från analyser av effekter av VINNOVAs småföretagssatsningar visar att företagen i betydande utsträckning satsar på nya produkter och på nya marknader (VA 2010:09). Företag som fått finansiering

VINNOVA stöder forskning, utveckling och innovation i såväl nystartade som etablerade innovativa företag. Några innovativa företag som fått stöd är: *Climatewell* som har utvecklat en soldriven värmepump som säljs i flertalet länder. *Hövdning* som tagit fram en osynlig cykelhjelm som löses ut vid olycka. *Tobii* som utvecklar system för ögonstyrning av datorer med inriktning på funktionshindrade. *MRT System* som under året fått stöd för att utveckla processen för återvinning av kvicksilver. *Ostrea* som ska optimera den landbaserade produktionen av ostron. *Rototest* som utvecklat en avancerad och mer kostnadseffektiv biltestare för hybrid- och elbilar.

TABELL 10. INNOVATIVA SMF

PROGRAM INOM INNOVATIVA SMF	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
VINN NU	37	6,0
EUREKA och Eurostars	162	75,2
SMINT, Främjandebidrag och COST	28	2,4
Kreativitet och entreprenörsskap	12	5,0
Forska&Väx	261	117,0
Innovativa SMF	9	2,9
TOTALT	509	208,6

genom Forska&Väx uppvisar starka effekter med avseende på förändrat beteende, bland annat genom att företagen snabbare tar sig in på nya kunskapsområden och att de kan satsa på ett marknadsfönster som är öppet under en begränsad tid.

En uppföljning av de företag som fick finansiering genom Forska&Väx under åren 2006 och 2007 visar att över 500 miljoner kronor satsats på att vidareutveckla och kommersialisera resultaten från projekten. Bland de företag som svarat uppger hälften att de marknadsintroducerat varor och tjänster, medan en stor del av de övriga svarar att varan eller tjänsten, där resultatet från det VINNOVA finansierade projektet fått användning, fortfarande är under utveckling.

VINNU-programmet är ett mindre men effektivt stöd i tidiga skeden som finansierar affärsutveckling i små och nystartade företag. Under året har en uppföljning genomförts som visar att både antal anställda och omsättning ökat i företagen. Från i genomsnitt en anställd vid året för finansiering till fem anställda tre år senare, respektive med en genomsnittlig ökning av omsättningen på två miljoner under samma period. Ett företag utmärker sig speciellt, The Astonishing Tribe AB, som finansierats år 2003. De ökade med 127 anställda och med 156 miljoner kronor i omsättning. Under slutet av 2010 köptes företaget upp av ett kanadensiskt bolag.

VINNOVA har tillsammans med Tillväxtverket ett uppdrag att öka ungas (18–30 år) innovationskraft. VINN NU avsatte under året pengar för företag med team i denna åldersgrupp och det blev den första

Etablerade företag får genom programmet möjlighet att samarbeta med kvalificerade forskningsutförare inom universitet, högskolor och forskningsinstitut. ●

insatsen inom uppdraget. Fem av tretton företag som finansierades inom VINN NU hösten 2010 var i gruppen unga.

VINNOVA samarbetar även med andra myndigheter i Sverige och inom EU för att effektivisera stöd till SMF. VINNOVA försöker dessutom stimulera SMF:s deltagande i EU:s sjunde ramprogram genom aktivt informationsarbete och genom finansiella stöd för utformning av ansökningar genom det så kallade SMINT-stödet (se nedan).

VINNOVA ska redovisa hur myndigheten förbättrar sina insatser för små och medelstora företag, och deras samlade insatser för dessa aktörer.

VINNOVA satsar på att utveckla och komplettera nuvarande satsningar. Utvärderingarna och uppföljningarna som gjorts av Forska&Väx och VINN NU har gett ett bra underlag för fortsatt förnyelse av programmen med förbättringar för företagen i fokus.

Som ett första steg har VINNOVA avsatt 35 miljoner kronor i budgeten 2011 för ett mer affärsfokuserat stöd till nya företag med potential att växa, stöd som driver efterfrågan från alla typer av företag och stöd som verkligen får etablerade företag att ta ett första steg till att använda ny kunskap i sin affärsutveckling. Insatser för SMF behöver anpassas till företagens behov och situation och bestå av såväl rådgivning som direkt finansiering. Detta kräver nya typer av arbetssätt.

Inkubatorprogrammet *Business Incubation and Growth Sweden* (B.I.G. Sweden) fokuserar på företagens tillväxtpotential i tidiga skeden för att främja företagande i nästa steg. Syftet är att få en tydligare tyngd dels på inkubation av företag med starkt tillväxtfokus, dels på ökad internationalisering, vilket i sin tur ger förutsättningar för växande företag och nya arbetstillfällen.

Stöd för små och medelstora företags internationella samarbeten

EUREKA är ett nätverk av 39 medlemsländer och EU-kommissionen som ska stärka den europeiska

industrins konkurrenskraft på världsmarknaden. Detta sker genom att främja samarbete mellan industri och akademi när det gäller marknadsnära forskning och teknikutveckling i Europa. VINNOVA ansvarar för det nationella EUREKA-kontoret. VINNOVA har under året informerat om möjligheterna för företag att delta i EUREKA och arrangerat arbetsmöten, finansierat projektidéer, resebidrag och genomförande av projekt. Under året har VINNOVA samverkat med nationella organ i EUREKAs övriga medlemsländer samt med några associerade länder. Under året har 42 miljoner kronor beviljats och utbetalts till svenska projektdeltagare. Svenska SMF deltar i det projekt som fick EUREKA Innovation Award och EUREKA-klustret CELTIC utdelade våren 2010 sin CELTIC Gold Award till projektet TRAMMS koordinerat av Acreo med deltagare från Ericsson, LTH och Procera Networks.

Eurostars är ett gemensamt program mellan EU-kommissionen och EUREKA. Programmet som startade 2007 och löper till 2013 stödjer marknadsnära forsknings- och utvecklingsprojekt. VINNOVA har informerat om programmet vid småföretagskonferenser samt i samband med informationen om EU:s sjunde ramprogram. Svenska företag är med i ett förhållandevis stort antal konsortier som rankas högt av den internationella panelen och andelen ökar. Av 26 projekt med svensk medverkan som sökte finansiering i Eurostars omgång 4 under 2010, godkändes och finansierades 11 projekt i utvärderingen, vilket ger en medfinansieringsgrad på 42 procent för svenska deltagare. Totalt godkändes 102 projekt eller 32 procent av 316 inkomna ansökningar. 71 procent av de sökande var SMF. VINNOVAs handläggare erbjuder rådgivning i varje steg vilket bidrar till den höga kvaliteten på svenska ansökningar. Vi fokuserar på att rätt företag ska söka med rätt projekt. Under 2010 deltar BioInvent och Lunds universitet i det högst rankade projektet i Eurostars omgång 3 samt att ett svenskt företag, Cellartis, koordinerar det högst rankade projektet i Eurostars omgång 4. Under året har VINNOVA beviljat 32 miljoner kronor till svenska projektdeltagare.

SMINT syftar till att uppmuntra SMF att delta i EU:s tekniksamarbete i huvudsak inom EU:s sjunde ramprogram. Bidraget har under året varit högst 150 000 kronor för att utforma en ansökan till EU-kommissionen som ska innebära aktivt deltagande i planeringen av ett projekt som kan leda till tekniskt nyskapande i relation till branschnivån. Totalt beviljades 2,4 miljoner kronor till 29 sökande. ●

SAMVERKANSPROGRAM

Samverkansprogram med näringslivet har startat i flera omgångar sedan 1994. Gemensamt för alla samverkansprogram är att de är anpassade efter en specifik sektors behov. Avtal om de övergripande ramarna för programmets omfattning och genomförande har tecknats mellan staten och företagen. Vanligen krävs minst 50 procents medfinansiering från företagen. 2005 gjordes en särskild satsning på en miljard på samverkansprogram, varav VINNOVA erhöll cirka 750 miljoner kronor att fördela. Programmen har avslutats under året men ett antal projekt löper vidare under de närmsta åren.

VINNOVA har samverkansprogram med näringslivet som spänner över områdena skog och trä, transport, IT och telekom, gruvor, stål, biovetenskap samt finansmarknadsforskning. Programmen finansierar forskning, utveckling, uppbyggnad av kunskapscentrum, demonstratorer och testbäddar, med det främsta syftet att få fram innovationer inom för Sverige viktiga områden. Därmed förväntas konkurrenskraften för industrin stärkas och ge ett positivt bidrag till tillväxten i svenskt näringsliv. Därigenom ökar även den samhällsnyttan genom nya arbetstillfällen och tillgång till nya varor, tjänster och processer.

Utvärderingar av samverkansprogram visar resultat som stärker forskningskompetens och större förmåga att ta till sig forskningsresultat. I de flesta programmen har samarbeten mellan högskola och industri samt samverkan mellan företag stärkts. De visar också på stärkt konkurrenskraft både koncerninternt så som inom bilindustrin och hos enskilda företag som deltagit i programmen. Andra mer konkreta resultat är nya företag, prototyper, patent, metoder och nya standarder.

Samverkansprogrammen har även byggt upp en kritisk massa på såväl universitet och högskolor som på institut inom områden viktiga för Sveriges konkurrenskraft och export. De har även lett till ökad samverkan mellan institut, universitet och högskolor. Institutens medverkan kan också leda till en accelererad omsättning av resultat i näringslivet.

De programkonferenser som genomförts har varit inriktade på att sprida forskningsresultat, både genom att visa resultat som börjat omsättas i företag som

deltar i projekten, och genom att bjuda in företag som inte medverkar i programmen för att de också ska kunna ta del av forskningen. I samband med programkonferenserna har VINNOVA tagit fram projektkataloger med information om resultat för samtliga projekt så att uppnådda resultat ska få spridning efter att konferenserna hållits.

Sammantaget har samverkansprogrammen särskilt engagerat de industriella parterna i programmen, i såväl styrande grupper, implementering och spridningsaktiviteter som programkonferenser. Deltagande forskningsaktörer har också tagit till sig industriella frågeställningar och har vid programkonferenser särskilt lyft fram resultat från pågående projekt.

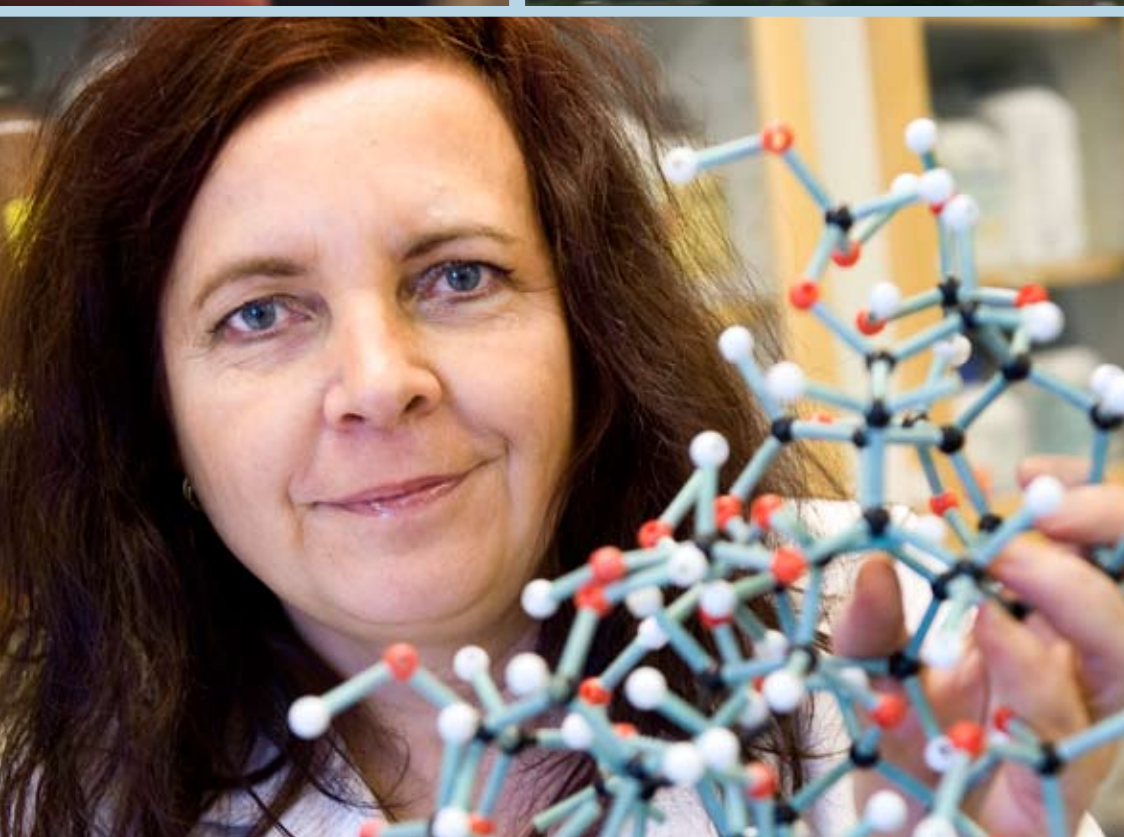
2 § 3 • Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla viktiga sektorer inom de svenska innovationssystemen.

VINNOVA ska redovisa de samverkansprogram med näringslivet som delfinansieras via anslaget för utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft samt övriga strategiska forskningsprogram (fordon, flyg m.fl.).

Det Flygtekniska Utvecklings och Demonstrationsprogrammet (FLUD) stärker svensk flygindustris möjligheter att delta i internationella demonstrationsprogram. Ett exempel är Volvo Aero som demonstrerat lättviktsstrukturer i motorprov i samarbete med det amerikanska flygmotorföretaget Pratt & Whitney. Volvo Aero deltar nu i motorprogrammet PW1000G för flygplanet Bombardier CSeries. Volvo Aero motorprovar även ny teknologi i EU:s största flygprojekt, Clean Sky, som pågår från 2008 till 2014.

Inom Skogs- och träprogrammet har man bland annat finansierat ett projekt där forskare vid KTH utvecklat en ny metod för att belägga cellulosa-fibrer med antibakteriella polymerer. Det ska bland annat ge bättre hygienprodukter. Ett annat projekt, som leds av INNVENTIA, tillverkar nya typer av miljövänliga barriärmaterial genom användning av nanocellulosafilmer.

På bild: Monika Ek, KTH

Exempel på VINNOVAs insatser inom Samverkansprogram

SAMBIO/SAMPOST är ett samverkansprogram med målet att fördjupa och utveckla samverkan mellan företag och akademisk forskning inom biovetenskaperna. Programmet startade år 2006 för att möjliggöra för lifescience-företagen att ha fortsatt långsiktiga satsningar med hög risk kopplade till de mest framstående akademiska miljöerna. Projekten som pågår till 2012 syftar till att koppla ihop små och stora företag och att göra det akademiska samarbetet mer innovationsinriktat. Totalt 27 projekt har finansierats och åtta har slutrapporterat under 2010. Intervjuer med deltagande parter har genomförts under året och flera företag lyfter fram att programmet har varit ett mycket bra sätt att lyfta in nya möjligheter till industrin. Programmet leder enligt dem till mer fokuserad forskning där respektive parts intresse har bättre förutsättningar att tillgodoses jämfört med större konsortiekonstruktioner.

Ett framgångsrikt projekt som redan är på väg att produktifieras drivs av företaget Sectra Mamea och KTH. Tillsammans utvecklar de nya röntgende-tektorer för mammografi, som möjliggör en bättre bildkvalitet samtidigt som stråldosen sänks. Sectra Mamea har på några år tagit sig in på världsmarknaden med sitt digitala röntgensystem och förväntar sig att växa ytterligare.

Samverkansprogrammet IT och telekom avslutades 2010 och kommer att utvärderas under 2011. Programmet har som övergripande inriktning haft mobilitet och mobil kommunikation. Under programmets löptid har medel beviljats till över 60 forskningsprojekt. Utöver de industriella parterna Sony Ericsson, TeliaSonera och Ericsson som tecknat avtalet, så har ytterligare ett fyrtiotal företag deltagit i olika projekt i programmet. Ett antal forskargrupper från flera universitet, högskolor och forskningsinstitut har också deltagit.

Under 2010 har 3 nya forskningsprojekt startats och 32 har bedrivits sedan tidigare. De flesta projekten avslutades innan årets slut. Totalt har 25 miljoner kronor beviljats under 2010. I november genomfördes en programkonferens med cirka 120 deltagare från småföretag, industri, akademi, forskningsinstitut och samhälle. Ett exempel på resultat är ett projekt där man tagit fram verktyg och nödvändig metodik för att minska störningar i IP-TV tjänster. Störningar i bilden har visat sig mycket vanligare än man förutsett när IP-TV tjänster infördes, vilket gett upphov till drifts- och underhållskostnader. Med rätt verktyg, metodik, och kunskaper kan kvaliteten höjas.

Satsningen *Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI)* är ett samarbete mellan staten (VINNOVA, Trafikverket och Energimyndigheten) och fordonsindustrin (Scania, Volvo AB, Volvo Personvagnar, Saab och FKG). Syftet är att stärka svensk fordonsindustris konkurrenskraft och ge industri och vägtransportsystemet en hållbar inriktning genom problemdriven, samfinansierad forskning och innovation inom klimat, energi och säkerhet. Under 2010 har utlysningar genomförts inom fem delområden: Transporteffektivitet, Fordons- & trafiksäkerhet, Energi & Miljö, Fordonsutveckling, och Hållbar produktionsteknik varav VINNOVA administrerar alla utom Energi&Miljö, som sköts av Energimyndigheten. Inom de områden som VINNOVA finansierar har 38 projekt beviljats under året. Sammantaget har inom dessa områden verksamhet för 1,6 miljarder kronor startats under 2009 och 2010 varav den statliga delen uppgår till 727 miljoner kronor, motsvarande 46 procent.

TABELL 11. SAMVERKANSPROGRAM

PROGRAM INOM SAMVERKANSPROGRAM	Löptid	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Gruvprogrammet	2007–2010	11	14,5
SAMBIO	2007–2012	16	34,9
SAMPOST	2007–2012	5	1,6
Skogs- och träprogrammet	2006–2013	39	53,5
Flygtekniskt utvecklings- & demonstrationsprogram (FLUD)	2006–2010	2	42,6
Nationella flygforskningsprogrammet (NFFP)	1994–2012	56	46,9
Fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI)	2009–2012 (revideras och förlängs därefter vartannat år)	130	270,0
Samverkansprogrammet IT och telekom	2006–2010	18	24,8
Framtidens kommunikation – Mobilitet, mobil kommunikation och bredband	2001–2015	13	14,8
Transport – testbäddar och demonstratorer	Enskilda projekt med olika löptid	35	21,9
Program för finansmarknadsforskning	2010–2019	7	29,1
TOTALT		332	554,6

För att bidra till en samlad och strategisk inriktning på programmet utarbetas nu tydliga mål med tillhörande ”roadmaps”. Ett exempel på mål för 2020 är att FFI ska bidra till att fordon finns tillgängliga som i svensk trafikmiljö har säkerhetsprestanda motsvarande noll omkomna och allvarligt skadade (både i och av fordonet).

Ett exempel är SAAB Automobile som leder ett projekt med syfte att hitta lösningar för att minska energiförbrukningen i fordonsindustrins målerier, där 70 procent av energiförbrukningen sker. Nu har man tagit ett steg mot målsättningen att minska detta med 25 procent. Under året har två större projekt (EFESOS samt DEFA 2020) startat som är av stor betydelse för utveckling av framtidens fordons-elektronik. Båda projekten genomför kontinuerligt öppna konferenser och möten, där läget i projektet exponeras för företag som är utanför den interna projektgruppen. Det bidrar till tekniköverföring

och har stor betydelse för deltagande tjänsteföretag att ta följeuppdrag.

Nationella flygforskningsprogrammet (NFFP) har under året betalat ut drygt 40 miljoner kronor till projekt som leds av industrin. Mottagare är främst högskola, universitet och institut, men medel går också till industrin för industridoktoranders kostnader. Det finns även medel avsatta till små och medelstora företag. Under året har den andra och sista utlysningen av NFFP 5 hållits, där cirka 80 miljoner kronor har beslutats, fördelade på 35 projekt. 17 projekt leds av SAAB, 14 av Volvo Aero och 4 av små och medelstora företag. Ett exempel på projekt är ett som initierats till följd av vulkanaskan. Projektet ska utreda möjligheter att detektera partiklar och hur motorer ska hantera partiklar i insugsluften.

Flygtekniskt utvecklings- och demonstrationsprogram (FLUD) syftar till att stärka den svenska flygindustrins internationella konkurrenskraft genom stöd till

utveckling och demonstration av ny teknologi och produktionsteknik. FLUD stödjer endast projekt som har direkt koppling till svenska företags deltagande i internationella civila demonstratorprogram, främst Clean Sky-initiativet inom EU:s sjunde ramprogram. Under året har två projekt, som drivs av Volvo Aero och Saab, beviljats 42 miljoner kronor. En utvärdering under året (VR 2010:20) visar att vissa delprojekt redan resulterat i kommersialiserbara teknologier och produkter. Volvo Aero uppger att två av delprojekten bidragit till att avtal slutits med dels Rolls Royce och dels Pratt & Whitney till ett beräknat värde av 80 miljarder kronor.

Skogs- och träprogrammet omfattar totalt 500 miljoner kronor. Drygt 95 procent av programmets resurser har investerats i cirka 50 projekt, av vilka endast ett fåtal har slutförts. Målsättningen att minst 15 procent av programmets resurser ska avsättas för innovativa och explorativa projekt har uppnåtts. Programmet har bidragit till att svenska aktörer framgångsrikt kunnat delta i de två utlysningar som genomförts inom Wood Wisdom-Net, ett ERA-Net inom EU:s sjunde ramprogram. En programkonferens anordnades under våren, där en projektkatalog över samtliga drygt 50 projekt som finansieras genom programmet presenterades (VI 2010:03). Några resultat från projekt inom Skogs- och träprogrammet är bland annat ett projekt där man ur en tidigare restprodukt har kunnat tillhandahålla ett material från en råvara som inte är petroleumbaserad. Ett viktigt steg i processen är att kunna framställa släta fibrer från lignin vilket har uppnåtts i projektet under året. Ett annat exempel är ett projekt där man ersätter oljebaserade polymerer med mer biobaserade kompositer. En patentansökan har lämnats in för det resultatet.

Stålforskningsprogrammet – Under 2010 har 8 nya projekt påbörjats och 26 projekt bedrivits forskning sedan tidigare medan 3 projekt har avslutats. Forskningen från programmet har publicerats i olika sammanhang (En värld av Stål, Dagens Nyheter, 17 februari 2010, Jernkontorets Annaler nr 4 2010). Programmet drivs inom fyra huvudområden: Utveckling för hållbar tillväxt, Morgondagens material och tillverkningsmetoder, Avancerad modellering och Förbättrad processteknik. Ett nydanande exempel är ett projekt som handlar om att förbättra götgitning av nischstål. Man genomför också avancerade beräkningar som ska ligga till grund för nästa generations götgitningssystem. Detta görs för att överhuvudtaget kunna tillverka vissa nischstål utan inneslutningar. I ett projekt var företagets mål att i

högre grad uppnå kravspecifikationen för en av de mer svårtillverkade högre stålsorterna. Vid projektets början godkändes 50 procent av produktionen av den aktuella stålsorten. När projektet avslutades hade man nått en godkännandegrad på 98 procent vilket var bättre än förväntat. Stålforskningsprogrammet administreras av Jernkontoret och redovisas därmed inte i tabell 11.

Gruvforskningsprogrammet avslutades 2010, men projekt fortsätter under 2011. Satsningens syfte har varit att stärka den svenska gruvindustrins teknikledande position och konkurrenskraft samt säkra framtida kompetensförsörjning. Projektvolymen under 2010 utgörs av 15 miljoner kronor i offentliga medel samt minst lika mycket i medfinansiering från deltagande företag. Totalt har 13 projekt beviljats inom programmet. Under 2010 genomfördes en programkonferens i Luleå i samverkan med Bergforskdagarna. Ett exempel på resultat är ett projekt som bygger fyrdimensionella geomodeller, som kan användas för både resursestimering och för att minska gruvbrytningens miljö och samhällslig påverkan. Under året har en mängd kartläggningar av malmkroppar gjorts och man har tagit fram de första 4-D-modellerna av ett malmfält.

Program för finansmarknadsforskning – I enlighet med ett regeringsuppdrag har VINNOVA under 2010 startat ett program för finansmarknadsforskning. Under året har två utlysningar genomförts inom detta område, en centrumutlysning samt en utlysning för finansiering av näringslivsdoktorander med finansmarknadsinriktning. VINNOVA har fattat beslut om att skapa tre centrum, ett nationellt centrum under ledning av Handelshögskolan i Stockholm, samt två kompetenscentrum under ledning av Lunds universitet respektive Handelshögskolan i Göteborg. Det nationella centrumet inom programmet finansieras av VINNOVA med 15 miljoner kronor per år i tio år, och kompetenscentrumbildningarna med 3 miljoner kronor per år i tio år. Uppdraget som utvidgades i juni (regeringsbeslut Fi2010/3412) kommer att redovisas i sin helhet i särskild ordning. ●

Projekten som pågår till 2012 syftar till att koppla ihop små och stora företag och att göra det akademiska samarbetet mer innovationsinriktat. ●

KOMMUNIKATION OCH SAMVERKAN

VINNOVAs årskonferens hölls på temat hållbara städer. Talade gjorde bland andra Jennifer M. Granholm, guvernör i Michigan, Maud Olofsson, närings- och energiminister samt Malin Persson, vd Volvo Technology.

2 § 5 • Verket för innovationssystem ska sprida information om forskning, utveckling och innovation till utförare, användare och allmänhet.

VINNOVAs kommunikation utgör en mycket viktig del av verksamheten och inriktas på att förtydliga och förankra myndighetens uppgift och inriktning. Den syftar även till att sprida forskningsresultat och visa vilka konkreta resultat som uppnås genom VINNOVAs arbetssätt samt att visa hur insatserna samordnas med och kompletterar insatserna hos aktörer som Vetenskapsrådet, FAS, Formas, Tillväxtverket med flera. Viktiga kanaler för kommunikationen är den externa webben, media, konferenser och seminarier, möten, publikationer, nyhetsbrev, utställningar och mässor. Kommunikationsaktiviteter av olika slag används för att bygga nätverk som nyttiggör forskningen i högre utsträckning än tidigare.

”Lärdomarna från Sverige är bland annat att samla beslutsfattare, akademi och näringsliv, sa Michigans guvernör Jennifer M. Granholm på VINNOVAs årskonferens.” ●

Under världsutställningen i Shanghai arrangerade VINNOVA tillsammans med Sveriges Expo 2010 Kommitté och Näringsdepartementet seminariet ”Spirit of Innovation Forum - Making Innovation Possible”. Bland talarna fanns H.M. Kung Carl XVI Gustaf och Jacob Wallenberg, styrelseordförande Investor.

En stor del av arbetet med informations-spridning sker i nära samarbete med andra myndigheter och organisationer. ●

VINNOVAs kommunikationsaktiviteter 2010

VINNOVA arrangerade under året ett stort antal konferenser, seminarier och workshops. VINNOVAs årskonferens hade temat "Innovation för attraktiva och hållbara städer" och samlade cirka 400 deltagare från politik, akademi och näringsliv. Konferensen bjöd på en internationell utblick mot bland annat USA och Kina. På världsutställningen i Shanghai arrangerade VINNOVA tillsammans med Sveriges Expo 2010 Kommitté och Näringsdepartementet, högnivåseminariet "Spirit of Innovation Forum – Making Innovation Possible". Över 200 personer deltog och bland andra kung Carl XVI Gustaf och Maud Olofsson medverkade som talare. Under Almedalsveckan arrangerade VINNOVA tre seminarier "Därför behöver innovationspolitiken utvecklas", "Testbäddar är vägen framåt - Fordonsbranschen visar hur" och "Tjänsteerbjudanden – en väg till ökad konkurrens i industriföretag" samt deltog som talare, medarrangör eller paneldebattör i 14 andra evenemang. Under hösten hölls två frukostseminarier kring effektanalyserna av VINNOVAs satsningar på tillverkningsindustrin respektive små och medelstora företag.

Under året gav VINNOVA ut 48 publikationer. Några som kan nämnas är broschyren "Därför behöver Sverige en innovationspolitik" (VI 2010:10), som togs fram inför Almedalsseminarierna, och ett populärvetenskapligt magasin på kinesiska med exempel på VINNOVA-finansierade satsningar (VI 2010:07), som togs fram inför världsutställningen i Shanghai. En stor upplaga beställdes av andra myndigheter och organisationer och delades ut vid VIP-evenemang i den svenska paviljongen. Bland annat av Sveriges Ambassad och konsulat i Kina, vid arrangemang med anledning av firandet av 60 års diplomatiska förbindelser mellan Sverige och Kina.

Tidningen VINNOVA-nytt informerar om VINNOVAs verksamhet och projekt som finansieras. Den gavs ut med fem nummer under 2010 och hade vid årets slut cirka 4 000 prenumeranter. Två nyhetsbrev ges ut: "från VINNOVA", främst riktad mot departement och politiker med ca 350 prenumeranter, samt "Inside" med fokus på EU-information. VINNOVAs webbplats har under året utvecklats så att den kan visa projekt och utlysningar direkt från VINNOVAs

ärend- och projekthanteringssystem Effekta. Under året har VINNOVA deltagit i flera utställningar och mässor. Bland dessa kan nämnas TransportForum, International Transport Forum i Leipzig, e-förvaltningsdagarna, eGovnet, Forskning och Hälsa, ESOF 2010 och Kvalitetsmässan.

När det gäller att föra dialog med allmänheten kring forskning så finansierade VINNOVA under året bland annat Forskarfredag, Forskartorget på Bok & Biblioteksmässan, Vetenskap och Allmänhet samt webbportalen Forskning.se.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

6 § • Verket för innovationssystem ska inom sitt verksamhetsområde samverka med berörda nationella, regionala och internationella aktörer.

Samverkan är ett ledord för VINNOVAs verksamhet eftersom en ökad innovationskraft för hållbar tillväxt inte kan åstadkommas genom fragmenterade insatser. För ett bättre resultat krävs det att aktörer, från såväl nationell som regional nivå, delar samma vision och mål. Nedan är några exempel på samarbeten under året.

Ett strategiskt utvecklingsarbete har under året inletts tillsammans med IUC Sverige (det nationella nätverket för industriella utvecklingscentra) med syftet att nå ut till små och medelstora företag i regionerna. Syftet är också att identifiera områden med behov av forskning och innovation, med särskild koppling till den särskilda satsning som regeringen gör på Norrlands inland.

Inom Innovationskoordinering har VINNOVA under året samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, ALMI och RISE för att bland annat koordinera utveckling av insatser för små och medelstora företag.

Ett exempel på ett strategiarbete där VINNOVA ingår är Innovation för tillväxt som initierats av Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA). Privata och offentliga aktörer driver ett projekt för att genomföra aktiviteter som förbättrar förutsättningarna för innovation, utvecklingskraft och entreprenörskap för att stärka näringslivet. Projektet bygger bland annat på Globaliseringsrådets arbete och genomförs i samverkan mellan Ingenjörsvetenskapsakademin, VINNOVA, Tillväxtverket och Svenskt Näringsliv. Arbetet delfinansieras av VINNOVA som också bidrar med personal för att genomföra projektet.

Inom IVA-projektet Transport 2030 har VINNOVA tillsammans med bland annat Trafikverket och industrin medverkat till att ta fram ett förslag till etablering av ett nationellt transportslagsövergripande forsknings- och innovationsforum inom transportområdet. Forumet ska samla transportsystemets olika aktörer och syftar till att etablera gemensamma strategier, initiera projekt och främja kunskapsutbyte.

Utbildningsprogrammet Advanced International Training Programme (ITP) som genomförts tillsammans med SIDA har under 2010 arrangerat ett seminarium på Asian Institute of Technology i Bangkok och själva utbildningsprogrammet kommer att avslutas med en uppföljning i juni 2011. Programmet syftar till att bistå för Sverige viktiga samländar med dels kunskap om innovationspolicyutveckling, dels öka deras förmåga att utveckla innovationer för en hållbar utveckling.

En stor del av arbetet med informationsspridning sker i nära samarbete med andra myndigheter och organisationer. Bland dessa kan nämnas ESOF, Stora Teknikpriset, Innovationspriset, Kunskapspriset, filmen "Livsviktigt" och Riksdagens samverkansgrupp för forsknings- och framtidsfrågor. Ett långtgående samarbetsprojekt bedrivs med tankesmedjan Blue Institute på temat framtida tillväxtnöjligheter för Sverige. Ett samarbete finns även med ESBRI för att sprida kunskap om forskning om innovationssystem från forskningscentra finansierade av VINNOVA.

7 § • För Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap ska det finnas en samordningsgrupp bestående av myndighetscheferna. Gruppen ska samverka och gemensamt utarbeta analyser, strategier och forskningsprogram samt i övrigt ta initiativ för att utveckla och förnya formerna för forskningsverksamheten.

Generaldirektörerna för Vetenskapsrådet, FAS, Formas och VINNOVA ingår i en GD-grupp för att utbyta erfarenheter och identifiera gemensamma strategier och satsningar. Under året har verksamheterna belysts utifrån de olika mål som gäller för myndigheterna. Arbetet med att utveckla en process för de av regeringen utpekade strategiska forskningsområdena har skapat förutsättningar för ett fördjupat samarbete. Under 2010 har forskningsrådet tagit fram en gemensam modell för uppföljning av de strategiska forskningsområdena. Den första uppföljningen äger rum under 2011 och resultaten från denna uppföljning rapporteras till regeringen i mars 2011. ●

2. Internationellt forskningsarbete

Sveriges framtida välfärd och konkurrenskraft kräver att svenska aktörer förmår att koppla upp sig mot globala innovationscentrum både i industrialiserade länder i Europa och Nordamerika och i snabbväxande ekonomier i nya tillväxtländer som Kina, Indien och Brasilien. VINNOVAs verksamhet bedrivs inom tre

huvudområden: främjande av svenskt deltagande inom olika EU-program för FoU, bilaterala FoU-program med strategiskt utvalda länder inom specifika områden samt kontinuerlig omvärldsbevakning för att identifiera framtida samarbetspartners och områden med intresse för svenska aktörer.

På inbjudan av Guangdong's provinsregering besökte VINNOVA och Näringsdepartementet under hösten Guangzhou för att prata med beslutsfattare och hålla ett anförande om innovation. VINNOVA hade ett möte med Guangdong's partisekreterare Wang Yang som anses vara en av Kinas viktigaste politiska figurer. Det finns ett stort intresse från Guangdong om ett samarbete med Sverige och VINNOVA.

体系建设 of Innovation Systems

演讲人：瑞典国家创新署署长夏洛特·布洛格伦女士
By Dr. Charlotte Brogren, Director-General of VINNOVA

时间：2010年10月11日
Date : 11 October 2010

2.1 GLOBALA LÄNKAR

Innovation sker i ökande grad i globala nätverk av aktörer inom forskning, företagande och övriga samhället. Globala länkar innebär att koppla upp sig mot dessa nätverk. Att svenska aktörer har starka globala länkar är en förutsättning för centrala positioner i internationella värdekedjor och kunskapsflöden.

VINNOVAs internationella arbete syftar till att stödja och stimulera olika aktörers globala länkar. Av denna anledning bedriver VINNOVA sedan några år gemensamma forskningsprogram med Indien, Kina, USA och Japan inom områden av betydelse för svensk industri. Under 2010 har VINNOVA även initierat ett innovationsinriktat samarbete med aktörer i Brasilien. Inom Europa utgör arbetet med att stärka klustersamverkan inom ramen för BSR stars ytterligare ett exempel på verksamhet som stärker Globala länkar. Flertalet av VINNOVAs andra satsningar har även dessa någon form av internationell uppkoppling. Bland annat uppmuntrar VINNOVA till internationella samarbeten i utlysningstexter.

Regeringen gör en genomgång av samarbetet med samtliga länder med vilka Sverige har ett mellanstatligt avtal om forskningssamarbete. VINNOVA ska mot denna bakgrund redovisa och kommentera den samverkan som myndigheten har, eller förbereder, och som är av större långsiktig eller strategisk betydelse, med samarbetspartner i Indien, Japan och Sydkorea. Redovisningen ska, när så är möjligt, innefatta en kortfattad redogörelse för resultaten av samarbetet.

TABELL 12 GLOBALA LÄNKAR

PROGRAM INOM GLOBALA LÄNKAR	Pågående projekt 2010 (antal)	Utbetalt FoU-stöd 2010 (mnkr)
Läkemedel och diagnostika – Indien	4	4,1
Multidisciplinary BIO – Indien	6	3,5
Bilaterala samarbeten	4	0,8
SMINT, Främjandebidrag och COST – EU	18	2,5
Utveckling av innovationssystem i regioner – EU	9	4,4
Möjliggörande IKT – Indien	6	2,0
Internationellt	17	9,3
e-Hälsa – Indien	2	2,0
IMT-Advanced and Beyond – Kina	7	9,0
TOTALT	74	48,6

Indien

VINNOVA är implementerande myndighet för forskningssamarbete mellan Sverige och Indien. VINNOVA och Departement of Science and Technology (DST) har tecknat ett samarbetsavtal som förnyades under 2010 och löper ut 2012.

Indiensamarbetet har hittills resulterat i tre programsatsningar, utbyte av delegationer samt stöd till svenska forskargrupper som besöks av kollegor från Indien. Under året har VINNOVA tillsammans med DST genomfört en utlysning inom området Inbyggda system. Sex treåriga samarbetsprojekt har beviljats finansiering och startats i november 2010. Sedan tidigare samarbetar VINNOVA även med Department of Biotechnology och Department of Information Technology i olika programsatsningar. VINNOVA gav under 2010 finansiellt stöd till 12 samarbetsprojekt med indiska partners omfattande 8 miljoner kronor inom områdena e-hälsa (2 miljoner kronor), inbyggda system (2 miljoner kronor) och tuberkulos (4 miljoner kronor).

Sydkorea

VINNOVA har haft kontakter med National Research Foundation of Korea (NRF) samt Korea Institute for Advancement of Technology (KIAT) i samband med det första Joint Committee-mötet om det bilaterala forsknings- och teknologijavtalet i Seoul under året. VINNOVA ser möjligheter till samarbete inom ramen för EUREKA där KIAT är ansvarig organisation.

Inga avtal eller gemensamma aktiviteter har ännu kommit till.

VINNOVA deltar även som observatör i KORANET, ett ERA-Net inom FP7, med syfte att stärka forskningssamverkan mellan EU:s medlemsstater och Sydkorea.

Japan

VINNOVA samverkar med nedan japanska organisationer.

Japan Science and Technology Agency (JST) är en av de tre största offentliga FoU-finansiärerna i Japan med verksamhet som bland annat avser stöd till strategisk forskning, innovation och kommersialisering av akademiska resultat. VINNOVA samarbetar med JST samt med Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) på den svenska sidan inom satsningen Multidisciplinary Bio. Programmet pågår under 2005–2013 och omfattar totalt cirka 25 gemensamt finansierade svensk-japanska forskningsprojekt. En femte utlysning har genomförts under 2010 med beräknad projektstart våren 2011. Två delegationer från JST besökte Sverige och VINNOVAs GD besökte Japan under året.

Japan Society for the promotion of Science (JSPS) är den största forskningsfinansiären under utbildnings- och forskningsministeriet (MEXT). VINNOVA samverkar med JSPS inom utlysningen VINNOVA - JSPS Joint Projects med fokus på

rörlighet och utbyten. VINNOVA har under året genomfört en utlysning med projektstart under våren 2011. Tre projekt har beviljats stöd.

3 § 1 • Verket för innovationssystem ska stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige.

För aktörerna i det svenska innovationssystemet är det viktigt att inleda och upprätthålla ömsesidigt intressanta samarbeten med de mest relevanta och excellenta forsknings- och innovationsmiljöerna i omvärlden för att stärka Sveriges innovationskraft. Ett exempel på aktiviteter för att bygga och stärka svenska aktörers globala länkar under 2010 är det nya samarbetet med aktörer i Brasilien. VINNOVA har under året både ordnat delegationsresor till Brasilien och tagit emot brasilianska delegationer i Sverige. Dessutom har VINNOVA tillsammans med sin brasilianska samarbetspartner anordnat ett så kallat Innovation Lab med drygt 70 svenska och brasilianska deltagare från industri, akademi och offentlig sektor. Syftet med evenemanget var att dels utbyta erfarenheter om hur man främjar innovation, dels främja kontakter och innovationssamarbeten mellan brasilianska och svenska aktörer.

Sverige har dessutom ett samarbetsavtal med delstaten Michigan i USA inom bland annat teknik för förnybar energi, miljöteknik och avancerade material. En del av implementeringen av avtalet är ett samarbete mellan VINNOVA-finansierade forsknings- och innovationsmiljön SAFER (Vehicle and Traffic Safety Centre) vid Chalmers och the University of Michigan Transport Research Institute. Samarbetet rör Field Operational Tests/Naturalistiska studier, det vill säga metoder för att studera förarens beteende vid normal bilkörning och fånga in händelseförlopp vid kris-situationer. Totalt har VINNOVA investerat cirka 13 miljoner kronor i projektet.

Övriga internationella samarbeten

Fokus för *INNO-Partnering Forum* är effektivare stöd för tillväxt i små och medelstora företag. VINNOVA koordinerar samarbetet med fem andra innovationsmyndigheter med syfte att effektivisera vår verksamhet. Målet är att utveckla och testa vassare satsningar för innovativa SMF och driva innovationspolicy för SMF på EU-nivå. Trender kring nya SMF satsningar och fokus för INNO-Partnering Forum är individanpassade satsningar

på snabbväxande företag, att stimulera efterfrågan genom innovationsupphandling och att ge effektiva stöd till många företag genom exempelvis innovationscheckar.

Syftet med *Tactics* är att utveckla policies och konkreta verktyg för klusterutveckling och genom detta öka tillväxten i Europas företag. Basen för det svenska engagemanget är VINNVÄXT-programmet. Av sju europeiska länder har VINNOVA en av de tyngsta rollerna i att ta fram riktlinjer och rekommendationer och till vår hjälp har vi en "reflection group" bestående av 14 europeiska "policymakers". Under 2010 har vi inventerat vad som pågår i Europa vad det gäller att stimulera ekonomisk tillväxt med kluster som verktyg och arrangerat en rad möten och konferenser på detta tema.

I *EPISIS* (Europeiska policy och instrument för att stödja tjänsteinnovation) arbetar VINNOVA tillsammans med Finland, Tyskland, Danmark och England

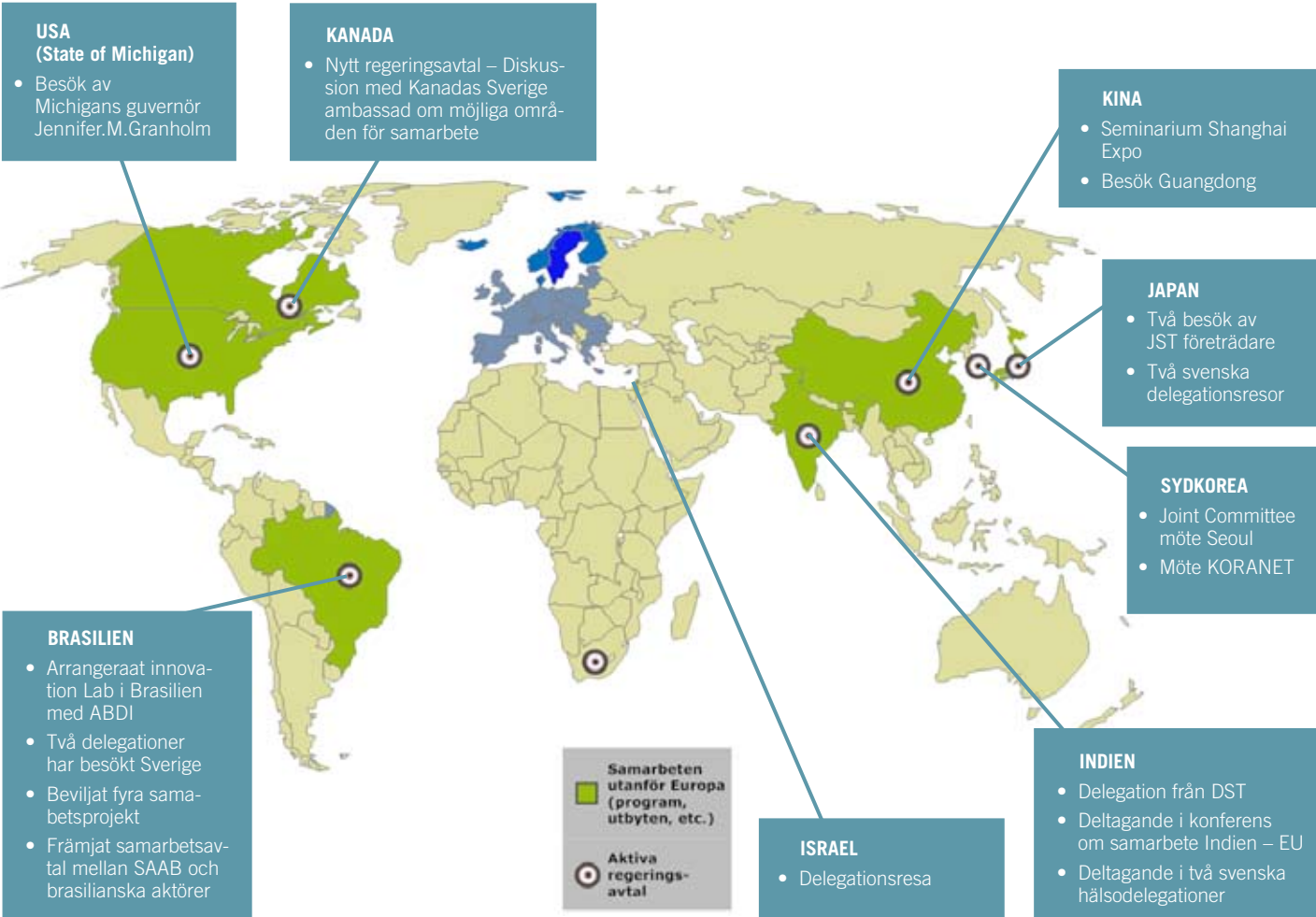
för att förbättra existerande insatsformer för att bättre stödja tjänsteinnovation i Svensk industri och utveckla tjänsteföretag. EPISIS tar även fram beslutsunderlag som visar vilken kompetens som behövs för att öka tillväxten i en svensk tillverkningsindustri som tjänstefieras.

VINNOVA är även medlem i *TAFTIE*, det europeiska nätverket för innovationsmyndigheter. TAFTIE bidrar till att förbättra Sveriges och Europas innovationsfrämjande insatser genom erfarenhetsutbyte, benchmarking och identifiering av best practice. VINNOVA är ordförande för en arbetsgrupp om internationalisering, deltar i en arbetsgrupp som tittar på statsstödsregler och deras betydelse för innovationsmyndigheter och i en som undersöker hur man bäst främjar innovation i små och medelstora företag. TAFTIE har nyligen inrättat en "TAFTIE Academy" vars syfte är att stärka kompetensutveckling på europeiska innovationsmyndigheter.

TABELL 13.

Medel som beviljats till samarbetsprojekt med länder utanför Europa		
Land	Område	Beviljade medel 2010 (mkr)
Indien	• Inbyggda system	2,0
	• Biologi, diagnostik och behandling av tuberkulos	4,1
	• E-hälsa och visualisering	2,0
Kina	• IMT Advanced & Beyond (Mobilteknologi)	9,0
	• Sino-Swedish Advanced Materials Exchange Centre	0,8
Japan	• Multi-disciplinary Bio (samverkan med SSF)	3,5
	• Forskarutbyte (VINNOVA-JSPS Joint Projects)	0,5
Brasilien	• Pilot och nätverksprojekt inom transport-, säkerhets-, återvinnings- och inkubatorområdet	1,4

VINNOVAs internationella samarbeten och nätverk 2010

VINNOVA har regeringsuppdrag för genomförandet av *Baltic Sea Region Strategy* (EUBSR-Strategy), EU:s strategi för Östersjöregionen.

Uppdraget består av flera delar, en är generell och innebär att myndigheten tillsammans med 20 andra myndigheter och 20 svenska regioner medverkar i genomförandet av Östersjöstrategin. I en annan del av uppdraget ska VINNOVA bistå Näringsdepartementet i arbetet med samordning och utveckling av prioriteratsområde 7, Forskning och Innovation. Detta görs i samarbete med utbildningsministeriet i Polen. VINNOVA har också ett uppdrag att tillsammans med ekonomiministeriet i Litauen leda, utveckla och implementera ett transnationellt program, ett så kallat flaggskepp för samverkan mellan starka forsknings- och innovationsmiljöer, kluster och småföretagsnätverk i Östersjöregionen. Strategin är att skapa en stark hemmamarknad för innovation och affärsutveckling i makroregionen, för att konkurrera mot andra globala tillväxtregioner. Detta program har utvecklats tillsammans med våra grannländer, Norge, Island, Tyskland, Danmark, Polen, Estland, Lettland, Litauen och Finland och fått namnet BSR Stars.

Utgående från teman enligt samhällsutmaningar inom hälsa, miljö, IKT och transporter har nu de fem första konsortierna bestående av parter från våra grannländer formats. Arbetet inleds under 2011 med att utforma en strategi för hur parterna ska erhålla en global position, inom nischer av dessa utmaningar. Detta arbete benämnt StarDust har fått 6,5 miljoner Euro från EU:s interregionala program, BSR Program 2007 – 2013. I projektet ingår även att utveckla koncept och nya metoder för implementering av de strategier som konsortierna fastställer.

VINNOVA har således under 2010 samlat starka system av företag, FoU organisationer och samhällsaktörer i Östersjöregionen för att skapa en global position kring samhällsutmaningar. VINNOVA har även skapat en samsyn och struktur för ledning av denna typ av innovationssamarbete bestående av Näringsdepartement och innovationsmyndigheter i makroregionen. Under utveckling av programmet har VINNOVA tillsammans med Norge, Danmark och Finland genomfört olika typer av kunskapsinsatser kring formande av transnationella innovationsprogram samt kring drivkrafter för innovation i ett transnationellt sammanhang. Resultatet är en samsyn kring att länderna i Östersjöområdet har många gemensamma styrkeområden samt utmaningar och behöver samarbeta för ökad kritisk

massa av kompetens, företag och FoU resurser i en global konkurrenssituation.

Relaterat till Östersjöstrategin har VINNOVA ett uppdrag att utveckla kluster och småföretagsnätverk kopplat till havsmiljön finansierat via regeringens havsproposition. Under 2010 har ett arbete pågått med att kartlägga småföretagsnätverk och innovativa småföretag som har produkter/tjänster som på olika sätt kan bidra till en bättre havsmiljö. Två svenska klusterinitiativ, Sustainable Sweden Southeast och Svenskt Marintekniskt Forum, har fått i uppdrag att koordinera svenska insatser mot områdena vattenreningsteknik och hållbara vattentransporter.

3 § 2 • Verket för innovationssystem ska främja svenskt deltagande, särskilt näringslivets, i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

Under våren 2010 genomförde VINNOVA en nationell informationsturné för att sprida kunskap om europeiska forskningsinstrument. Målgruppen för denna turné har utöver forskare på företag och universitet också varit vidareförmedlare (EU-handläggare), forskningssamordnare inom industrin, innovationskontor, supportkontor och forskningsintensiva små och medelstora företag. Utöver information och rådgivning om det sjunde ramprogrammets olika tematiska områden innehöll turnén under 2010 nyheter om policyutvecklingen inom EU, bland annat kring Joint Programming, European Institutes of Technology (EIT) och vägen mot det åttonde ramprogrammet. Dessutom presenterades under turnén information om Joint Technology Initiatives (JTI:s), Public Private Partnerships (PPP), samfinansiering EU-medlemsland enligt artikel 169/185 (inklusive Eurostars), EUREKA, European Research Council (ERC), People, Capacities, COST och EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation (CIP-programmet). VINNOVA ansvarade för organisation och finansiering, och flertalet möten samarrangerades med de medverkande universitetens forskningskontor. Utöver VINNOVA deltog företrädare för EEN-nätverket (Enterprise Europe Network), Sweden Bio, Vetenskapsrådet, Energimyndigheten och SSI som talare vid ett eller flera möten.

Årets informationsturné lockade fler deltagare än föregående år och i den utvärdering som gjordes framkom att en majoritet av deltagarna aldrig varit på någon informationsdag tidigare, vilket tyder på att information nått ut till nya potentiella deltagare.

Att introduktionen till sjunde ramprogrammet gav möjlighet att ta del av erfarenheter från andra sökande och aktiva i EU-projekt samt att se starka regionala aktörer, var uppskattade inslag. Det uppfattades även som positivt att möten ägde rum på flera orter i Sverige. Vid samtliga tillfällen fanns särskilda block riktade till små och medelstora företag, med information om de olika finansieringsmöjligheterna för småföretag inom EU:s sjunde ramprogram, EUREKA, Eurostars och CIP. I genomsnitt utgjorde SMF cirka 30 procent av deltagarna vid 2010 års informationsturné.

Under 2010 genomförde VINNOVA en studie för att analysera SMF:s ansökningar till EU:s sjunde ramprogram, och identifiera möjliga förbättringsområden. Syftet med analysen var att utveckla mer effektiva informations- och stödinsatser för denna grupp. I dagsläget utgör deltagandet från SMF cirka tretton procent av det totala svenska deltagandet, vilket jämförelsevis är något under genomsnittet i EU. Detta projekt utgör en del i VINNOVAs utveckling av FP7-arbetet och strategin att stärka den svenska industrins konkurrenskraft. VINNOVA ger även planeringsbidrag till SMF som vill ansöka om medel från EU:s ramprogram som

TABELL 14.

VINNOVAs aktiviteter och bidrag till koordinering			
Namn	Syfte	VINNOVAs bidrag	Andra aktörer än VINNOVA
NCP-forum	Stärka samordningen med andra myndigheter inom ramprogrammet.	Ansvarig	Vetenskapsrådet, Formas, Energimyndigheten, Rymdstyrelsen, Myndigheten för Säkerhet och Beredskap, Naturvårdsverket och Tillväxtverket
FINSAM och FINSAM-FORUM	Samordning och samråd mellan de tre forskningsråden och VINNOVA.	Deltagare, arrangör av seminarium om Brysselkontoret.	FINSAM: Formas, FAS, Vetenskapsrådet FINSAM-FORUM: Formas, FAS, Vetenskapsrådet, Energimyndigheten, Tillväxtanalys, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, SIDA, Högskoleverket, representanter från universitet och högskolor, instituts-sfären, näringslivet (Svenskt Näringsliv och Teknikföretagen), Kommun och Landstingsförbundet, stiftelserna (KK-stiftelsen, Mistra, RJ, SSF, Wallenbergstiftelsen, Vårdalstiftelsen), Myndigheten för Säkerhet och beredskap
EU-handläggarnätverket	Ökad nationell samordning och kunskapsutbyte kring ramprogrammet och ERA-instrumenten.	Ansvarig för att sammankalla nätverket. Organiserade heldagsmöte hösten 2010, utveckling av interaktivt arbetsrum.	Universitetsledningar, EU-handläggare och EU-koordinatorer runt om i Sverige (för närvarande cirka 120 personer)
EIT – European Institute of Technology	Förbättra informationsflödet mellan svenska aktörer med intressen i EIT.	Organiserade halvdagsmöte våren 2010.	KTH, Vetenskapsrådet, Formas, Högskoleverket, Energimyndigheten, Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen, KK-stiftelsen, RISE, Utbildnings- och Näringsdepartementet
CIP-programmet	Öka Europas konkurrenskraft genom att arbeta med områden, såsom SMF, IKT och eco-innovation.	Informationsansvarig och expert i programkommittén för IKT-delen.	Energimyndigheten (ansvarig för Intelligent Energy for Europe), Tillväxtverket (ansvarig för "Entrepreneurship och eco-innovation"), Naturvårdsverket (ansvarig för Life+)
RCP, RISE och EEN-nätverket	Samverkan med regionala aktörer, RISE, samt nätverket Enterprise Europe Network (EEN).	Samverkan och informationsinsatser.	Regionala aktörer, RISE, Tillväxtverket
EU/Fol-nätverket	Ökad samordning bland nationella aktörer i Bryssel.	Brysselkontoret ansvarigt för att sammankalla nätverket. Organiserade seminarium juni 2010.	Svensk industri, regionkontor, Tillväxtanalys, Teknikföretagen, svenskar i EU KOM, IVA

ett sätt att minska kostnaderna och underlätta för de mindre företagen att söka medel. VINNOVA finansierar även två supportkontor som drivs av Sweden Bio respektive INNVENTIA. Ett försök har också gjorts att öka antalet svenska koordinatörer av EU-projekt genom att ha ett stöd på upp till 200 000 kronor för att ta fram en ansökan.

I november inbjöds VINNOVA till Näringsutskottet för att beskriva innehåll och tänkbara konsekvenser av EU:s innovationsstrategi, Innovation Union.

3 § 3 • Verket för innovationssystem ska utvärdera och samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

VINNOVA har ansvar för att följa upp och rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram. Inom ramen för detta ansvar besvarar VINNOVA frågor, samt tar fram sammanställningar och analyser av deltagandet, vilket ger viktiga underlag internt, till andra aktörer i Sverige och till Regeringskansliet. Närmare beskrivning av det svenska deltagandet finns i den rapport som årligen produceras på uppdrag av Regeringskansliet. VINNOVA har under 2010 aktivt arbetat med att skapa en bättre nationell koordinering av EU-arbetet, dels genom att medverka i olika aktiviteter som syftar till ökad samverkan, dels genom det programkommittéarbete som bedrivs inom EU:s ramprogram. Ett annat bidrag kommer från det proaktiva arbete, bevakning och informationsarbete som bedrivs bland annat vid VINNOVAs Brysselkontor. Under året har sjunde ramprogrammet utvärderats på europeisk nivå. VINNOVA bidrog till detta arbete genom att agera sekretariatsfunktion åt ordföranden samt att sammankalla en nationell referensgrupp.

3 § 4 • Verket för innovationssystem ska svara för information och rådgivning till forskare, myndigheter, företag och övriga intressenter om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

VINNOVA har kurser som syftar till att praktiskt stödja svenska aktörer som vill delta i sjunde ramprogrammet och förbättra deras chanser att lyckas med sina ansökningar. VINNOVA försöker också tillgodose aktörernas efterfrågan på mer specialiserade kurser kring ramprogrammet, inom områden som till exempel juridik och ekonomi. Under 2010 har VINNOVA arrangerat tre olika kurser. En om ansökningar och EU:s utvärde-

ringsprocess, en om kostnadsredovisning och finansiella frågor samt en om belgisk lag och innebörden av att den utgör lagval i de flesta samarbetsavtal i sjunde ramprogrammet.

3 § 5 • Verket för innovationssystem ska vara nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU, forskningsprogrammet COST och det industriella utvecklingsprogrammet Eureka.

VINNOVA är nationell kontaktmyndighet för det svenska deltagandet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling. Eftersom programmet utvecklas kontinuerligt, och instrument och innehåll modifieras måste uppdaterad och korrekt information och rådgivning om det sjunde ramprogrammet nå ut till alla relevanta aktörer i Sverige för att stimulera det svenska deltagandet. Den så kallade National Contact Point (NCP)-funktionen är viktig i sammanhanget (alla EU-länder och associerade länder har en NCP-organisation). VINNOVA har det nationella NCP-ansvaret för samtliga tematiska områden inom det sjunde ramprogrammet utom European Research Council (ERC).

VINNOVA är utsedd av regeringen att vara nationell koordinator och samordnare för det svenska deltagandet i COST. VINNOVA har under 2010, tillsammans med Näringsdepartementet, deltagit i tre COST Senior Officials (CSO)-möten och en Ministerkonferens som ägde rum i Spanien under deras ordförandeskap. Totalt fattades beslut om att starta 60 nya COST-aktioner under det gångna året. Av dessa deltar Sverige hittills i 40 aktioner och var initiativtagare till fyra.

VINNOVA ansvarar för det nationella EUREKA-kontoret och har under året informerat om möjligheterna för företag att delta i EUREKA, arrangerat arbetsmöten, stött projektidéer, resebidrag och genomförande av projekt. VINNOVA har även samverkat med nationella organ i EUREKAs övriga medlemsländer samt med några associerade länder. ●

3. Strategi och analys

VINNOVA har under året bedrivit ett omfattande arbete med att ta fram strategier inom ett antal prioriterade områden och samhällsutmaningar (se avsnitt 1). För det arbetet har såväl omvärldsanalyser som analyser av den egna projektportföljen varit betydelsefulla. VINNOVA har under året fått flera uppdrag som innebär att myndigheten ska arbeta tillsammans med andra myndigheter med analyser och uppföljning.

Tillsammans med Högskoleverket har ett arbete startats för att ta fram metoder och uppföljningsverktyg av universitetens och högskolornas verksamhet avseende kunskapstriangeln. Ett annat uppdrag är uppföljningen av satsningarna på de strategiska forskningsområdena. Tillsammans med Vetenskapsrådet, FAS, Formas och Energimyndigheten har VINNOVA tagit fram ett rapporteringsformulär som ska användas för uppföljningen av de finansierade miljöerna. Tillväxtanalys och VINNOVA har påbörjat arbetet med att bygga upp en databas för att kunna följa upp stöd till små och medelstora företag.

VINNOVA ska redovisa hur myndigheten med hjälp av internationellt ledande forskning och praxis arbetat med att utveckla indikatorer för att värdera utvecklingen av svenska – innovationssystem.

Under året har VINNOVA fortsatt sin samverkan med svenska forskningsmiljöer där vi inte bara fått tillgång till internationellt ledande forskning inom innovationsområdet, utan också bidragit till utvecklingen.

VINNOVA finns representerad i den svenska spegelkommittén som följer det europeiska standardiseringsarbetet avseende innovation management som leds av European Committee for Standardization (CEN). VINNOVA har under 2010 även deltagit i olika internationella nätverk inom OECD: NESTI – National Experts on Science and Technology Indicators och CSTP – Committee for Scientific and Technological Policy. Deltagandet i NESTI ger, förutom vetenskap om vad som pågår både på OECD-nivå och bland enskilda länder, även tillgång till ett stort och kompetent nätverk vad gäller vetenskaps- och teknikindikatorer.

VINNOVA har vidare haft ett fortsatt samarbete med Statistiska Centralbyrån om utveckling av indikatorer.

European Research Area Committee (ERAC) har satts upp under 2010 med representanter från medlemsländerna för att ge råd till EU-kommissionen och Europeiska rådet. VINNOVA är ordförande i en arbetsgrupp som ska genomföra en översyn av alla instrument som finns för att implementera det europeiska forskningsområdet European Research Area (ERA).

Under 2010 har VINNOVAs arbete med att utveckla nya metoder och indikatorer för EU-statistik fortsatt. Detta arbete har resulterat i ett mer tillförlitligt och omfattande material vilket är grundläggande i den analysverksamhet som bedrivs.

Svensk tillväxtbarometer är ett forum i samarbete med ledande exportföretag i Sverige initierat av VINNOVA för att skapa bättre förståelse för tillväxtens förutsättningar. Återkommande möten har genomförts med representanter från både näringsliv och samhälle. ●

4. Organisationsstyrning

En årlig omprövning av verksamheten och dess inriktning ska ske genom att minst en fjärdedel av myndighetens verksamhet blir föremål för omprövning och nya beslut. VINNOVA ska redovisa resultatet. Verksamheten i sin helhet ska ha omprövats under en fyraårsperiod.

För EU-samarbete och internationellt arbete ska VINNOVA särskilt:

- bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling inom områdena IT, Nanoteknik/material/produktion, Transport, Säkerhet, Små och medelstora företag samt Kunskapsregioner,
- bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet med EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation. VINNOVA ska ha ett huvudansvar för delprogram 2, IT, samt delta i delprogram 1, Entreprenörskap och innovation. VINNOVA ska komplettera Tillväxtverket i de delar av delprogram 1 som rör innovation exempelvis genom utbildningar för Enterprise Europé-nätverkets regionala organisation, samt företräda staten i medlemskapet i relevanta EG-artikel 171 och 169 samarbeten.

VINNOVA finansierar allt ifrån mångåriga centrum-satsningar till kortare projekt, där vi i de flesta fall har en uppföljning och därmed möjlighet till omprövning för att säkerställa att satsningarna utvecklas åt rätt håll. Under 2010 har VINNOVA genomfört 27 utlysningar och därutöver haft öppna ansökningsomgångar inom pågående program, inom vilka cirka 650 miljoner kronor beviljats för kommande femårsperiod. Bland de större satsningarna kan nämnas, Fordonsstrategisk Forskning och Innovation, Forska & Väx, Eureka, Innovationer för framtidens hälsa och Miljöinnovationer. Utöver dessa har ett antal centrum-satsningar, nyckelaktörsprogrammet med fler utvärderats med beslut om fortsatt finansiering som resultat.

En viktig del av arbetet med att påverka besluten om sjunde ramprogrammets innehåll och framtida inriktning sker i de så kallade programkommittéerna. VINNOVA har av regeringen ombetts att utse experter inom sjunde ramprogrammets områden för nano, material och produktion (NMP), transport, informations- och kommunikationsteknologi (IKT), säkerhet, små och medelstora företag (SMF) och kunskapsregioner samt sedan hösten 2010 även INCO (International Cooperation) som syftar till att stimulera deltagande av aktörer utanför Europa i ramprogrammet. VINNOVAs bidrag i programkommittéarbetet under 2010 sammanfattas i tabell 15.

TABELL 15. Resultat från VINNOVAs arbete i FP7s programkommittéer 2010.

NMP	Transport	IKT	Säkerhet	SMF	Kunskapsregioner
● Under året har referensgruppen bidragit med inspel 5 gånger. ● Samarbetet inom Manufuture – SE har stärkt svenska inflytandet i EFFRA genom 2 svenska ledamöter i styrelsen. ● Svenska prioriteringar som skog- och gruvnäringen har givits utrymme i WP.	● Påverkan på arbetsprogrammet (klimat, transport-effektivitet). ● Informationsarbete om PK arbetet till svenska aktörer via nyhetsbrev. ● Utbyte mellan svenskar i teknik-plattformarna och i PK TPT. ● Svensk co-chair vald till EPTR. ● Arbetet i PK utnämnt som gott exempel.	● Inspel från den nationella referensgruppen till WP 2011 – 2012. ● Deltagande i arbetsgrupp kring FET Flagsships.	● Tillsättning av en ny expert i PK-kommittén. ● Samarbetet i 6 länders grupper där Sverige ingår. ● Samarbete med övriga nordiska länder för eventuellt gemensamma ståndpunkter och påverkan. ● Interaktion med Security-Advisory group för inspel till WP.	● Inspel och påverkan från nationella referensgruppen inför WP 2011 (om specifik demo-projekt satsning). ● Långsiktigt arbete i referensgruppen om inriktningen av nationella regionala och EU satsningar för att nå tillväxtföretag. ● Samarbete med nordiska länder inför PK-möten för att nå mål.	● Expertstöd på programkommittémöten. ● Diskussion om kommande arbetsprogram. ● Medverkan på WIRE-konferensen i Spanien. ● Påverkansarbete för att främja synergier mellan FP, SF och CIP.

VINNOVA har även i uppdrag att företräda staten i samarbeten inom ramen för EG-artikel 169 och 171 (JTIs). Artikel 169 (i Lissabonfördraget Artikel 185) är forskningssatsningar som samfinansieras av medlemsstaterna och kommissionen, medan Artikel 171-initiativen (i det nya fördraget Artikel 187) är europeiska PPP

(Public-Private Partnerships) där kommissionen och konsortier av företag står för finansieringen. De forskningsprogram som finansieras inom ramen för artikel 171 kallas JTIs, Joint Technology Initiatives. I tabell 12 återfinns information om de forskningssamarbeten som VINNOVA varit aktiv i under 2010.

TABELL 16. Forskningssamarbeten inom artikel 169/185 och 171/187

	Namn	Område	VINNOVAs roll	Budget 2010 VINNOVA (mnkr)	Viktiga händelser 2010
Artikel 169/185	EUROSTARS (se även mål 3)	Marknadsnära FoU i SMF	Information och finansiering	–	Andra utlysningsomgången genomförd. Totalt 23 projekt med 35 svenska företag.
	AAL (Ambient Assisted Living)	IKT-lösningar för äldre	Information och finansiering	–	Vice GD, president AALA samt ordf AAL Executive Board Tredje utlysningen pågår.
	EMPR (European Metrology Research Programme)	Mätteknisk forskning	VINNOVA har ansvar att fördela metrologianslaget	–	Svenskt deltagande (genom SP) i sju projekt från första utlysningen. Andra och tredje utlysningen genomförd under 2010.
Artikel 171/187 (JTIs)	IMI (Innovative Medicines Initiative)	Läkemedels-utveckling	Medlemslands-representant och information	–	Arbetsgrupp för att diskutera IMI:s IP-policy skapad.
	Clean Sky	Flygindustrin	Medlemslands-representant och information	–	
	ENIAC	Nanoelektronik	Medlemslands-representant och information	3	Andra utlysning genomförd. En svensk deltagare.
	Artemis	Inbyggda system	Medlemslands-representant och information	10	Andra utlysningen publicerad.

Exempel på forskningssamarbeten

VINNOVA övertog EU/FoU-rådets verksamhet, inklusive dess Brysselkontor 2006. Brysselkontoret fullgör viktiga delar av VINNOVAs uppgift att vara ett nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU samt uppgiften att samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram. Genom närvaron i Bryssel ges möjlighet att proaktivt ge input och påverka kommissionen, utveckla och underhålla ett brett kontaktnät i Bryssel samt insyn i andra länders motsvarande kontor och andra lobby/intresseorganisationers arbete i EU-samarbetets kärna. Kontoret har för närvarande två handläggare.

VINNOVAs Brysselkontor har under 2010 tagit ett initiativ till att sätta upp en grupp för informellt utbyte med andra länders liknande kontor (IGLO) om planeringen inför FP8. På detta sätt får VINNOVA och svenska aktörer tidigt tillgång till information om processer och uppfattningar i andra länder. VINNOVA är ordförande i gruppen och under 2010 har fem möten hållits. Kontoret deltar också i expertgrupper som Kommissionen satt upp inför FP8 bland annat inom synergier mellan forskning, innovation och strukturfonderna samt en grupp som gör en översyn av alla finansieringsinstrument på europeisk nivå. Kontoret deltar även i arbetet med SFIC (Strategic Forum for International Cooperation). Under året har de gjort analyser av grupper på europeisk nivå och förslag till strategi när det gäller deltagande i dessa grupper samt analys av de europeiska teknikplattformarna, inklusive förslag till agerande från VINNOVA.

ERA-NET – Under 2010 deltog VINNOVA i ett antal olika EU-projekt i samverkan med andra forskningsfinansierare och innovationsmyndigheter inom EU. Arbetet i dessa projekt syftar till att stärka europeisk forsknings- och innovationssamverkan och bidra till en effektivisering av forsknings- och innovationsinsatser inom Europa. VINNOVA har under året deltagit i sju ERA-NET, tre INNO-net, två OMC-net samt ett Euraxess-projekt. Totalt har EU-kommissionen beviljat VINNOVA drygt 3 miljoner euro för arbetet i dessa olika projekt. I två av projekten (ett OMC-net och ett INNO-net) leder VINNOVA arbetet som koordinator. ERA-NET-projektet Work-In-Net avslutades under 2010 med en konferens i Berlin.

VINNOVA ska bistå RISE Research Institutes of Sweden Holding AB i arbetet med att ta fram ett effektuppföljningssystem för institutens strategiska kompetensmedel.

VINNOVA har under 2010 inlett diskussioner med ledningen för RISE som förväntas resultera i att indikatorer utvecklas för att följa institutens bidrag till innovationer i näringslivet. VINNOVA och RISE synkroniserar även sina uppföljningar gentemot små och medelstora företag.

VINNOVA ska bistå Utredningen om förutsättningar och åtgärder för ökad tillämpning av innovationsupphandling i Sverige (dir. 2009:104) med erforderlig kompetens och underlag utifrån myndighetens egna erfarenheter, analyser och överväganden.

Under året har VINNOVA deltagit i de två stora policyprocesser som har ägt rum i Sverige runt innovationsupphandling, framtagandet av Innovationsupphandlingsutredningen (SOU 2010:56) samt arbetsgruppen Offentlig innovationsupphandling inom IVA:s projekt Innovation för tillväxt.

I enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) ska bidrag till forskningsprojekt vid universitet och högskolor omfatta medel för de direkta och de indirekta kostnaderna i samma proportioner som beräknats för projektet i sin helhet. Avsikten är därvid inte att åstadkomma en generell höjning av statliga myndigheters finansiering av de indirekta kostnaderna, utan att den ska anpassas till den faktiska situationen i det enskilda fallet.

VINNOVA ska återrapporera omfattningen och erfarenheten av detta.

VINNOVAs hantering av den fulla kostnadstäckningen har gällt projektbeslut som fattats efter den 1 augusti 2010. I anvisningarna till de VINNOVA-utlysningar som annonserats har framgått att sökande universitet och högskolor ska redovisa full kostnadstäckning för såväl direkta som indirekta kostnader.

Under perioden augusti till december 2010 har information om de sökande universiteten och högskolornas indirekta kostnader samlats som underlag för en genomlysning som kommer att genomföras i början av 2011. Genomlysningen kommer att omfatta de projektvisa kostnadernas storlekar jämte vilka indirekta kostnader de olika universiteten och högskolorna redovisat. Utifrån genomlysningen görs en analys av konsekvenserna för VINNOVAs del av den fulla kostnadstäckningen.

En ny handläggningsordning är under utformning, liksom nya Allmänna råd. Förslag till elektroniskt formulär för direkta och indirekta kostnader kommer att utarbetas. Formulärets innehåll stäms av med VR, FAS, Formas och Energimyndigheten. ●

5. Uppdrag från regleringsbrevet

5.1 PÅGÅENDE UPPDRAG

VINNOVA ska i samverkan med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samt näringslivet, efter samråd med övriga berörda forskningsfinansierare, utforma och genomföra ett tvärvetenskapligt forskningsprogram inom livsmedelsområdet. Utgångspunkten för finansieringen bör vara att näringslivet svarar för minst hälften av totalkostnaden.

Under 2010 har ett treårigt avtal tecknats mellan VINNOVA, Formas, Livsmedelsföretagen, Svensk Dagligvaruhandel och Stiftelsen Lantbruksforskning, för att genomföra det tvärvetenskapliga forskningsprogrammet TvärLivs. Programmet har en budget på 40 miljoner kronor per år. VINNOVA och Formas bidrar årligen med 10 miljoner kronor vardera och näringslivet med resterande 20 miljoner kronor. Näringslivets bidrag sker huvudsakligen genom egna insatser i projekten. Målsättningen är att programmet ska förlängas ytterligare två år. Programmet har under året haft två utlysningar med 76 ansökningar varav 17 projekt har beviljats. Under året genomfördes en första gemensam programkonferens.

VINNOVA ska bidra till det utvecklingsprojekt för utveckling av mätstationer i flygplan för att mäta luftföroreningar i rökgaser från fartyg (Identification of Gross Polluting Ships, IGPS), som Chalmers tekniska högskola genomför, i enlighet med det förslag som redovisades i propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170).

Projektet syftar till att genom mätningar av avgasplymer verifiera svavel- och kväveoxidsutsläpp från enskilda fartyg. Detta kommer att förenkla övervakningen när nya strängare utsläppskrav införs i bland annat Östersjön. Projektet kommer att slutföras under 2012. Det har skett en viss försening och förändring av det ursprungliga projektförslaget från Havsmiljöpropositionen, då Kustbevakningens nya flygplan visat sig mindre lämpliga för uppdraget. Projektet, som leds av Chalmers, är ett samarbete mellan VINNOVA, Transportstyrelsen, Naturvårdsverket, Kustbevakningen och Sjöfartsverket. ●

5.2 NYA UPPDRAG

VINNOVA ska medverka i Nordiska Ministerrådets toppforskningsprogram om klimat, miljö och energi. VINNOVA ska tillsammans med Statens Energimyndighet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Vetenskapsrådet finansiera forskning inom programmet med minst 21 miljoner kronor under 2010, för de fyra myndigheterna sammantaget.

VINNOVA deltar aktivt i fyra av de sex utvalda temaområdena inom Toppforskningsinitiativet: nanoteknik och energieffektivisering, integrering av storskalig vindkraft, hållbar bioenergi samt koldioxidavskiljning och lagring (CCS). Under året har det genomförts utlysningar inom alla områden. Sammanlagt beviljades 5,3 miljoner kronor under året.

Inom området nanoteknik och energieffektivisering beviljades fyra ansökningar. I samtliga finns svenskt deltagande. Batterier, avisning av flygplansvingar, solceller och bränsleceller är de områden som ansökningarna spänner över. Inom området hållbar bioenergi beviljades fyra projekt. Projekten täcker hela teknologikedjan från råmaterial (lignocellulosabaserat råmaterial) till slutprodukt (flytande och/eller gasformiga biobränslen för transportsektorn). Programkommittén inom området CCS har finansierat två förstudier: Nordens CCS-potentialer (utsläpp, infrastruktur, lagring) och CCS och förnybar energi. VINNOVA har under året lämnat programkommittéarbetet inom vindkraft sedan det blev beslutat att inte ersätta tidigare VINNOVA-representant i denna grupp. VINNOVA beviljade sammanlagt 5,3 miljoner kronor under 2010.

VINNOVA ska i samråd med Tillväxtverket ansvara för genomförandet av Nordiska Ministerrådets Globaliseringsprojekt Hälsa delprogram 7 "Innovation och entreprenörskap i hälso- och sjukvård" 2010 – 2012.

VINNOVA har tillsammans med Tillväxtverket deltagit i en arbetsgrupp under Nordiska ministerrådet med uppgift att föreslå åtgärder för att förbättra möjligheterna att utveckla hälsoinnovationer i Norden. Nordiska ministerrådet har för detta ändamål tillsatt en budget på 3 miljoner danska kronor. Arbetsgruppens rekommendationer, som godtogas av Ministerrådet, var att ta fram en översikt över marknaden och näringslivet i Norden, starta upp ett nordiskt nätverk för teknologitransferensaktörer och att genomföra ett finansieringsprogram som ska stimulera nordiskt samarbete. Detta arbete pågår och avslutas under 2012.

VINNOVA ska analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområdena beskrivna i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). VINNOVA ska utifrån detta även ge en första rekommendation till hur innovationskraften kan öka.

Uppdraget har förlängts i regleringsbrevet för 2011 och ska redovisas senast den 15 juni 2011. Detta så att resultat från den första uppföljningen av miljöerna ska kunna utnyttjas. ●

5.3 ÖVRIGA UPPGIFTER OCH UPPDRAG

2 § 4 • Verket för innovationssystem ska medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet i enlighet med 15 § förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och bidra till en effektiv användning av EG:s strukturfonder.

Regional dialog

En ökad efterfrågan från regionala aktörer på samverkan med VINNOVA har lett till pilotprogram med Region Skåne och Region Västra Götaland samt möjligheter att realisera upprättandet av RegLab, ett för regionerna gemensamt utvecklingsorgan. VINNOVA har under 2010 haft dialog med svenska regioner kring innovationsstrategier och forskningsbaserad innovation.

Dialogen mellan Region Skåne och VINNOVA har fortsatt under året och VINNOVA har medverkat i utvecklingen och genomförandet av Region Skånes innovationsstrategi och metodutveckling för kommersialisering av patent från storföretag. I Region Västra Götaland har en förstudie gjorts kring en gemensam strategisk satsning inom hållbara stadstransporter samt en dialog initierats kring framtida strategier inom Life Science och Hälsa, med Astra Zenecas flytt som ny förutsättning.

VINNOVA har under året gjort satsningar på klusterinitiativ inom Skogsmaskiner och IT-baserad spel-, film- och webbutveckling i Västerbottens län. I Kronobergs län har VINNOVA satsat på klustret Tunga fordon i nära samarbete med Tillväxtverket. Dessutom har ett gränsöverskridande innovationsstrategiarbete startat för Kronobergs, Kalmar, Jönköpings och Blekinge län, som ett led i att ta erfarenheterna från Skåne vidare till andra regioner. I slutet av året har VINNOVA också gått in med finansiering till en så kallad funktionsanalys till Länsstyrelsen i Stockholm som ett första steg i att få fram en innovationsstrategi för regionen. Den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFs) som regionen lanserat under året utgör ramverket för arbetet.

Den regionala strategin

Under 2010 har VINNOVA tagit fram en långsiktig strategi för myndighetens arbete med regionala tillväxtfrågor. Målet med den regionala strategin är att nationella och regionala prioriteringar och satsningar ska samspela så att delarna stärker helheten. Utgångspunkten för den regionala strategin är att innovation är en av de mest betydelsefulla faktorerna för långsiktig tillväxt och jobbskapande, i företag, regioner och länder. Arbetet ska resultera i nya investeringar som stärker svensk innovationskraft. VINNOVAs regionala strategi ska ses som en viktig utgångspunkt för dessa investeringar. VINNOVA ska utifrån strategin vidareutveckla sin portfölj av investeringar i starka forsknings- och innovationsmiljöer för stärkt innovationskraft och hållbar tillväxt nationellt och regionalt. VINNOVA ska också erbjuda en konstruktiv dialog och stöd till regionerna i att identifiera sina nuvarande och framtida styrkeområden ur ett globalt och nationellt perspektiv.

Strukturfonderna

VINNOVA har under 2010 medverkat i strukturfondsarbetet och det regionala tillväxtarbetet på flera sätt. I de nationella strukturfonderna har VINNOVA deltagit i såväl den regionala utvecklingsfondens (ERUF) tre övervakningskommittéer som i socialfondens (ESF) övervakningskommitté.

VINNOVA har också medverkat i programgruppen för strukturfondernas följeforskning som inrättats gemensamt för regional- och socialfonden. Under året har VINNOVA också medverkat vid regionmöten och lärkonferenser vid flera tillfällen för att ge vårt perspektiv på en effektiv användning av strukturfonderna.

Sedan starten av denna generation strukturfonder har VINNOVA medfinansierat 34 strukturfondsprojekt till en total summa på 176 miljoner kronor. I allmänhet har detta skett genom att projekt som VINNOVA beviljat medel har sökt kompletterande finansiering från någon av de åtta regionala strukturfonderna.

Genom VINNOVAs roll i det regionala innovationsarbetet blev VINNOVAs generaldirektör inbjuden att medverka i Week of Innovative Regions under det spanska EU-ordförandeskapet. VINNOVA har också medverkat i strukturfonderna genom ledamotskap i subkommittéerna för Östersjö- och Nordsjöprogrammen.

Östersjöprogrammen

VINNOVAs regeringsuppdrag i strategin för Östersjöregionen med flaggskeppet BSR Stars har dessutom fått till följd att VINNOVA är ledande part i ett projekt om innovation, kluster och nätverk för små och medelstora företag, StarDust, som har fått stöd från Östersjöprogrammet.

VINNOVA har, tillsammans med flera andra myndigheter, medverkat i en arbetsgrupp ledd av Tillväxtverket som har lämnat synpunkter i en rapport till Näringsdepartementet om utformningen av framtida strukturfonder (efter 2013).

Kulturella och kreativa näringar

Syftet med Närings- och Kulturdepartementets handlingsplan för kulturella och kreativa näringar är att förbättra förutsättningarna för kulturskapare och entreprenörer inom området och bidra till ökad samverkan med näringslivet. Huvudansvariga myndigheter är Tillväxtverket, VINNOVA och Tillväxtanalys. Totalt omfattar handlingsplanen en satsning på 73 miljoner kronor över tre år, samt nio deluppdrag. VINNOVA har under 2010 fokuserat på de två deluppdrag för vilka vi har huvudansvar.

Inkubatorer för kulturella och kreativa näringar

Arbetet inom detta deluppdrag har fokuserats på att integrera ett nytt perspektiv i existerande aktiviteter. Den övergripande strategin är att stärka den befintliga inkubatorstrukturen och eventuellt även utöka den för att bättre kunna stötta kreativa näringar. De 2 miljoner kronor som beviljades för en förstudie har fördelats på två olika pilotprojekt. Det första syftade till att stärka erfarenhetsutbytet och bygga kompetens om hur man stöttar kreativa näringar inom den existerande inkubatorstrukturen, det andra projektet möjliggjorde att en vertikal nationell satsning för att stötta datorspelindustrin kunde dras igång. Slutredovisningen med slutsatser av dessa uppdrag lämnades in till regeringen under december 2010.

Innovation och design.

Inom detta deluppdrag har VINNOVA i första hand koncentrerat sina insatser till att komplettera satsningen på innovation och design för att forma en insats för entreprenörer inom designområdet, med inriktning på miljö. Arbetet, som skett i samverkan med Föreningen Svensk Form och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID), har resulterat i en utlysning inom Var Dags IT, med en budget på 17 miljoner kronor. Utlysningen lockade 43 sökande, varav 10 projekt har beviljats.

Forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknikområdet

VINNOVA fick 2008 regeringens uppdrag att genomföra en satsning på forskning och kunskapsutveckling med inriktning på miljöteknikområdet. Insatserna skulle omfatta totalt 40 miljoner kronor 2009–2010 inom följande tre områden: IT och miljöteknik, forskning om hållbart stadsbyggande och inkubatorutveckling i samverkan med Innovationsbron. Regeringsuppdraget redovisades muntligt vid ett möte på Näringsdepartementet i december 2010. Där presenterades de nya satsningarna och läget i de pågående projekten inom de tre inriktningarna. ●

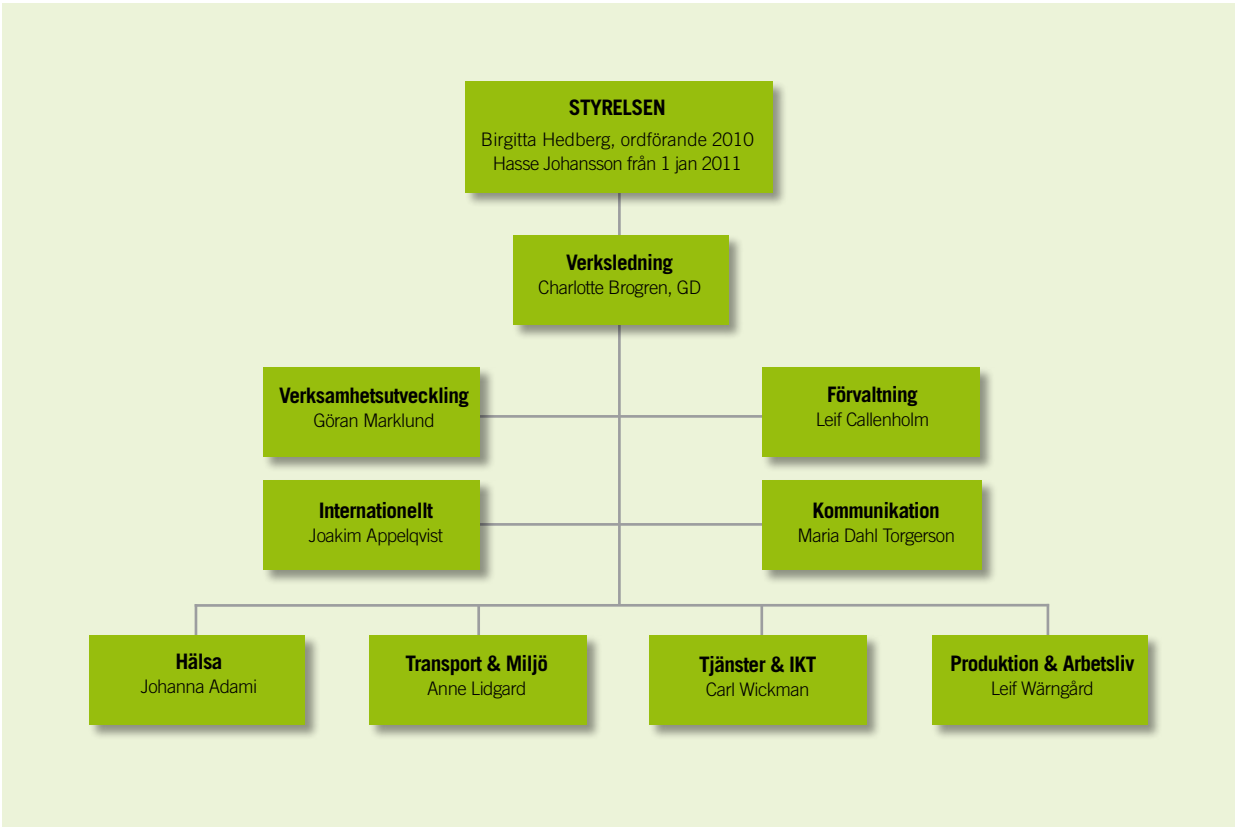
6. Strategisk kompetensförsörjning

6.1 LÄRANDE ORGANISATION OCH VERKSAMHETSMODELL

VINNOVA är en kunskapsorganisation som bygger på vetenskaplig och teknisk kompetens, kompetens om affärsm modeller, kunskap om olika aktörer och aktörers samspel, ledarskap och organisation i det svenska samhället och näringslivet som en del i det europeiska och det internationella samspelet. VINNOVA som organisation behöver utöva ett kontinuerligt lärande både genom att inhämta ny

kunskap och erfarenhet, och genom att delta och driva effektiva processer där kunskap, erfarenhet och nätverk delas både inom myndigheten och med andra organisationer i Sverige och internationellt. En del i det pågående kunskaps- och erfarenhetsutbytet ligger i den verksamhetsmodell som VINNOVA utvecklat under året. Modellen syftar till att ta fram underlag inför start av nya program, samt till en bättre styrning och uppföljning av pågående program, utlysningar och bidragsprojekt. En ny organisation som stärker ett sådant arbetsätt infördes den 1 mars 2010. Andra åtgärder som genomförts under året för att stärka arbetssättet redovisas i tabell 21.

I december 2010 gällde följande organisation:

6.2 PERSONAL

Tabellerna nedan redovisar sammansättningen av personalen under 2010.

TABELL 17. Årsarbetskrafter i nya organisationen

Årsarbetskrafter fördelade avdelningsvis (mätning har gjorts i mars och december)			
Avdelning	ANTAL		
	Kvinnor	Män	Totalt
Verksledning	3	0	3
Verksamhetsutveckling	7	11	18
Internationellt kansli	11	6	17
Förvaltningsavdelningen	24	7	31
Kommunikationsavdelningen	8	3	11
Hälsa	14	7	21
Transport och Miljö	12	14	26
Tjänster och IKT	11	14	25
Produktion och Arbetsliv	11	16	27
TOTALT ANTAL	101	78	179

Uppgifterna är hämtade ur Agresso och är baserade på ESV tillämpning av årsarbetskrafter.

I tabellen redovisas antal, medelålder och medellön för de som var tillsvidareanställda 2010-12-31.

TABELL 18.

Tillsvidareanställningar 2010-12-31 efter befattning antal/ålder/månadslön						
Befattning	Antal		Ålder		Lön/mån	
	(medelvärde)		(medelvärde)		(medelvärde)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	17	8	47	47	56100	60700
Kärnkompetens	44	67	47	50	42800	46100
Stödkompetens	46	12	48	49	28600	33600
Totalt antal	107	87	47	50	38800	45800
Medelvärden	194		48		41900	

I tabellerna nedan redovisas statistik över sjukfrånvaro på VINNOVA under 2010. Uppgifterna är hämtade i Agresso, Redovisning av sjukfrånvaro.

TABELL 19.

Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid				
Sjukfrånvaro		Procent		
		2010	2009	2008
Totala sjukfrånvaron i procent av tillgänglig arbetstid.		1,8	1,3	1,5
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.		27,4	11,3	25,0
Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid.	Kvinnor	2,2	1,7	2,4
	Män	1,2	0,9	0,6

TABELL 20.

Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid			
Åldersgrupp	Procent		
	2010	2009	2008
– 29	3,1	2,6	2,3
30 – 49	1,9	1,3	1,5
50 –	1,5	1,4	1,4

Kompetensförsörjning, utvärdering

TABELL 21.

Måluppfyllelse och vidtagna åtgärder 2010		
Målområden	Mål	Åtgärd
Chefskap	Förtydliga och stärka chefskapet inom VINNOVA i rollen som arbetsgivarföreträdare.	Fortsatt användning av arbetsgivarforum för att utveckla cheferna i deras arbetsgivarroll. Genom utbildning av samtliga chefer med handledning av AGV:s utbildningsmaterial "Chef i staten" samt genomförd UGL-utbildning eller motsvarande ökar måluppfyllelsen.
Effekta - Uppföljning och utvärdering	Ett enhetligt arbetssätt. Processer tillämpas.	Hela Effekta är driftsatt. Utbildning för all personal har genomförts under året.
PA-system	Effektivisera och decentralisera HR-administrationen.	Upphandlat ett nytt HR-system av Agresso-HRM. Implementering pågår.
Strategisk kompetensförsörjning	Aktuellt underlag för strategisk kompetensförsörjning. Kompetensförsörjningsfrågorna ska utgå från strategiska mål, visioner och verksamhetsplanen.	GAP-analys av kärnkompetenser för olika arbetsområden pågår. Vidareutveckling av verktyg för dessa frågor är en ständigt pågående process.

Mål för 2011–2014

Arbetet med samtliga målområden för 2010 kommer att fortsätta. Målen för de kommande åren är:

- att ha genomfört en så kallad 360 graders nulägesanalys av de som ingår i ledningskompetens med efterföljande utvecklingsinsatser,
- att fullt ut ha implementerat PA-systemet Agresso-HRM för att stödja det löpande arbetet med kompetensförsörjningen samt
- att ha genomfört kompetensanalys av samtliga arbetsområden och att resultaten bearbetas i Agresso-HRM.

DEL 2

7. Finansiell redovisning

7.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2010	2009	2008	2007	2006
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad låneram	26 000	27 000	10 000	10 000	15 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	23 119	24 835	3 192	3 063	4 362
Beviljade och utnyttjade kontokrediter hos Riksgäldskontoret					
Beviljad kontokredit	14 000	14 000	13 000	13 300	13 300
Maximalt utnyttjad kontokredit	1 373	7 949	8 986	4 280	1 507
Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto					
Räntekostnader	0	12	91	14	0
Ränteintäkter	85	14	52	145	195
Avgiftsintäkter					
Avgifter och ersättningar som inte disponeras av myndigheten (uppbörd)	0	0	338	912	677
Avgifter och andra ersättningar som disponeras av myndigheten	8 517	11 566	9 213	8 863	4 766
Beviljad och utnyttjad anslagskredit					
Beviljad anslagskredit 26:1 Förvaltningskostnader	4 277	4 277	4 060	3 969	3 532
Utnyttjad anslagskredit 26:1 Förvaltningskostnader	0	0	2 863	0	0
Beviljad anslagskredit 26:2 Forskning och utveckling	57 114	57 114	54 299	41 937	41 273
Utnyttjad anslagskredit 26:2 Forskning och utveckling	5 712	32 114	1 768	28 589	10 057
Beviljad anslagskredit 26:7 Forskning EU - del till VINNOVA (Ny 2006)	–	–	–	–	463
Utnyttjad anslagskredit 26:7 Forskning EU - del till VINNOVA	–	–	–	–	–
Utgående reservationer och anslagssparande samt de belopp därav som är intecknade av åtaganden					
Utgående anslagssparande	–	–	–	–	–
– därav som är intecknat av åtaganden	–	–	–	–	–
Totalt tilldelade bemyndiganden	2 000 000	1 800 000	1 800 000	1 705 000	1 510 000
– åtaganden som gjorts med stöd av bemyndiganderam	1 509 817	1 794 419	1 677 454	1 446 852	1 261 330
Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda					
Antal årsarbetskrafter	190	192	180	177	161
Medeltal anställda	214	221	213	197	182
Driftkostnad per årsarbetskraft					
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 474	1 522	1 536	1 317	1 349
Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring					
Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring	0	0	1 791	-466	-53
Balanserad kapitalförändring	0	0	-12 177	-11 664	-19 141

7.2 Resultaträkning (tkr)

	2010	2009
<i>Verksamhetens intäkter</i>		
Intäkter av anslag	267 068	267 219
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	8 517
Intäkter av bidrag	10 539	15 957
Finansiella intäkter	Not 2	396
Summa verksamhetens intäkter	286 520	294 768
<i>Verksamhetens kostnader</i>		
Kostnader för personal	Not 3	171 625
Kostnader för lokaler	18 456	19 053
Övriga driftkostnader	Not 4	89 629
Finansiella kostnader	Not 5	433
Avskrivningar och nedskrivningar	6 377	2 520
Summa verksamhetens kostnader	286 520	294 768
Verksamhetsutfall	0	0
<i>Transfereringar</i>		
Medel som erhållits från statsbudgeten för		
finansiering av bidrag	1 776 700	1 732 049
Medel som erhållits från myndigheter för		
finansiering av bidrag	Not 7	298 026
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	42 124	50 368
Lämnade bidrag	-2 116 850	-2 072 651
SALDO	0	0

7.3 Balansräkning (tkr)

Tillgångar		2010-12-31	2009-12-31
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 8	19 371	23 901
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 9	734	105
Summa immateriella anläggningstillgångar		20 105	24 006
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 10	362	522
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 11	2 845	2 761
Summa materiella anläggningstillgångar		3 207	3 283
<i>Fordringar</i>			
Kundfordringar		13 456	548
Fordringar hos andra myndigheter	Not 12	13 297	7 948
Övriga fordringar		0	111
Summa fordringar		26 753	8 607
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	Not 13	5 529	5 046
Upplupna bidragsintäkter		13 168	27 095
Övriga upplupna intäkter		52	0
Summa periodavgränsningsposter		18 749	32 141
Avräkning med statsverket	Not 14	96 364	108 519
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 15	19 905	3 756
Valutakonto		17 166	35 019
Summa kassa och bank		37 071	38 775
SUMMA TILLGÅNGAR		202 249	215 331

forts. Balansräkning (tkr)

Kapital och skulder		31 dec 2010	31 dec 2009
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 16	1 637	1 460
Övriga avsättningar		5 726	0
Summa avsättningar		7 363	1 460
<i>Skulder m.m.</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 17	23 119	24 835
Skulder till andra myndigheter		6 222	6 694
Leverantörsskulder		9 712	15 059
Övriga skulder		2 546	3 336
Summa skulder m.m.		41 599	49 924
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader	Not 18	13 852	11 577
Oförbrukade bidrag		139 435	152 370
Summa periodavgränsningsposter		153 287	163 947
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		202 249	215 331

7.4 Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning mot anslag

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets till-delning enligt regleringsbrev	Om-disponerade anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings-belopp
Politikområde Forskningspolitik						
U024 24:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader						
ap.1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader (ram)	67	142 567		142 634	138 471	4 163 –
U024 24:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling						
ap.1 Verket för innovationssystem (ram)	-32 114	1 903 795	-200	1 871 481	1 877 194	-5 712
U002 1:16 Finansmarknadsforskning del till VINNOVA ap:1		30 000		30 000	29 634	366
SUMMA	-32 047	2 076 362	-200	2 044 115	2 045 299	-1 183

Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning mot bemyndiganden i årsredovisning

Anslag/anslagsbenämning	Tilldelad bemyndigan-deram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2011	2012	2013	2014
Politikområde Forskningspolitik							
U024 24:2 Verket för innovations-system: Forskning och utveckling							
ap.1 Verket för innovations-system (ram)	2 000 000	1 794 419	1 509 817	931 178	475 679	102 731	230

* Bemyndiganderamen är 2 000 000 tkr varav 1 000 000 tkr avser infrianden under 2011 och 1 000 000 tkr infrianden under perioden 2012-2014.

Andra finansiella villkor

Under 2010 anslag 24:1:2 finns vissa finansiella villkor som redovisas nedan:	Villkor	Utfall
Strategisk forskning inom produktionssystem*	20 000	41 610
Strategisk forskning inom Transportområdet	80 000	80 000
Strategisk forskning inom Flygområdet	20 000	39 873
Strategisk forskning inom Säkerhet och Krisberedskap	20 000	29 029
Nationella Inkubatorprogram, Inovationsbron AB	50 000	85 000
Medel för Riksmätplatser och dithörande verksamhet vid SP	–	24 637
Utlandsbaserad verksamhet vid myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar		4 000

* 20 mkr är utbetalade bidrag avseende beslut fattade 2009

7.5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordning (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Redovisningen följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. § 5 FÅB och allmänna råd till Förordningen om myndigheters bokföring § 6.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som beräknas bli betalt. Skulderna har tagits upp till nominellt värde.

Periodiseringsprinciper

I de fall fakturor eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag (2011-01-10) eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder. Beloppsgräns för periodisering av intäkter och kostnader är 30 tkr exkl moms per faktura.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 30 tkr exkl moms och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. De skrivs av linjärt, varje månad under den ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas för de olika typerna av anläggningstillgångar:

Immateriella anläggningstillgångar	
Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar	
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år
Maskiner, inventarier, installationer m m	
Möbler och övrig lokalutrustning	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år

Uppgifter om sjukfrånvaro

De obligatoriska uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i avsnitt 6.1 Personal.

Ersättning till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om sidouppdrag

Nedan redovisas arvoden och annan ersättning till VINNOVAs styrelseledamöter 2010 samt deras uppdrag i andra myndigheter och aktiebolag.

NAMN	ERSÄTTNING	UPPDRAG
Birgitta Johansson Hedberg ordförande	66	Umeå Universitet Pocketstället AB Vectura Consulting AB Sveaskog Almi Stockholm Fortum Oy Finansinspektionen NAXS Rieber&Son ASA The Forest Company Limited
Charlotte Brogren	1 186	KTH Holding AB Post - och telestyrelsen Industrifonden ITS-rådet (intelligenta transportsystem och tjänster) HMS Networks AB
Kristina Alsér	33	Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs AB Swentec Sveriges Miljöteknikråd- fram till 30/11 2010 Landshövding Kronobergs län
Hans Eliasson	33	Cranab AB Vimek AB AC Invest Olofsfors AB Länsförsäkringar i Västerbotten Skogstekniska klustret ek. förening Uminova Innovation Länsstyrelsen Västerbotten insynsråd
Jan-Anders Månson	33	KIST (Presidential Advisory Board), The Korea Institute of Science and Technology, Seoul, Korea EELCEE SA HEXPOL AB NISCAYAH SA
Eva Wigren	33	Teknikföretagen IVA, ordförande för industriforskningsgruppen ELU Konsult AB IMIT- Institute for Management of Innovation and Technology
Sune Wännström	33	SEKAB E-technology Processum Biorefinery Initiative AB MoRe Research AB EPAB, Etanolpilot i Sverige AB SweTree Technologies AB

	2010	2009
Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	
	Ersättning för gemensam IT-plattform	5 407 2 908
	Konsultuppdrag/utlånad personal	1 859 7 096
	Kurs- o konferens avg.	1 225 1 557
	Försäljning av trycksaker	21 -6
	Intäkter enligt avgiftsförordningen § 15-24	5 7
	Övriga intäkter	0 4
	SUMMA	8 517 11 566
Not 2	Finansiella intäkter	2010 2009
	Riksgäldskontoret – ränta på räntekontot	85 14
	Övriga finansiella intäkter	311 12
	SUMMA	396 26
Not 3	Kostnader för personal	
	Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avtal andra avgifter enligt lag och avtal	108 189 115 157
	Övriga kostnader för personal	63 436 60 497
	SUMMA	171 625 175 654
Not 4	Övriga driftskostnader	
	Konsulttjänster, exkl. IT	37 924 46 609
	Resekostnader	11 624 18 301
	IT- och teletjänster	24 612 20 930
	Övriga kostnader	15 469 11 598
	SUMMA	89 629 97 438
Not 5	Finansiella kostnader	
	Riksgäldskontoret - ränta på lån till anläggningstillgångar	115 23
	Riksgäldskontoret - ränta på räntekontot	0 12
	Övriga finansiella kostnader	318 68
	SUMMA	433 103
Not 6	Verksamhetens kostnader	
	Förvaltningsanslaget	142 122 136 848
	Forskningsanslaget	132 655 137 879
	Externa medel inkl övrigt	11 743 20 041
	SUMMA	286 520 294 768
Not 7	Medel från myndigheter för finansiering av bidrag	
		298 026 290 234

	2010	2009
Not 8	Balanserade utgifter för utveckling	
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE	
	Ingående balans	36 22820 303
	Årets anskaffningar	013 501
	Årets upparbetade kostnader	02 424
	Årets utrangeringar	00
	SUMMA	36 22836 228
	Årets upparbetade kostnader består av egen utveckling av projekthanteringssystem	
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	
	Ingående balans	-12 327-11 754
	Årets avskrivning	-4 530-573
	Årets utrangeringar	00
	SUMMA	-16 857-12 327
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	19 37123 901
Not 9	Rättigheter och andra immateriella anlägggn.tillgångar	
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE	
	Ingående balans	2 1342 134
	Årets anskaffningar (avrundningsdifferens)	7860
	Årets utrangeringar	-13 2060
	SUMMA	-10 2862 134
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	
	Ingående balans	-2 029-1 853
	Årets avskrivning	-157-176
	Årets utrangeringar	13 2060
	SUMMA	11 020-2 029
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	734105
Not 10	Förbättringsutgifter på annans fastighet	
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE	
	Ingående balans (avrundningsdifferens)	1 069612
	Årets anskaffningar	0456
	SUMMA	1 0691 068
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	
	Ingående balans	-546-420
	Årets avskrivning	-161-126
	SUMMA	-707-546
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	362522

	2010	2009
Not 11	Maskiner, inventarier, installationer m m	
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE	
	Ingående balans	20 76820 579
	Årets anskaffningar	1 6141 685
	Årets utrangeringar	-4 770-1 496
	SUMMA	17 61220 768
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	
	Ingående balans (avrundningsdifferens)	-18 008-17 858
	Årets avskrivning	-1 529-1 645
	Årets utrangeringar	4 7701 496
	SUMMA	-14 767-18 007
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	2 8452 761
Not 12	Fordringar hos andra myndigheter	
	Kundfordringar hos andra myndigheter	8 4361 356
	Mervärdeskattefordran	4 8616 592
	SUMMA	13 2977 948
Not 13	Periodavgränsningsposter	
	Förutbetalda hyror	4 2674 207
	Övriga förutbetalda kostnader	1 262839
	Upplupna bidragsintäkter	13 16827 095
	Övriga upplupna intäkter	520
	SUMMA	18 74932 141

	2010	2009
Not 14	Avräkning med statsverket	
	Anslag i icke räntebärande flöde	
Ingående balans	3 815	-6 176
Redovisat mot anslag	1 906 828	1 867 174
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 824 625	-1 848 937
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	86 018	12 061
	Anslag i räntebärande flöde	
Ingående balans	8 179	2 863
Redovisat mot anslag	138 471	133 820
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-142 567	-137 293
Återbetalning av anslagsmedel	0	543
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	4 083	-67
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	
Ingående balans fordran avseende semesterlöneskuld	7 793	9 613
Förändring av semesterlöneskuld ej anslagsavräknade	-1 530	-1 820
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	6 263	7 793
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	
Ingående balans (avrundningsdifferens)	88 731	47 443
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	393 438	480 699
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 306 794	-2 288 348
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	0	0
Omföring av betalning	1 824 625	1 848 938
Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	0	88 732
SUMMA AVRÄKNING MED STATSVERKET	96 364	108 519

	2010	2009
Not 15	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	
	Behållningen består huvudsakligen av medel från förvaltningsanslaget. Det kortfristiga likviditetsbehovet (de närmaste 30 dagarna) framgår nedan:	
	Behållning på räntekonto:	
	Saldo 1/1 2011	3 756
	Utbetalningar (löner och öv. drift)	-12 681
	Inbetalningar (inkl. 12-del av anslag)	16 830
	Saldo 31/1 2011	7 905
	* Beviljad kredit på räntekontot	14 000
	* Krediten har utnyttjats maximalt	7 949
Not 16	Avsättningar	
	Ingående balans, avsättning för pensioner	966
	Årets utbetalning av pensioner	-877
	Årets avsättning för pensioner	1 371
	Ingående balans, övriga avsättningar	0
	Övriga avsättningar (omstruktureringskostnader)	0
	UTGÅENDE BALANS AVSÄTTNING FÖR PENSIONER	1 460
Not 17	Lån i Riksgäldskontoret	
	Lån i Riksgäldskontoret för anskaffning av anläggningstillgångar.	
	* Beviljad låneram	27 000
	* Utnyttjad låneram maximalt under året	24 835
	* Utnyttjad låneram vid årets slut	24 835
	Ingående balans	3 192
	Nya lån	24 163
	Årets amorteringar	-2 520
	UTGÅENDE BALANS	24 835
Not 18	Periodavgränsningsposter	
	Upplupna semesterlöner och andra löner/arvoden inkl. avgifter	10 202
	Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	125
	Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	1 250
	Oförbrukade bidrag, inomstatliga	112 110
	Oförbrukade bidrag, utomstatliga	40 260
	SUMMA	163 947

8. Styrelsens underskrifter

Styrelsen har 2011-02-15 fattat beslut om VINNOVAs årsredovisning räkenskapsåret 2010.

Stockholm 2011-02-15

VI INTYGAR att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader och intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Hasse Johansson
Ordförande

Kristina Alsér

Hans Eliasson

Jan-Anders E. Månson

Eva Wigren

Sune Wännström

Charlotte Brogren

BILAGA 1.

Läsanvisningar utifrån VINNOVAs instruktion

- Sid 9

1 § • Verket för innovationssystem har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdet samt områdena transport, kommunikation och arbetsliv. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.
- Sid 20

2 § 1 • Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra samhällsaktörer samt utveckla samarbetet mellan dessa inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 24

2 § 2 • Verket för innovationssystem ska bidra till att utveckla industriforskningsinstitutens roll inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 33

2 § 3 • Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla viktiga sektorer inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 56

2 § 4 • Verket för innovationssystem ska medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet i enlighet med 15 § förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och bidra till en effektiv användning av EG:s strukturfonder.
- Sid 39

2 § 5 • Verket för innovationssystem ska sprida information om forskning, utveckling och innovation till utförare, användare och allmänhet.
- Sid 27

2 § 6 • Verket för innovationssystem ska beakta forskningsetiska frågor främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde och verka för att genusperspektiv får genomslag i forskning och utveckling.
- Sid 44

3 § 1 • Verket för innovationssystem ska stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige.
- Sid 46

3 § 2 • Verket för innovationssystem ska främja svenskt deltagande, särskilt näringslivets, i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.
- Sid 48

3 § 3 • Verket för innovationssystem ska utvärdera och samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.
- Sid 48

3 § 4 • Verket för innovationssystem ska svara för information och rådgivning till forskare, myndigheter, företag och övriga intressenter om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.
- Sid 48

3 § 5 • Verket för innovationssystem ska vara nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU, forskningsprogrammet COST och det industriella utvecklingsprogrammet Eureka.
- Sid 10

4 § • Verket för innovationssystem ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för företag och andra berörda.
- Sid 40

6 § • Verket för innovationssystem ska inom sitt verksamhetsområde samverka med berörda nationella, regionala och internationella aktörer.
- Sid 41

7 § • För Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap ska det finnas en samordningsgrupp bestående av myndighetscheferna. Gruppen ska samverka och gemensamt utarbeta analyser, strategier och forskningsprogram samt i övrigt ta initiativ för att utveckla och förnya formerna för forskningsverksamheten.
- ### Läsanvisningar utifrån VINNOVAs regleringsbrev
-
- Sid 11

VINNOVA ska redovisa på vilka grunder prioriteringar mellan olika insatser genomförts och vilken roll framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalyser spelat.
- Sid 33

VINNOVA ska redovisa de samverkansprogram med näringslivet som delfinansieras via anslaget för utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft samt övriga strategiska forskningsprogram (fordon, flyg m.fl.)
- Sid 24

VINNOVA ska redovisa direkta och indirekta förändringar av forskningsfinansieringen mot bakgrund av de strategiska satsningar som skett inom ramen för propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, rskr. 2008/09:160, bet. 2008/09:UbU4). Vinnova ska särskilt redovisa de förstärkningar som skett inom områdena produktionsteknik, transport, flyg samt säkerhet och krisberedskap.
- Sid 32

VINNOVA ska redovisa hur myndigheten förbättrar sina insatser för små och medelstora företag, och deras samlade insatser för dessa aktörer.

VINNOVAS PUBLIKATIONER 2010

Sid 49 VINNOVA ska redovisa hur myndigheten med hjälp av internationellt ledande forskning och praxis arbetat med att utveckla indikatorer för att värdera utvecklingen av svenska innovationssystem.

Sid 43 Regeringen gör en genomgång av samarbetet med samtliga länder med vilka Sverige har ett mellanstatligt avtal om forskningssamarbete. VINNOVA ska mot denna bakgrund redovisa och kommentera den samverkan som myndigheten har, eller förbereder, och som är av större långsiktig eller strategisk betydelse, med samarbetsparter i Indien, Japan och Sydkorea. Redovisningen ska, när så är möjligt, innefatta en kortfattad redogörelse för resultaten av samarbetet.

Sid 50 En årlig omprövning av verksamheten och dess inriktning ska ske genom att minst en fjärdedel av myndighetens verksamhet blir föremål för omprövning och nya beslut. VINNOVA ska redovisa resultatet. Verksamheten i sin helhet ska ha omprövats under en fyraårsperiod.

Sid 50 För EU-samarbete och internationellt arbete ska VINNOVA särskilt:

- bistå Regeringskansliet i programkommitéarbetet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling inom områdena IT, Nanoteknik/material/produktion, Transport, Säkerhet, Små och medelstora företag samt Kunskapsregioner,
- bistå Regeringskansliet i programkommitéarbetet med EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation. VINNOVA ska ha ett huvudansvar för delprogram 2, IT, samt delta i delprogram 1, Entreprenörskap och innovation. VINNOVA ska komplettera Tillväxtverket i de delar av delprogram 1 som rör innovation exempelvis genom utbildningar för Enterprise Europé-nätverkets regionala organisation, samt företrädare staten i medlemskapet i relevanta EG-artikel 171 och 169 samarbeten.

Sid 52 VINNOVA ska bistå RISE Research Institutes of Sweden Holding AB i arbetet med att ta fram ett effekttuppföljningssystem för institutens strategiska kompetensmedel.

Sid 52 VINNOVA ska bistå Utredningen om förutsättningar och åtgärder för ökad tillämpning av innovationsupphandling i Sverige (dir. 2009:104) med erforderlig kompetens och underlag utifrån myndighetens egna erfarenheter, analyser och överväganden.

Sid 53 I enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) ska bidrag till forskningsprojekt vid universitet och högskolor omfatta medel för de direkta och de indirekta kostnaderna i samma proportioner som beräknats för projektet i sin helhet. Avsikten är därvid inte att åstadkomma en generell höjning av statliga myndigheters finansiering av de indirekta kostnaderna, utan att den ska anpassas till den faktiska situationen i det enskilda fallet. VINNOVA ska återrapportera omfattningen och erfarenheten av detta.

Sid 54 VINNOVA ska i samverkan med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samt näringslivet, efter samråd med övriga berörda forskningsfinansiärer, utforma och genomföra ett tvärvetenskapligt forskningsprogram inom livsmedelsområdet. Utgångspunkten för finansieringen bör vara att näringslivet svarar för minst hälften av totalkostnaden.

Sid 54 VINNOVA ska bidra till det utvecklingsprojekt för utveckling av mätstationer i flygplan för att mäta luftföroreningar i rökgaserna från fartyg (Identification of Gross Polluting Ships, IGPS), som Chalmers tekniska högskola genomför, i enlighet med det förslag som redovisades i propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170).

Sid 55 VINNOVA ska medverka i Nordiska Ministerrådets toppforskningsprogram om klimat, miljö och energi. VINNOVA ska tillsammans med Statens Energimyndighet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Vetenskapsrådet finansiera forskning inom programmet med minst 21 miljoner kronor under 2010, för de fyra myndigheterna sammantaget.

Sid 55 VINNOVA ska i samråd med Tillväxtverket ansvara för genomförandet av Nordiska Ministerrådets Globaliseringsprojekt Hälsa delprogram 7 "Innovation och entreprenörskap i hälso- och sjukvård" 2010 - 2012.

Sid 55 VINNOVA ska analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområdena beskrivna i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). VINNOVA ska utifrån detta även ge en första rekommendation till hur innovationskraften kan öka. ●

VINNOVA ANALYS VA 2010:

- 01 Ladda för nya marknader - Elbilens konsekvenser för elnät, elproduktionen och servicestrukturer
- 02 En säker väg framåt? - Framtidens utveckling av fordonssäkerhet
- 03 Svenska deltagandet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och teknisk utveckling - Lägesrapport 2007 - 2009. *Finns endast som PDF. För kortversion se VA 2010:04*
- 04 SAMMANFATTNING av Sveriges deltagande i FP7 - Lägesrapport 2007 - 2009. *Kortversion av VA 2010:03*
- 05 Effektanalys av stöd till strategiska utvecklingsområden för svensk tillverkningsindustri. *För kortversion på svenska respektive engelska se VA 2010:06 och VA 2010:07*
- 06 Sammanfattning - Effektanalys av stöd till strategiska utvecklingsområden för svensk tillverkningsindustri. *Kortversion av VA 2010:05, för engelsk kortversion se VA 2010:07*
- 07 Summary - Impact analysis of support for strategic development areas in the Swedish manufacturing industry. *Engelsk kortversion av VA 2010:05, för svensk kortversion se VA 2010:06*
- 08 Setting Priorities in Public Research Financing - context and synthesis of reports from China, the EU, Japan and the US
- 09 Effects of VINNOVA Programmes on Small and Medium-sized Enterprises - the cases of Forska&Väx and VINN NU. *För svensk kortversion se VA 2010:10*
- 10 Sammanfattning - Effekter av VINNOVA-program hos Små och Medelstora Företag. Forska&Väx och VINN NU. *Svensk kortversion av VA 2010:09*
- 11 Trämanufaktur i ett uthålligt samhällsbyggande - Åtgärder för ett samverkande innovationssystem. *Finns endast som PDF*

VINNOVA INFORMATION VI 2010:

- 01 Transporter för hållbar utveckling
- 02 Fordonsstrategisk Forskning och Innovation FFI
- 03 Branschforskningsprogrammet för skogs- och träindustrin - Projektkatalog 2010
- 04 Årsredovisning 2009
- 05 Samverkan för innovation och tillväxt. *För engelsk version se VI 2010:06*

06 Collaboration for innovation and growth. *För svensk version se VI 2010:05*

07 Cutting Edge. *Kinesiskt/engelskt VINNOVA Magasin*

08 Vinnande tjänstearbete - Tio forsknings- & utvecklingsprojekt om ledning och organisering av tjänsteverksamhet. *Finns endast som PDF*

09 NO WRONG DOOR Alla ingångar leder dig rätt - Erbjudande från nationella aktörer till SMF - Små och Medelstora Företag.

10 Därför behöver Sverige en innovationspolitik

11 Omställningsförmåga & kompetensförsörjning - Projektkatalog. *Finns endast som PDF*

12 Smartare, snabbare, konvergerande lösningar - Projektkatalog. Adresserar området IT och data/telekommunikation och ingår i IKT-programmet "Framtidens kommunikation"

13 Mobilitet, mobil kommunikation och bredband - Projektkatalog Branschforskningsprogram för IT & telekom

VINNOVA POLICY VP 2010:

- 01 Nationell strategi för nanoteknik - Ökad innovationskraft för hållbar samhällsnytta
- 02 Tjänsteinnovationer för tillväxt. Regeringsuppdrag - Tjänsteinnovationer. *Finns endast som PDF*

VINNOVA RAPPORT VR 2010:

- 01 Arbetsgivarringar: samverkan, stöd, rörlighet och rehabilitering - En programuppföljning
- 02 Innovations for sustainable health and social care - Value-creating health and social care processes based on patient need. *För svensk version se VR 2009:21*
- 03 VINNOVAs satsningar på ökad transportsäkerhet: framtagning av underlag i två faser. *Finns endast som PDF*
- 04 Halvtidsutvärdering av TSS - Test Site Sweden - Mid-term evaluation of Test Site Sweden. *Finns endast som PDF*
- 05 VINNVÄXT i halvtid - Reflektioner och lärdomar. *För engelsk version se VR 2010:09*

06 Sju års VINNOVA-forskning om kollektivtrafik - Syntes av avslutade och pågående projekt 2000 - 2006. *Finns endast som PDF. För kortversion se VR 2010:07*

07 Översikt - Sju års VINNOVA-forskning om kollektivtrafik. *För fullversion se VR 2010:06*

08 Rörlighet, pendling och regionförstoring för bättre kompetensförsörjning, sysselsättning och hållbar tillväxt - Resultatredovisning från 15 FoU-projekt inom VINNOVAs DYNAMO-program

09 VINNVÄXT at the halfway mark - Experiences and lessons learned. *För svensk version se VR 2010:05*

10 The Matrix - Post cluster innovation policy

11 Creating links in the Baltic Sea Region by cluster cooperation - BSR Innonet. Follow-up report on cluster pilots

12 Handbok för processledning vid tjänsteutveckling

13 På gränsen till det okända. Utmaningar och möjligheter i ett tidigt innovationsskede - fallet ReRob. *Finns endast som PDF*

14 Halvtidsutvärdering av projekten inom VINNPRO-programmet. VINNPRO - fördjupad samverkan mellan forskarskolor och näringsliv/offentlig sektor via centrumbildningar. *Finns endast som PDF*

5 Vad gör man när man reser? En undersökning av resenärers användning av restiden i regional kollektivtrafik

16 From low hanging fruit to strategic growth - International evaluation of Robotdalen, Skåne Food Innovation Network and Uppsala BIO

17 Regional Innovation Policy in Transition - Reflections on the change process in the Skåne region. *Finns endast som PDF*

18 Uppdrag ledare - Om konsten att bli en bättre centrumföreståndare.

19 First evaluation of CTS - Centre for Transport Studies and LIGHTHOUSE. *Finns endast som PDF*

20 Utvärdering av FLUD - Flygtekniskt utvecklings- och demonstrationsprogram. Evaluation of the Swedish Development and Demonstration Programme in Aeronautics

21 VINNOVAs utlysningar inom e-tjänster i offentlig verksamhet 2004 och 2005 - Kartläggning av avslutade projekt

22 Framtidens personresor - En utvärdering av programmets nytta, relevans och kvalitet. *Finns endast som PDF* ●

VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM

VINNOVA, 101 58 Stockholm • Besök: Mäster Samuelsgatan 56 • Tel: 08 473 3000 Fax: 08 473 3005 • VINNOVA@VINNOVA.se • www.VINNOVA.se